

Nipashe

Ijumaa Agosti 19, 2022 Tanzania 1,000/- Kenya 100/-
ISSN 0856 • Na. 0581042

The Guardian digital

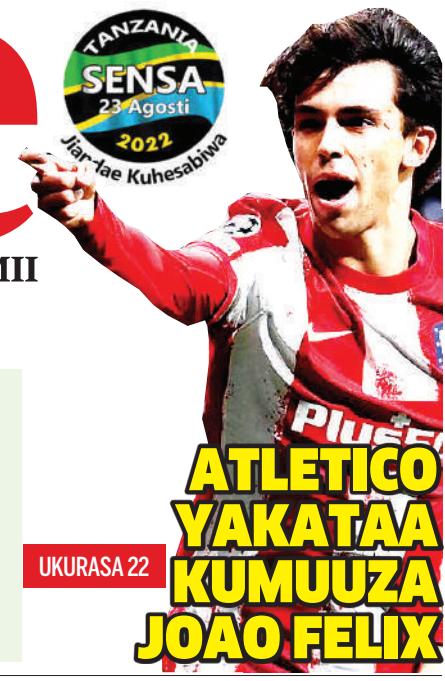
www.ippmedia.com

nipasheTZ

nipasheTZ

MWANGA WA JAMII

0745 700710
LIKE & FOLLOW US

BREAKING NEWS

SUPA JACKPOT
1,023,154,178
KWA 1000/- TU!

SportPesa.CO.TZ | PIGA*150*87#

Mtoto afanyiwa unyama madai ya kujisaidia kitandani

UKURASA 3

UKURASA 22

ATLETICO YAKATAA KUMUUZA JOAO FELIX

Omari Mgumba

Hamad Masauni

Mapya yaibuka miili iliokutwa kwenye viroba

UKURASA 2

UKURASA WA 2

AJALI YA BASI YAUA WATANO, 15 WAJERUHIWA

WATU watano wamefariki dunia akiwamo Diwani wa Viti Maalum kuitia Chama Cha Mapinduzi (CCM) na wengine 15 kujeruhwa baada ya basi la kampuni ya Tanzanite kupinduka...

UKURASA WA 4

WATALII WAMIMINIKA HIFADHI YA MIKUMI

IDADI ya watalii katika Hifadhi ya Taifa Mikumi mkoani Morogoro, imeongezeka kutoka 46,517 mwaka 2021 hadi 66,890 mwaka huu...

Wanaswa kwa madai kujifanya maofisa wa JWTZ

UKURASA 3

Makamu wa Rais, Dk. Philip Mpango, akizungumza na Mkuu wa Jeshi la Polisi nchini, IGP Camillus Wambura, ofisini kwake jijini Dar es Salaam jana. **PICHA: OMR**

Rais Samia apigia debe uwekezaji uchumi wa buluu
• **Atangaza** mapumziko siku ya sensa Agosti 23... *Endelea Ukurasa 2 & 4*

MICHEZO

ZORAN AICHAMBUA SIMBA UK.24

MAONI, KATUNI UK.6

Ajali ya basi yaua watano, 15 wajeruhwa

Na Thobias Mwana-
nakatwe, SINGIDA

WATU watano wamefari-ki dunia akiwamo Diwani wa Viti Maalum kupititia Cha-ma Cha Mapinduzi (CCM) na wengine 15 kujeruhwa baada ya basi la kampuni ya Tanzanite kupinduka.

Kwa mujibu wa taarifa kwa vyombo vya habari ili-yotolewa jana na Kamanda wa Polisi Mkoa wa Singida, Stella Mutabihirwa, ajali hiyo iliokeea majira ya saa 9:30 alasiri katika kijiji cha Mbwasi, wilayani Manyoni barabara ya Singida-Dodoma na ililhusisha basi la Tanzanite lenye namba za usajili T916 DNU.

Aliwataja walifariki kuwa ni Mwinjuka Mkumbo (40) ambaye ni Diwani wa Viti Maalum CCM Wilaya ya Iramba, Alicia Flagence, mtoto mwenye umri wa mwaka mmoja na wengine watatu amba majina yao bado hayajatambulika.

Kamanda huyo alisema, majeruhi wa ajali hiyo walikimbizwa katika Hospitali ya Rufani Dodoma, na kwamba diwani huyo alifariki wakati akipatiwa matibabu, huku wengie 11 wakiruhusiwa.

Aliwataja majeruhi wanaoendelea na matibabu ni Sharifati Mwipi (32), Rudia Kadila (59), Said Mbwana (39) na Abdul Ramadhani (32), huku Mwamba Sita (26) alihamishiwa Hospitali ya Benjamini Mkapa, Dodoma.

Vilevile, alisema uchunguzi wa awali ulibaini kuwa chanzo cha ajali ni mwendokasi wa dereva wa basi hilo, Abdul Kingwande, ali-yeshindwa kulimudu kuan-cha njia na kupinduka.

Kamanda Mutabihirwa, alisema polisi wanamtafuta dereva wa basi hilo ambaye alitoroka muda mfupi baada ya ajali.

"Jeshi la Polisi Mkoa wa Singida linatoa wito kwa madereva wote wa vyombo vya usafiri kuhakikisha wanazingatia sheria za usalama barabarani ili kuepu-ka na ajali," alisema.

Naye Mwenyekiti wa Halmashauri ya Wilaya ya Iramba, Innocent Msengi, alisema wamepokea kwa masikitiko makubwa kifo cha diwani huyo kwa kuwa alikuwa msaada mkubwa kwa halmashauri kutekeleza majukumu yake.

Mapya yaibuka waliouawa wakawekwa kwenye viroba

Na Hamida Kamchalla, KILINDI

MKUU wa Mkoa wa Tanga, Omari Mgumba, amesema miili ya watu wawili kati ya watatu waliookotwa katika kitongoji cha Dibabara, Kijiji cha Kwastemba wilayani Kilindi, inadhanipa kuwa ni ya wauzaji wa madini waliouawa eneo lingine na kutupwa hapo.

Miili hiyo iliyookotwa Agosti 11, mwaka huu, ikiwa imewekwa kwenye mifuko ya sandarusi na kusafirishwa na gari ikatupwa na watu wasiojulikana kisha watu hao kuondoka.

Kutokana na tukio hilo, Waziri wa Mambo ya Ndani ya Nchi, Hamad Yussuf Masauni, ameleezeza kusikitishwa na mauaji hayo na kusema uchunguzi wa kina unaendelea kufanya ili kuwabaini waliohusika na tukio hilo la kinyama dhidi ya raja wenzeru," alisema.

"Jambo hili halikubaliki kwa namna yoyote ile. Si utamaduni wala desturi yetu na hata katika mazingira ambayo wametekeliza matukio haya ni jambo ambalo tutawaleza wananchi kwamba serikali inalichukulia kwa uzito mkubwa, na tutafanya kila lin-

fadhia maiti Hospitali Teule ya Wilaya ya Kilindi ya Songe, inayomilikiwa na Kanisa la Kiinjili la Kilutheri Tanzania (KKKT) Dayosisi ya Kaskazini Mashariki, akiwa ameambatana na kamati ya ulinzi na usalama baada ya habari ya tukio hilo kuripotiwa na gazeti la Nipashe Agosti 17, mwaka huu.

"Tumesikitishwa na tukio hilo la kinyama. Tumeshuhudi maiti na tumepata maelezo kutoka kwa madaktari na vyombo vyetu vya usalama. Japokuwa ni mapema mno kusema, nitoe wito kwa Jeshi la Polisi kuendelea kufanya uchunguzi wa kina ili kubaini waliohusika na tukio hilo la kinyama dhidi ya raja wenzeru," alisema.

"Jambo hili halikubaliki kwa namna yoyote ile. Si utamaduni wala desturi yetu na hata katika mazingira ambayo wametekeliza matukio haya ni jambo ambalo tutawaleza wananchi kwamba serikali inalichukulia kwa uzito mkubwa, na tutafanya kila lin-

alowezekana tuhakikishe vyombo vyetu vya usalama vinawatia mikononi wahusika," alisitisita.

Masauni pia, alibainisha kwamba jambo hilo linaonyesha kuwa kuna uwezekano wa kuwapo kwa hali ya uhalifu, ujambazi au watu wanaotumia majambazi katika kutekeleza uhalifu huo na wa aina nyingine.

"Lakin kwa namna yoyote ile uchunguzi ndio utakaotuwezesha kujua ukweli. Cha muhimu zaidi ni kuhakikisha wale waliofanya uhalifu huu wanapatikana mara moja na sheria kuchukua mkondo wake," alisema.

Mkuu wa Mkoa wa Tanga, Omari Mgumba, alisema tukio hilo limeleta taharuki mkoani hapa na nchini kwa ujumla kwa kuwa limesababisha watu kushindwa kuendelea na shughuli zao na kwenda kutambua miili ili kujiridhisha kama ni ndugu zao.

"Lakini tukio kama hili limeuchafua mkoaa wetu na taifa

letu kwa sababu uhalifu huu ni kama uhalifu mwininge. Kwa hiyo nataka niwahakikishie Tanga itaendelea kuwa salama na majeshi yetu yote ya ulinzi na usalama yatafanya jitihada," alisema Mgumba.

Alifanua kwamba, kwa uchunguzi wa awali unaonyesha tukio la mauaji hayo halikufanyakia mkoani Tanga isipokuwa wauaji walikwenda kuitupa miili hiyo wilayani Kilindi.

"Ukiangalia zile picha watu walipakia kwenye viroba vya kilo 50 lakini wamekunja kama vya kilo 20. Inaonekana ni watu wazoefu kwa mauaji," alisema.

Kamanda wa Polisi Mkoa wa Tanga, Safia Jongo, alisema: "Tumepokea kwa masikitiko tukio hili lakini, tulishaanza kufanya shughuli. Pia makao makuu ya polisi yameshaunda timu itakayokuja kushirikiana na sisi kufanya uchunguzi wa kina ili kuwapatia wahalifu."

Rais Samia Suluhu Hassan, akiagua gwaride rasmi alipowasili katika viwanja vya Ikulu, jijini Kinshasa, kuanza ziara ya siku moja nchini humu, jana. Kushoto ni mwenyeji wake, Rais wa Jamhuri ya Kidemokrasia ya Congo, Félix Tshisekedi Tshilombo. **PICHA: IKULU**

Samia apigia debe uwekezaji uchumi wa buluu

Na Mary Geofrey

RAIS Samia Suluhu Hassan, amezitaka nchi wanachama wa Ju-muiya ya Maendeleo Kusini mwa Afrika (SADC), kuwekeza kwenye uchumi wa buluu.

Rais Samia alitoa wito huo juzi katika Mkutano wa 42 wa SADC uliofanya Jamhuri ya Kidemokrasi ya Congo (DRC) na kuhimiza umuhimu wa usalama wa chakula katika ukanda wa jumuiya hiyo.

Aidha, alizungumzia uwiano wa kijinsia walokubaliana katika

ukanda huo na kusema kuwa Tanzania imejitahidi kutoa fursa kwa wanawake hasa katika nafasi za uongozi za kimakat.

Alitaja mionganoni mwa nafasi za uongozi serikalini na bungeni kuwa ni pamoa na Waziri wa Ulinzi, Mambo ya Nje, Uwekezaji, Utalii na nafasi ya Spika wa Bunge.

Katika mkutano huo Rais Samia alizungumza Kiswahili katika kusitiza uharakishaji wa mchakato wa kuperishwa rasmi kama lugha ya nne ya SADC.

Mkutano huo pia ulishuhudia

makabidhiano ya uenyekiti kutoka kwa Rais wa Malawi, Dk. Lazaro Chakwera kwenda kwa Rais wa DRC, Felix Tshisekedi.

Baada ya mkutano huo, Rais Samia jana alianza ziara ya kikazi ya siku moja nchini DRC na kufanya mazungumzo na mwenyeji wake Rais Felix Tshisekedi.

Juzi Rais wa Zambia, Hakainde Hichilema, ambaye alishiriki kwa mara ya kwanza mkutano huo tangu achaguliwe mwaka jana, alisema lengo la mkutano huo ni kusaidia viwanda, uchakataji wa

mazao ya kilimo na utangamano wa pamoja katika sekta mbalimbali na kuleta fursa kwa wananchi.

Naye Katibu Mtendaji wa SADC, Elias Magosi, alisema wanahitaji kuweka juhudu nyingi zaidi kuhakikisha nchi zinakuwa na ushirikiano katika uchumi ili kubabiliana na matatizo mbalimbali ikiwamo usalama.

Alisema suala la usalama na chakula, wameona limeongezeka kutoka asilimia saba hadi 24, huku akitaka kipaumbele baina ya nchi hizo ili kuwa na ziada ya chakula.

HABARI KITAIFA

Mtoto afanyiwa unyama kisa kujisaidia kitandani

Na Shaban Njia, KAHAMA

MTOTO wa kiunde mwenye umri wa miaka minne (jina limehifadhiwa) mkazi wa Nyashimbi wilayani Kahama, amefanyiwa ukatili kwa kufungwa kamba sehemu za siri na mama yake wa kambo, Agnes Ezekiel (19) kwa madai ya kujisaidia haja ndogo kitandani.

Tukio hilo lilitoeka Julai 25, mwaka huu, baada ya majirani kutoa taarifa katika ofisi za ustawi wa jamii kuwa kuna mtoto wa miaka minne anafanyiwa vitendo vya kikatili na mama yake wa kambo kwa kufungwa kamba sehemu za siri wakati wa kulala.

Ofisa Ustawi wa Jamii, Swahiba Chemchemu, aliyabainisha hayo jana wakati akizungumza na vyombo vya habari ofisini kwake.

Alisema, mtoto huyo alikuwa aki-fungwa uume kwa kamba majira ya usiku na mama yake huo wa kambo aliyekuwa akiishi naye sababu zikidaiwa ni kumtaka awe anazungumza anapopatwa na haja ndogo ili asijisaidie kitandani, hivyo kumsababishia maumivu makali.

"Baba wa mtoto huyu, Yusuph Jackson, tumemwambia kila mwezi aje aripoti ofisini kila siku kwa kipindi cha miezi sita ili tujue maendeleo ya mtoto. Tumemkabidhi mbele ya viongozi wa serikali ya mtaa na hatakiwi kuhamma eneo hilo ili tuendelea kuchunguza hali ya mtoto," alisema Chemchemu.

Ofisa huyo alisema, kutokana na kitendo hicho, walikwenda katika familia hiyo na kumkamata mwanamke huyo kisha kumpeleka kituo cha polisi. Pia alisema mtoto alipimwa na daktari na kubaini aliumia katika ngozi ya uume na walikaa naye kwa wiki moja kwa uangalizi wa afya yake mpaka pale walipomkabidhi baba yake.

Chemchemu alisema, licha ya kufungwa uume pia walibaini mtoto huyo alikuwa na kovu mkono wa kulua kwa madai kwamba mama huyo alimchoma kwa mvuke wa chakula cha moto na kwamba vitendo hivyo alikuwa akivifanya wakati baba wa mtoto akiwa hayupo.

Jackson kwa upande wake alisema ye ni mfanyakishara anayezunguka kwenye magilio na minada ya sehemu mbalimbali na kitendo ambacho alikuwa anafanyiwa mwanawewe hakijui. Alikiri kwamba hatahama na kuhudhuria ofisi za ustawi kama alivyoolekezwa mpaka afya ya mtoto itakapoimarka.

Agnes Jackson, alikiri kufanya vitendo hivyo mara kwa mara nyakati za usiku na alidai alifundishwa njia hiyo ya kumfunga mtoto uume ili asiwe ana-jisaidia kitandani na jirani yake. Hata hivyo, aliombwa asamehewe kwa kuwa alifanya bila kutambua madhara ya kufanya hivyo.

Mmoja wa wakazi wa eneo hilo, Mhongolo Juma, alisema ili kuondoa vitendo vya kikatili ndani ya familia kwa watoto na wanawake, serikali inatakiwa kutoa adhabu kali kwa watu wanaofanya vitendo hivyo kwa kuwa havikubaliki ndani ya jamii.

Kamishna wa Polisi Operesheni na Mafunzo, Awadh Juma Hajji (kulua), akipata maelezo kutoka kwa Mkoo wa Kikosi cha Usalama Barabarani Mkoa wa Mbeya, SP Yussf Kamotta, alipofika mkoani humo juzi, kukagua ajali iliyosababisha vifo vya watu 19 na kujeruhi wengine 29. **PICHA: NEBART MSOKWA**

Wanaswa kwa madai kujifanya maofisa JWTZ

**Na Gideon Mwakanosya,
MBINGA**

WANANCHI wa Kijiji cha Kipolo wilayani Mbinga kwa kushirikiana na Jeshi la Polisi Mkoa wa Ruvuma wamewakamata watu wawili wanaodaiwa kujifanya maofisa wa Jeshi la Wananchi Tanzania (JWTZ).

Watu hao wamekamatwa wakiwa wamevaa sare za jeshi hilo ambao walifika kijijini wakidai wanawatafuta vijana wanaotaka ajira jeshini.

Akizungumza na waandishi wa habari jana mjini Mbinga, Diwani wa Kipolo, Bosco Kapinga, alisema tukio hilo lilitoeka Agosti 15, mwaka huu, majira ya saa 6.45 mchana kijijini hapo.

Diwani Kapinga alisema siku hiyo ya tukio, watu hao walifika kijijini Kipolo wakiwa wameletwa na mwendesha pipipiki, maarufu kama bodaboda na walipofika walikutana na ofisa mtendaji wa kijiji bila wao kumjua na wakaomba awasadie kuwaonyesha mahali pa kubadilisha nguo.

Baada ya ombi hilo, alisema mtendaji huyo, Fabian Chacha, aliwaelekeza waende kwenye nyumba iliyojuwa mkabala na

barabara na walipofika, waliomba wapewe chumba na kukubaliwa na kuvaare sare za JWTZ huku mmoja akiwa amevea cheo cha kapteni na mwingine luteni.

Kapinga alisema, watu hao wakiwa wamevaa sare za jeshi walirudi tena kwa ofisa mtendaji ambaye alikuwa anaendelea kuwasubiri mahali walipokuwa wamemwacha ndipo walipomwomba awaonyeshe ofisi ya mtendaji wa kijiji ambaye aliwapa maelekezo.

Alisema, baada ya kuwaelekeza Chacha alipita njia na kwenza ofisini kwake na walipofika walimkuta Chacha wakamuuliza kumbe ndiye mtendaji wa kijiji naye akawajibu ndiyo, na wakamuuliza kwa nini hakujitambulisha awali.

Baada ya hapo, alisema walimweleza kuwa wametoka makao makuu ya JWTZ Dodoma na wamefika kwa malengo ya kutafuta vijana wanaohitaji ajira za kuijunga na jeshi hilo.

Kutokana na maelezo yao, ofisa mtendaji alianza kuwatilia shaka kisha aliendelea kufanya mawasiliano na viongozi wake wa juu wakiwamo mkuu wa polisi wilaya ya Mbinga, mshauri wa mgambo wilaya na mkuu wa

wilaya ya Mbinga ambao wote walimpa ushirikiano wa hali ya juu.

Kwa upande wake, Chacha alisema tangu walipofika kijiji hapo, alianza kuwatilia shaka na maelekezo mengi aliyokuwa anayatoa kwao, alikuwa anaten-geneza mazingira ya kuwakama-ta.

Alisema baadaye, watu hao wakiwa wamevaa sare za JWTZ walifanikisha kuwapata vijana 20 ambao walitata kila mmoja atoe Sh. 5,000 kwa ajili ya kupima afya na Sh. 15,000 kwa ajili ya kupatiwa cheti cha kuzaliwa na kuorodheshwa kwe-nye daftari.

Kwa mujibu wa Chacha, watuhumiwa hao baada ya ku-kamatwa na kupekuliwa, walikutwa na vitu mbalimbali ziki-wamo nyota zingine mbili ziki-wa zimehifadhiwa kwenye begi lao, majina waliojiani kisha kwenye kitabu cha kijiji baada ya kupata vitambulisho yalikuwa tofauti.

Mkuu wa Wilaya ya Mbinga, Aziza Mangosongo, akizungumza na waandishi wa habari jana ofisini kwake, alikiri kutoka kwa tukio hilo ambalo alisema limetokea Agosti 15, mwaka huu.

Mangosongo aliwatajwa watu hao waliokamatwa kuwa ni Allen Paschal Ndimbo (32) askari wa JWTZ kikosi cha 24KJ am-bachoo kiko mkoani Kigoma na Gaidon Frednand Ndimbo (27), mfanyakishara wa eneo la Mat-arawe, Manispaa ya Songea.

Mkuu huyo wa wilaya alisema siku ya tukio, Allen alikutwa amevea sare za JWTZ zikiwa zinaonyesha cheo cha kapteni na Gaidon alikuwa amevea sare zilizoonyesha cheo cha lutein huku sare hizo zikikosa majina kama ilivyo kawaada ya maofisa wa jeshi.

Mangosongo, aliwashukuru wananchi wa kijiji cha Kipolo kwa kuchukua hatua za haraka ambazo zilifanikisha watuhumiwa hao kukamatwa pamoja na Jeshi la Polisi wilayani Mbinga kwa kwenda mapema ili kuunganana na wananchi hatimaye kuwakamata watuhumiwa amba-o tayari wapo mikononi mwa polisi.

Kaimu Kamanda wa Polisi Mkoa wa Ruvuma, Pilly Mande, alisema jana kwa njia ya simu kuwa hivi sasa polisi kwa kushirikiana na JWTZ wanaende-lea kufanya uchunguzi zaidi ili kubaini taarifa zaidi za tukio hilo.

AfDB yatia mkono pembejeo kwa wakulima

Na Gwamaka Alipipi

BENKI ya Maendeleo Afrika (AfDB), imeipatia Tanzania mkopo wa masharti nafuu wa Dola za Marekani milioni 75 (Sh. bilioni 175.5) kusaidia upa-tikanaji wa pembejeo za kilimo kwa wakulima.

Akizungumza na waandishi wa habari Dar es Salaam jana, Katibu Mkoo wa Wizara ya Fedha na Mipango, Emmanuel Tutuba, alisema Mei 31, mwaka

huu, Tanzania ilioomba AfDB kufadili utafiti na kuendeleza uzalishaji wa mbegu na utoaji wa mbolea.

"Leo (jana) ndani ya siku zisozidi 90, tunashuhudia utiaji saini wa mradi huu muhimu kwenye jamii yetu na uchumi kwa ujumla. Kwa kuzingatia hayo, sina budi kuipongiza AfDB kuwa mshirika wa maendeleo wa karibu katika nchi yetu hata katika nyakati ngumu tunazopitia," alisema Tutuba.

Alisema fedha hizo ni sehemu Aliosoma fedha hizo ni sehemu

ya Mpango wa Tatu wa Maendeleo wa Miaka Mitano (FYDP III) na ni sehemu ya ajenda ya serikali inayolenga kujenga uchumi shindani wa viwanda kwa maendeleo ya watu kwa kuboresha miundombinu kwenye sekta za uzalishaji.

Alisema pia ni sehemu ya upatikanaji wa nishati endelevu, kuimarisha mazingira wezeshi ya biasara na uwekezaji wa pamoja na mifumo ya elimu na mafunzo.

Kwa kuzingatia hayo, alisema

mradi utachangia katika maendeleo ya kijamii na kiuchumi nchini kupitia upatikanaji na uwezo wa kumudu bei za chakula nchini na hivyo kupunguza tatizo la utapiamlo na njaa nchini.

Meneja wa AfDB Tanzania, Dk. Patricia Laverley, alisema lengo kuu la kutoa msaada huu ni kuinua uzalishaji wa chakula nchini na kujenga kinga dhidi ya majanga ambayo yame-tokana na vita katika Ukraine na Russia.

HABARI KITAIFA

Waziri Mkuu, Kassim Majaliwa, akimkabidhi tuzo Mtendaji Mkuu wa Benki ya Stanbic Tanzania, Kevin Wingfield, kwa kutambua mchango wa benki hiyo katika kuhamasisha umma umuhimu wa kushiriki sensa Agosti 23. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Rais aridhia mapumziko siku ya sensa

Na Maulid Mmbaga

WAZIRI Mkuu, Kassim Majaliwa, amesema Rais Samia Suluhu Hassan ameridhia Agosti 23, mwaka huu, siku itakapofanya sensa ya watu na makazi, kuwa mapumziko ili kuliwezesha suala hilo kufanya kwa ufanisi.

Majaliwa aliyesema hayo jana jijini Dar es Salaam wakati akitutubia katika kikao cha mwisho cha kuratibu suala la sensa. Alishukuru Jamhuri ya Korea Kusini kwa kuipatia Tanzania msaada wa vishikwambi 600 vitakavoyotumika wakati wa utekelezaji wa jumla hilo muhimu kwa taifa.

Alisema wanauhitaji wa vifaa hivyo zaidi ya 200,000 kwa taifa zima na kwamba msaada uliotolewa na Korea Kusini umeongeza idadi ya vitendeza kazi hivyo kwa ajili ya sensa

hiyo inayotarajiwa kufanya Ju manne ijayo.

"Vifaa hivi ni eneo ambalo tumekuwa tukiliratibu katika mazingira magumu kidogo kwa sababu ya utengenezwaji na uagizwaji wake, ukizingatia nchi nyingi zinakabiliwa na janga la corona. Kutohana na msaada huu, ni lazima tuonyeshe faraja na nitoe wito kwa Watanzania kushiriki kikamilifu jambo hilo.

"Pia Rais Samia ameridhia Agosti 23, mwaka huu, kuwa mapumziko. Kwa hiyo nchi nzima siku hiyo watu watabaki nyumbani kuwapokea makarani wa sense. Siku itakayofuatia kazi zitaendelea kama kawaada na shughuli za sensa pia zitaendelea ili kukamilisha taarifa zingine ambazo huenda hazikupatikana siku ya kwanza," alisema Majaliwa.

Alisema utafiti uliofanywa na Ofisi ya Tawimmo ya Taifa (NBS) Julai, mwaka huu, ulionyesha kuwa asilimia 98 ya Watanzania wanatambua uwapo wa sensa.

Alisema hatua ya Rais kuridhia kutekeleza sensa ya sita mwaka huu, inaonyesha uimara wa uonzo wake na kwamba utekelezaji wa takwa hilo ni kwa faida ya taifa. Alisema sensa ni muhimu kwa kuwa ni moja ya mikakati ya kiuchumi katika kuboresha kiwango cha maisha ya wananchi.

Majaliwa alibainisha kuwa uwepo wa takwimu bora za sensa ya watu na makazi utasaidia utekelezaji wa mikakati ya serikali, huku akitoa pongezi kwa vyombo vya habari kwa ushiriki mkubwa katika kutoa hamasa kwa jamii na kueleza umuhimu wa sensa na lini itafanya.

Alisema utafiti uliofanywa na Ofisi ya Tawimmo ya Taifa (NBS) Julai, mwaka huu, ulionyesha kuwa asilimia 95 na kwamba kulingana na muda uliobaki, serikali itajitahidi kufikisha ufanisi unaotarajiwa wa asilimia 100.

"Kitendo cha kuwafahamisha

watu nini kitaulizwa, kimesaidia kuwaandaa wananchi kuhusu suala hili. Wasanii mbalimbali nchini wametoa elimu kwa kiwango kikubwa na viongozi wa dini wamefanya kazi kubwa na nzuri ya kuwaandaa wananchi. Ninawashukuru sana," aliongeza Majaliwa.

Pia alisema serikali imopeeka msaada kutoka Benki ya NMB wa vifaa vya kutangazia sensa zikwamo fulana zenye thamani ya Sh. milioni 20 ambazo zitagawia kwa watendaji wa sensa katika maeneo mbalimbali nchini.

Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu, Sera Uratibu na Bunge, George Simbachawene, alisema mpaka sasa maandalizi ya sensa yamefikia asilimia 95 na kwamba kulingana na muda uliobaki, serikali itajitahidi kufikisha ufanisi unaotarajiwa wa asilimia 100.

Kinondoni yaendelea kulipa malimbikizo walimu

Na Romana Mallya

HALMASHAURI ya Manispaa ya Kinondoni imesema imelipa fedha za likizo, uhamisho pamoa na malimbikizo ya mishahara kwa walimu wa shule za msingi, huku ikieleza ambao hawajalipwa mchakato wa kufanya hivyo unaendelea.

Akizungumza na Nipashe jana ofisini kwake, Ofisa Elimu Msingi wa Manispaa hiyo, Mwalimu Theresa Kyara, aliwahakikishia walimu wote ambao wana madai ya aina hiyo kwamba watalipwa kwa sababu serikali inajitahidi katika hilo.

Hivi karibuni, baadhi ya walimu wa shule za msingi walifika katika ofisi za gazeti hili waliwasilisha madai yao kuwa wamenyimwa fedha za likizo, uhamisho na malimbikizo ya mshahara.

Akijibu madai hayo, Kyara alisema: "Nikiri katika utumishi wangu

kwenye ualimu darasani wa zaidi ya miaka 30 na kwa miaka michache kama ofisa elimu kwa awamu ya sita, hajjawahi kutokea watumishi wakajaliwa hivi. Ninaongea kutoka katika roho yangu," alisema.

Kuhusu madai ya walimu ya malimbikizo ya mishahara, Kyara alisema yalishahakiki na kipeleka utumishi wa umma wa kusubiri malipo.

Alisema kwa mwaka huu, serikali imelipa Sh. milioni 976.815 za malimbikizo ya mishahara kwa walimu.

"Kwa mwaka huu kitu kikubwa kilichofanya kwa Manispaa ya Kinondoni, sidhani kama ndani ya mkoaa kuna kitu kimefanya kama hiki, wastaafu wa tangu mwaka 2013 wamelipwa wote na serikali kuu kwa juhudhi za manispaa kupitia kwa mkurugenzi.

"Walikuwa 61 na wamelipwa

fedha zote mpaka mwezi Aprili, mwaka huu, walikuwa wamesetaafu na walishaitumikia serikali wameshachoka na hawana wa kuwasemea zaidi ya ofisa elimu na mkurugenzi, kitu cha kwanza tulipofika tulihakiki, mkurugenzi ni mgeni na mimi nina mwaka mmoja na nusu siyo mgeni tena," alisema.

Kuhusu fedha za likizo, Kyara alisema hiyo ni stahiki ya kimsingi ya walimu na kwamba serikali kuu imekuwa ikipeleka fedha na inapotokea upungufu, Mkurugenzi wa Manispaa huziongeza ili kuhakikisha deni halijizalishi.

Alisema hadi sasa madeni ya likizo zaidi ya Sh. milioni 466 ya melipwa kwa watumishi 691 na kuna baadhi madai yapo katika hatua mbalimbali za uhakiki ili nao walipwe.

"Kila mwaka huwa walimu wanakwenda likizo mara mbili, wak-

ishakwenda kila mwalimu analeta madai yake yanahakiwa ndani ya idara, yanakwenda kwa mkgaziwa ndani kisha kwa mkurugenzi na serikali kuu inaleta fedha na kulipa.

"Kitu kizuri kilichofanya na serikali ambacho hakijapata kutokea kwenye manipaa yenye walimu 2,852, kuna madai ya uhamisho tangu mwaka 2013 kwa watumishi 63 wa Idara ya Elimu Msingi, ambapo ndani ya siku 14 kuanzia leo (Agosti 18) hakutakuwa na dai lolote kutohana na fedha Sh. bilioni 75 tulizopokea kutoka serikali kuu," alisema.

Pia, alisema ndani ya manispaa hiyo wako walimu 61 ambao wamefariki dunia wanaodai stahiki zao nao madeni yao yatalipwa.

"Tangu nimeingia kwenye ofisi hii hakuna mwalimu aliyejukua kudai fedha za likizo, uhamisho pamoa na malimbikizo ya mis-

Watalii wamiminika Hifadhi ya Mikumi

Na Iddha Mushi, MOROGORO

IDADI ya watalii katika Hifadhi ya Taifa Mikumi mkoani Morogoro, im-eongezeka kutoka 46,517 mwaka 2021 hadi 66,890 mwaka huu.

Hayo yalismewa juzi na Mkuu wa Mkoaa wa Morogoro, Fatuma Mwasa, wakati akitoa salamu za mkoaa kwa Makamu wa Rais, Dk. Phillip Mpango, aliyetembelea hifadhi hiyo kuzindua malori 44, na mitambo 18 ya shughuli za utalii kusini mwa Tanzania kuitia mradi wa REGROW.

Alisema, licha ya mafanikio hayo yanayochangiwa na kampeni ya kuhamasisha utalii iliyofanywa na Rais Samia Suluhu Hassan, kuitia filamu ya Royal Tour, kuna tatizo la wanyama kugongwa na magari.

"Mfano kwa kipindi cha 2015 hadi 2021, jumla ya wanyama 1,889 waligongwa na magari kwenye barabara kuu ya Morogoro-Iringa, inayokatiza katikati ya Hifadhi ya Mikumi," alisema Mwasa.

Aliomba serikali kukamilisha ujenzi wa barabara mbadala nje ya hifadhi hiyo ambayo itasaidia kupunguza vifo vya wanyama wanaogongwa na magari na kuepuka watu kukatiza hifadhini hapo na kufanya utalii wa bure. Mwasa, alishauri kurejeshwa kwa mageti mwanzo na mwisho wa barabara inayopita hifadhini humo ili kusaidia kuwakamata wanaogonga wanyama au kutupa taka ndani ya hifadhi.

Alisema kila siku zinatupwa taka kilo 138 na tangu mwaka 2015 hadi 2021 taka zilizotupwa zilifika kilo 14,959. Akizungumza baada ya kuzindua magari hayo, Dk. Mpango, aliwahimiza wawekezaji kutumia fursa za ongezeko la watalii kuitia filamu ya Royal Tour kuwekeza kwenye ujenzi wa hoteli za kisasa za viwango tofauti.

Aidha, aliwataka wafanyakazi wa hoteli za kitalii kuwakarimu vizuri wageni ili wapeleke sifa nzuri ya nchi, huki akiwaonya waajiri kuacha kuajiri wageni kutoka nje.

hara, nilikuwa na changamoto ya wastaafu," alisema.

Wakati akizungumza hivyo, hivi karibuni baadhi ya walimu walio chini ya Manispaa hiyo walifika ofisi za Nipashe, wakidai kuwa wamekuwa wakinyimwa hakizao za msingi ambazo ni fedha za likizo, uhamisho pamoa na malimbikizo ya mishahara.

Walimu hao ambao majina yao yamehifadhiwa, walisema wandaai fedha za nauli za likizo tangu mwaka 2017 hadi Juni 2022, madai ambao yalisafanuliwa kuwa yame-shakabidhiwa utumishi yanafanya wa uhakiki.

"Kwenye uhamisho baadhi tupo ambao tumehamishwa mwaka 2019 kwa ajili ya kupisha matumizi mengine ya majengo na wengine uhamisho wa kureke-bisha, tunadai zaidi ya uhamisho mara mbili, kama hakuna fedha tusihamishwe," walisema.

HABARI KITAIFA

DC aagiza kufanya upya upelelezi wa mfungwa anayedaiwa kubaka

Na Beatrice Shayo, KALIUA

MKUU wa Wilaya ya Kaliua, Paul Chacha, ameagiza kufanyika upya upelelezi wa mfungwa Amos Zacharia, anayedaiwa kusingiziwa kesi ya kubaka mtoto wakati akifutilia madai ya malipo kwa mwajiri wake ya Sh. 450,000.

Chacha, alifikia uamuzi huo jana wakati mama wa mtoto huyo, Nyandu Dibo, alipota malala-miko yake kwa Katibu wa Itikadi

na Uenezi wa Chama Cha Mapinduzi (CCM), Shaka Hamdu Shaka, alipokuwa akiwasikiliza wananchi wakati aikagua ujenzi wa barabara ya Ushokola hadi Kaliua mkoani Tabora.

Dido, alisema mwanawe yupo gerezani mwaka wa tano kwa kesi ya kusingiziwa kubaka mtoto wa tajiri ambaye alikuwa anamda fedha ya kibarua.

"Nina mtoto wangu yupo jela naomba mumfikishie salamu

Rais Samia Suluhu Hassan, nimehangika sana kumfuatilia ali-kuwa analima tumbaku mwaka 2015 huyo aliyemfanyisha kazi al-imdhulumu Sh. 550,000," alilalamika Dibo. Alisema mwaka 2017 bosi aliwapatia Sh. 100,000 na kuwaambia Novemba 11 waende nyumbani kwake kuchukua hela na siku ilipofika hakuwapa fedha hizo kama alivyoahidi.

Pia, aliiomba serikali imsaidie kupata haki kwa mtoto wake kwa madai kuwa kesi hiyo alisingiziwa.

Baada ya maelezo hayo, Mkuu wa wilaya, alimwelekeza Mkuu na mtoto wangu Amos Zacharia, akamwambia uje nyumbani kesho kuchukua hela yako alipofika akasema amebaka mtoto wake wa miaka sita na sasa mtoto wangu yupo jela anahangaika, naomba mfikishie kilio changu Rais Samia anisaidie." aliomba Diba.

Pia, aliiomba serikali imsaidie kupata haki kwa mtoto wake kwa madai kuwa kesi hiyo alisingiziwa.

Baada ya maelezo hayo, Mkuu wa wilaya, alimwelekeza Mkuu

wa Polisi wa Wilaya ya Kaliua, amtume Mwendesha Mashtaka arudiwe upya upelelezi.

"Kitu ambacho Rais Samia hataki ni manyanyaso na hataki habari inayoitwa uonevu, mama usiendelee kulia mimi ni mwakilishi wa Rais, watu watakuja na huo upelelezi utarudiwa upya," alisema Chacha.

Alimwahidi Shaka kuwa atamwandikia maelezo kuhusu mama huyo ili apatiwe msaada.

Katibu wa Halmashauri Kuu ya Taifa (NEC) ya CCM, Itikadi na Uenezi, Shaka Hamdu Shaka, akimvalisha kanga, Nyamitwe Maganga, mkazi wa Ushokola, Halmashauri ya Wilaya ya Kaliua, akiwa katika ziara ya kukagua utekelezaji wa Ilani ya Uchaguzi ya CCM mkoani Tabora, juzi. **PICHA: FAHAD SIRAJI WA CCM**

Jamhuri yashindwa kuthibitisha Kubenea kumtukana Makonda

Na Grace Gurisha

MAHAKAMA ya Hakimu Mkazi Kisutu, imemfutia mash-taka aliyekuwa Mbunge wa Jimbo la Ubungo, Saed Kubenea baada ya upande wa Jamhuri kushindwa kuthibitisha kwamba alimtukana aliyekuwa Mkuu wa Wilaya ya Kinondoni, Paul Makonda.

Kubenea alikuwa akituhumiwa Desemba 14, 2016 kimtukana Makonda kwamba ni kibaka, mpumbavu, mjinga na cheo chenyewe ni cha kupewa.

Hukumu hiyo ilitolewa juzi na Hakimu Mkazi Mkuu, Romuli Mbuya, baada ya kuptita usha-

hidi wa mashahidi watatu wa upande wa Jamhuri na wanenye upande wa Kubenea.

Hakimu Mbuya alisema kwa namna aliyochambua ushahidi huo alibaini kwamba upande wa mashtaka haukuweza kuthibitisha mashtaka ya Kubenea kumtolea lugha ya matusi Makonda.

Alisema kuna utofauti mkubwa wa maneno yaliyotumika kwenye hati ya mashtaka na ushahidi uliyotolewa na mashahidi watatu wa upande wa Jamhuri kwa namna ambavyo Kubenea alitamka matusi, wanatofautiana.

Hakimu Mbuya alisema, kwa

hali hiyo walikuwa na ushahidi wa kutosha kumtia Kubenea hatiani, pia alisema mashahidi wote walikuwa mabosi zake kwa hiyo wasingeweza kutoa ushahidi unaopingana na mabosi zake.

April 13, 2016 Kubenea alitiwa hatiani na Hakimu Mkazi Mkuu wa Mahakama hiyo, Thomas Simba kwa kutumia lugha ya matusi na kumhukumu kifungo cha nje cha kutofanya makosa kwa kipindi cha miezi sita.

Kubenea hakuridhika na adhabu hiyo na kukata rufani Mahakama Kuu kuptita wakili wake, Peter Kibatala, na Jaji Dk. Juliana Masabo aligundua hu-

kumu ya Hakimu Simba ilikuwa na upungufu kisheria.

Jaji Dk. Masabo alirejesha jalada la kesi hiyo Mahakama ya Kisutu kwa ajili ya marekebisho ya hukumu hiyo, na kumpangiwa Hakimu Mbuya na katika uchambuzi wake aligundua upande wa Jamhuri hauku-thibitisha kesi dhidi ya Kubenea na kumfutia mashtaka.

Kubenea na Makonda wali-gombana kwenye kiwanda cha nguzo cha TOOKU kilichoko Ubungo, Dar es Salaam wakati walipokwenda kusikiliza kero za wafanyakazi na menejimenti ya kiwanda hicho na Makonda alifungua kesi dhidi ya Kubenea.

Sera ya ubia ujenzi nyumba kuzinduliwa

Na Augusta Njoji, DODOMA

SHIRIKA la Nyumba la Taifa (NHC) Septemba mwaka huu, linataraja kuzindua utekelezaji wa sera ya ubia itakayoruhusu sekta binafsi kuen-deleza maeneo ya shirika hilo.

Meneja Habari na Uhushiano wa Shirika hilo, Muungano Saguya, ali-yasema hayo jana alipokuwa akizungumza na Nipashe.

Alisema sera hiyo itawakutanisha wadau wa ndani na nje ya nchi amba wanania ya kuwekeza kwenye sekta ya nyumba ili kuunga mkono jitihada za serikali za kuinua uchumi.

"Sera hii ina lengo la kuharakisha uendelezaji wa maeneo yaliyo wazi katikati ya miji yetu kwa kujenga nyumba za vitema uchumi na hivyo kuliogezea shirika na nchi mapato makubwa," alisema.

Katika uzinduzi huo, alisema shirika litaweka wazi utaratibu utakaotumika kwenye ubia huo ili kuendeleza maeneo ya NHC yaliyoko katikati ya miji kwenye maeneo mbalimbali nchini.

Alisema wabia hao watawekeza kwenye ujenzi wa makazi na majengo ya biashara katika maeneo ya shirika hilo.

Meneja huyo alisema shirika lina mtaji wa Sh. trilioni 5.04 hivi sasa unaotokana na rasilimali ya majengo yake 2,650 yenye nyumba 18,654 zilizoko kwenye mikoa mbalimbali nchini.

"Uzinduzi utafanyika jijini Dar es Salaam na hatua hii ni kuunga mkono juhudu za serikali za kuimarisha uchumi kuptita sekta ya nyumba," alisema.

Katika hatua nyingine, Saguya alisema kwa mwaka wa fedha 2021/22 shirika hilo lilikusanya Sh. bilioni 462 kutoka kwenye vyanzo mbalimbali ya mapato.

"Shirika lina vyanzo vinne nya fedha kwanza kodi ya kupangisha nyumba ambayo inachangia asilimia 80 ya mapato yetu, ambapo kwa mwezi tunakusanya wastani wa Sh. bilioni 8.3. pia kuna mradi wa mauzo ya nyumba, malipo kutoka kwenye miradi ya ukandarasi, kuna minara ya simu imewekwa kwenye maeneo ya shirika tunapata fedha," alisema.

Nipashe

MWANGA WA JAMII

Utalii ni neema, lakini huduma ziboreshwwe

HABARI njema ya kufurika kwa watalii nchini ichukuliwe kama changamoto kwa sekta inayosimamia jukumu hilo kuboresha huda zake.

Haitapendeza watalii wanapoingia nchini na kukuta huduma zisizoridhisha, itawavunja moyo wa kurudi tena na hata kuwataangazia wenza waliotamani kuja kuona vivutio vinavyotangazwa kuititia filamu ya Royal Tour, ambayo Rais Samia Suluhu Hassan ameitangaza ulimwenguni na Tanzania kutambulika kwa vivutio vyake.

Tunaposema huduma tunamaanisha kuanzia ukarimu wa kukaribisha wageni kwa kutumia lugha rafiki itakayowafanya wajisikie wako nyumbani. Suala la huduma kwa wateja kwa baadhi ya watoa huduma linalalamikiwa sana.

Ndiyo maana kuna umuhimu wa kwenda kwenye vyuo vinavyofundisha masuala ya utoaji huduma kuanzia kwenye ofisi, hotelini, sehemu za mapokezi wakati wageni wanapoingia na kutoka nchini.

Mapokezi ni sehemu muhimu itakayomfanya mgeni atambue kama huduma aliyoifuta ataipata kama alivyoitarajia.

Ni vizuri pia hoteli zinazopokea wageni zikiwa kwenye usafi wa hali ya juu. Kuna baadhi ya hoteli mgeni anapoingia chumbani anaanza kukerwa na harufu ya uvundo au kukutana na wadudu kama mende, vyoo visivyoridhisha na wakati mwgingine kukosekana kwa huduma ya maji na umeme.

Hata Makamu wa Rais, Dk. Philip Mpango, ambaye alitembelea Hifadhi ya Mikumi kuzindua malori 44 na mitambo 18 ya shughuli za utalii Kusini mwa Tanzania kuititia mradi wa REGROW, aliwataka wafanyakazi wa hoteli za kitalii kuwa wakarimu wazuri kwa wageni ili wapeleke sifa nzuri ya nchi.

Tanzania ni kati ya nchi zinazokabiliwa na tatizo la ukosefu wa ajira, fursa hii ya utalii inaweza kuwa mkombozi mkubwa wa ajira zilizo rasmi na zisizo rasmi.

Kuititia utalii, watu wanaweza kupata fursa ya kuuza bidhaa zao wanazozitengeneza ambazo licha ya kuwapatia kipato, lakini zinakwenda kutangaza nchi yao, watalii wanapokwenda nazzo kwao.

Ajira zipo za aina mbalimbali kwenye hoteli za kitalii kuanzia kwenye usafi, uhudumu hadi kazi za ofisini kwa wageni na nyingine nyingi.

Hata hivyo, wakati mwgingine fursa hizo Watanzania wanazikosa kwasababu ya vitu vidogo vidogo vya kutowajali wateja na wakati mwgingine lugha huwa tatizo la mawasiliano.

Ndiyo maana baadhi ya wawekezaji huamua kuchukua watu wao na kuwapa ajira, huku Watanzania wakibaki kulaamika.

Mfano mzuri ni wenzetu wa nchi jirani amba kwenye sekta ya huduma kwa wateja wanafanya vizuri na baadhi ya wawekezaji kuamua kuwachukua kwa sababu wana lugha pia ya kushawishi wateja.

Mteja anapokwenda kupata huduma fulani akaikosa, angependa kupewa njia nyingine ya kupata huduma hiyo badala ya kumuacha na kumpoteza.

Huduma za usafiri pia ni muhimu kwa wageni wanaokuja kutembelea nchi yetu, watoa huduma hiyo pia wanatakiwa kuwa wakarimu kwa wageni na wasitumie fursa kwa kufanya udanganyifu wa kuwatoza fedha nyinyi wanapotaka kwenda sehemu moja kwenda nyingine.

Nchi yetu imebarikiwa kuwa nchi ya amani na watu wenye upendo, hivyo tutumie tunu hizi kuwafanya wageni wetu watamani kuja kutembelea Tanzania kila wakati.

Nipashe hutolewa na kuchapishwa na:

THE GUARDIAN LIMITED

Mhariri Mtendaji : Beatrice Bandawe

Meneja Usambazaji na Masoko: Emmanuel Lyimo, 0716 500500

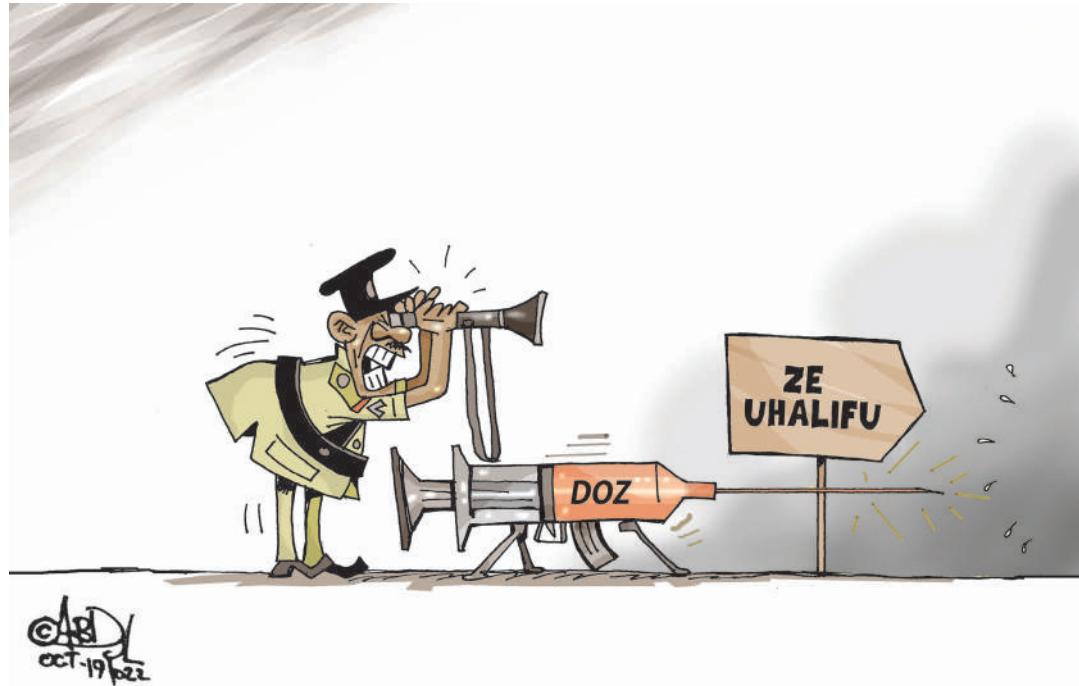
Mapokezi: 0745 700710

Matangazo: 0782 253676

Baruaapepe: advertise@guardian.co.tz

www.ippmedia.com

www.epaper.ippmedia.com

Na Sabato
Kasika

Muungwana Lazima Nilonge Ufugaji kisasa si wa kupuuza tena

UFUGAJI wa kisasa unaweza kufungua milango ya ustawii kiuchumi kwa kuzalisha mazao yenye ubora kwa matumizi ya nyumbani na viwandani.

Kufuga kisasa kunawaongezea wafugaji mapato kwa vile wanaatumia teknolojia ya uhimilishaji (kupandisha majike kwa chupa), unaowezesha kuchagua mbegu bora ya ng'ombe anayetoa maziwa mengi.

Ukweli huo unatokana na ukweli kwamba, teknolojia ya uhimilishaji inaboresha mbegu za wanyama na kumpatia mfugaji rasilimali za kuedesha viwanda vinavyotengenenza bidhaa zitokanazo na maziwa au ngozi.

Kuna haja ya wafugaji wa ng'ombe kubadili mtazamo na kuanza kufuga kibashara, kwa kutumia teknolojia hiyo ya uhimilishaji, ambayo inaelezwa kuwa ni mkombozi kwa kuleta mapinduzi kwa wafugaji wengi.

Iwapo mfugaji atakuwa na ng'ombe bora anayetoa wastani wa lita 20 kwa siku, na kuwa na uwezo wa kupata Shilingi 20,000 kwa siku, Shilingi 600,000 kwa mwezi, kuna haja gani ya kumiliki ng'ombe wengi wasiolishwa kikamilifu?

Kiasi hicho cha lita na fedha, kwa mfugaji anayeanza na ng'ombe mmoja, akiwa na ng'ombe watano, anaweza kupata Shilingi 100,000 kwa siku, ndiyo maana kubadili mtazamo ni jambo muhimu.

Pamoja na kuingiza fedha nyingi kuititia ng'ombe wachache, mfugaji anakuwa na uhakika wa kupata nyama na ngozi bora baada ya ng'ombe wanapofikisha umri wa kuuzwa.

Kwa maelezo hayo ni wazi mifugo michache ni utajiri, hivyo, kilichobaki ni wafugaji kuwa tayari kutoa ushirikiano kwa Wizara ya Mifugo, ili kuanzisha miradi ya ufugaji wa kisasa wa ng'ombe bora.

Hatua hiyo inaweza kusaidia kuachana na mtindo wa kuhama huku na kule wakati wa kiangazi

na kusababisha migogoro kati yao na wakulima, kwani watakuwa na mifugo michache yenye faida kubwa inayozalishwa kwa ghrama ndogo.

Ikumbukwe, wakati Tanzania inapatia uhuru mwaka 1961, ilikuwa na ng'ombe milioni tisa, lakini hadi sasa warmeongezeka hadi kufikia milioni 30.5, huku idadi ya watu ikiongezekwa kutoka milioni 10 wa wakati huo hadi milioni 55.

Takwimu hizo, ziliwahi kutolewa na serikali ya awamu ya tano ya Hayati John Magufuli, katika moja ya mikutano yake ya hadhara na kufafanu kuwa pamoja kuongezeka ng'ombe na watu, ukubwa wa ardhi ni ule ule hauongezeki.

Katika ushauri wake, alisema mifugo inaongezeka, watu wanaongezeka, shughuli mbalimbali zikiwamo za kilimo, zinaongezeka, na kwamba mtindo wa kuwa na ng'ombe 5,000 na kuzunguka nao, umeshapitwa na wakati.

Hivyo, akashauri wafugaji kufuga kisasa ili kuepuka migogoro kati yao na wakulima, ambayo wakati mwiningine inasababisha maafa kutoptana na kulisha mifugo yao kwenye mashambaa ya wakulima.

Akawataka wenye ng'ombe wengi wavune wachache wajenge hata nyumba za mabati na kuchimba bwawa la maji, kwa ajili ya mifugo yao badala ya kuendelea kuishi maisha ya kutangatanga.

Ninadhani kwamba, kama wafugaji watazingatia ushauri wa viongozi wa serikali, ni wazi itakuwa ni fursa nzuri ya kiuchumi ambayo inaweza kuwafanya wapige hatua kwenda mbele katika maendeleo.

Vilevile mifugo mingi inapokula nyasi nyingi, kucheua, kuzalishaji samadi, na mkojo huongeza hewa ukaa inayochangia ucharibifu wa mazingira hasa hewa na kuchochaea mabadiliko ya tabianchi.

Wanyama wachache wanaolishwa kitaalamu tena vyakula visivyotoa gesi nyingi na hewa ya ukaa ni tija pia, kwa changamoto za mabadiliko ya tabianchi.

HABARI KITAIFA

Msako wanafunzi watoro mtaa kwa mtaa

**Na Peter Mkwavila,
CHAMWINO**

KUTOKANA na kufanya vibaya kwa wanafunzi wa shule za msingi na sekondari, Wilaya ya Chamwino mkoani Dodoma kwa kushirikiana na wadau wa elimu, imeweka mikakati ya kupandisha ufaulu ikiwamo kusaka wanafunzi watoro mtaani.

Mkuu wa Wilaya ya Chamwino, Gift Msuya, alibainisha hayo jana wakati akizindua kanzidata maalumu kwa ajili ya kumbukumbu ya kazi za walimu na wanafunzi.

Uzinduzi huo uliofanyika katika

Shule ya Msingi Wasioona Buigiri, ulikwenda sambamba na ugawaji kompyuta na mashine ya kudurufu mitihani yenye thamani ya Sh. milioni 7.6, viliyotolewa na wadau wa elimu kwa ajili ya mazoezi ya wanafunzi.

Msuya alisema katika kuinua kiwango cha ufaulu katika shule utoaji wa vifaa hivyo ni hatua muhimu ya kuchochea kuondoa ufaulu hafifu.

"Mashine hii ya 'photocopy' itasaidia shule kuwa na uwezo mkubwa wa kuchapa mitihani am-bayo itatumika kama mazoezi kwa wanafunzi hasa walio katika ma-

darasa ya mitihani ili kuwajengea mazoea ya kufanya mitihani mara kwa mara," alisema.

"Suala la elimu linaweza kuwa na mabadiliko ya maendeleo kwa kuwa watoto hao wakisomeshwa na kusimamiwa taifa linaweza kuwapata viongozi bora, wasomi, wataalamu mbalimbali, madaktari walimu na wanasiada," aliongeza.

Makamu Mwenyekiti wa Hal-mashauri ya Chamwino, Kenneth Yindi, alisema kwenye kata yake ya Buigiri, wamejipanga kuboresha mazingira ya elimu na kwa kuanzia wametoa vifaa hivyo kwa

shule nane. Alisema anaamini vi-faa hivyo vitasaidia kubadilisha wanafunzi hao kitaaluma na kufanya vizuri katika mitihani yao ili kukuza ufaulu kiwilaya.

Mwenyekiti huyo alizitaja shule zilizokabidhiwa vifaa hivyo ni pamoa na Shule ya Msingi Wasioona Buigiri, Ugusi, Mizengo Pinda, Chinangali II, Makibrilliant, Epyphan na Buigiri Sekondari.

Vilevile alisema ili kuepukana na matokeo mabaya katika shule za msingi na sekondari wamejiweka mpango mkakati wa kuwasaka watoto wasioenda shule ikiwamo kwenye kaya zao.

Mkurugenzi Mtendaji wa Benki ya CRDB, Abdulmajid Nsekela (katikati), akibonyeza kitufe kuzindua Wiki ya Asasi za kiraia (CSO), jijini Dar es Salaam jana. Wa pili kushoto ni Mkurugenzi Mtendaji wa Taasisi ya Foundation For Civil Society (FCS), Frances Kiwanga. **PICHA: JUMANNE JUMA**

Ridhiwani ataka waliofunga nyumba NHC wanyang'anywe

Na Iddi Mushi, MOROGORO

NAIBU Waziri wa Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi, Ridhiwani Kikwete ameliagiza Shirika la Nyumba la Taifa (NHC) kuwafuatilia na kuwapoka wapangaji wanaohodhi nyumba za shirika hilo.

Amesema wapangaji hao wana-lipa kodi na kuzifunga iliyvo kiny-ume cha utaratibu kwa sababu malengo ya serikali ni kuona ma-jengo hayo yanatumwiwa na watu wenye mahitaji.

Ridhiwani alitoa agizo hilo katika siku ya pili ya ziara yake mkoani Morogoro, alipotembe-lea mradi wa upimaji viwanja-wa Kiegeya, kuzungumza na wafanyakazi wa NHC, kutem-

belea maeneo ya makazi yenye migogoro na kusikiliza wananchi wenye migogoro ya ardhi.

Alibainisha baadhi ya wapangaji wamekuwa wakilipa kihalali kodi zao na kufunga nyumba hizo au kusafiri muda mrefu na kuziacha bila kuzitumia wakati kuna maelfu ya watu wenye mahitaji ya nyumba hizo.

Pia aliwageukia wapangaji na waliokuwa wapangaji wa nyumba za shirika hilo ambao wameende-lea kudaiwa na kuwataka walipe madeni hayo kwa sababu NHC ni shirika la Watanzania, hivyo ha-wapaswi kulihujumu.

"Inashangaza sana kuona nyumba hizo zimekuwezesha wakati mwininge hata kujenga nyumba yako halafu unaondoka unaacha

madeni. Huna tofauti na matapel-wengine wanaopaswa kuchukuliwa hatua," alisema.

Katika hatua nyingine, Naibu Waziri aliutaka uongozi wa NHC Mkoa wa Morogoro kutumia fursa zilizoko Morogoro kutafuta ma-neo mazuri na kujenga nyumba za makazi na biashara pamoja miji ni wilayani.

Aliwataka pia kufuatilia kwa karibu ujenzi wa majengo wanayօ-ingia ubia na wawezekaji ili kujiri-dhisha na ubora kuanzia awali ili yasijitokeze kama iliyotokeea kwa jengo moja la ghorofa ndani ya manusaa ambalo ilibainika lina kasoro nyingi.

Awali Meneja wa NHC Mkoa wa Morogoro, Costantine Yuda, alisema wana majengo 106 yenye

nyumba 662 zikiwamo 307 za biashara na 355 za makazi huko majengo 90 yakiwa katika manusaa na 16 wilayani Mvomero.

Yuda alisema katika majengo hayo wamekuwa wakikusanya shilingi milioni 189 kwa mwesi na mwaka huu ulioisha wa fedha walieleza kukusanya Sh. bilioni 2.2 sawa na asilimia 98.76 ya makusanyo ya Sh. bilioni 2.27.

Pia alisema wapangaji hai wal-ioko kwenye nyumba wanadaiwa Sh. milioni 92 na wapangaji walioondoka kwenye nyumba na kuacha madeni, wanadaiwa Sh. milioni 34 na kwamba wamekuwa wakitoa notisi kwa wadaiwa na wanaoshindwa huondolewa kupisha nyumba hizo.

CocaCola yakabidhi meza 300 machinga

Na Owen Bariki, TUDARCO

KAMPUNI ya vinywaji baridi ya Coca-Cola Kwanza Ltd jana imekabidhi meza 300, kwa wafanyabiashara wadogo wa soko la Mwenge, kwa lengo la kuinga juhud za serikali kuboresha mazingira kwa wafanyabiashara wadogo.

Akipokea vitendea kazi hivyo, Mkuu wa Wilaya ya Kinondoni, Godwin Gondwe, alisema vitawasaidia vijana kututua matatizo yanayowakibili kwa kufanya biashara na kwamba kwa kufanya hivyo wanaunga mkono juhud za serikali.

Alisema kampuni hiyo imefanya jambo kubwa kwa jamii kwa kuwa wafanyabiashara hao watapata vifaa na eneo salama la kufanya shughuli zao.

Aidha, kiongozi huyo alisema amepokea matatizo ya wafanyabiashara hao kama kuwawekea paa la kujikinga na jua, mvua na taa, huku akitoa siku tatu kwa choo cha eneo hilo kukamilika.

"DAWASA (Mamlaka ya Majisafi na Usafi wa Mazingira Dar es Salaam) nawapa siku moja maji yaifike katika soko la Mwenge. Lakini ninatoa siku tatu kile choo kianze kufanya kazi na mimi naanza kuhesabu kuanzia leo," aligiza.

Awali, Mkurugenzi wa Mikakati na Ukuaji wa Biashara wa Coca-Cola Kwanza, Josephine Msalilwa, alisema mchango wa kampuni hiyo ulilenga kurudisha kwa jamii sehemu ya faida yake, huku akiipongeza serikali kwa kuwapa naafasi ya kuendeleza maeneo mbalimbali.

Alisema ili kuhakikisha kila Mтанzania anapata fursa wanahakikisha wanaendeleza vipaji kwenye jamii, ikiwamo kuangalia vipaji, kusaidia mamalishe nchi nzima na kutunza mazingira.

"Lakini leo (jana) tupo kuwagusa wana Mwenge sisi kama Coca-Cola Kwanza tuna barabara inayoitwa 'Coca-Cola Road' tunapenda kuboresha vitu vinavyoendelea eneo hili na maeneo mengine tunakabidhi meza 300 kwa wamachinga utaratibu mwenyekiti umeshautowa hivyo naamini kila anayestahili atapata," alisema.

Mkenda mgeni rasmi mahafali waliosoma nje ya nchi

Na Joseph Mwendapole

WAZIRI wa Elimu, Sayansi na Teknolojia, Prof. Adolph Mkenda, anatarajiwa kuwa mgeni rasmi kwenye mahafali ya tatu ya wanafunzi waliosoma vyuo vikuu nje ya nchi yanayotarajiwa kufanya kesho kutwa.

Mkurugenzi Mtendaji wa Taasisi ya Wakala wa Vyuo Vikuu Nje ya Nchi, Global Education Link (GEL), Abdulmalik Mollel, alisema hayo jana wakati akizungumzia mahafali hayo.

Alisema hayo ni mahafali ya wanafunzi waliobahatiwa kusoma nje ya nchi na kuhitimu yatakyofanyika katika ukumbi wa Mlimani City, Dar es Salaam.

Mollel alisema, mabalozi wa nchi mbalimbali ambazo vijana hao wamesoma, wamethibitisha kushiriki katika mahafali hayo.

Alisema, kwenye mahafali

hayo, wamealika Wizara za Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Afrika Mashariki, Kazi, Ajira na Vijana, Mambo ya Ndani ya Nchi, Afya, Elimu na Mafunzi ya Amali Zanzibar na Tume ya Vyuo Vikuu Tanzania (TCU).

Kwa mujibu wa Mollel, wengine waliothibitisha kushiriki ni Bodii ya Tiba Tanganyika (MCT), Bodii ya Taifa ya Wahasibu na Wakaguzi (NBAA), Sekretarieti ya Ajira ambayo ilikuwa ikitoa mafunzo kwa wahitimu kuhusu namna ya kujiajiri wanapomaliza masomo badala ya kusubiri kuajiriwa.

"Ili mahafali haya yafane, mlengwa mkubwa ni mzazi na mtoto wake kwa sababu wanafunzi aliyesoma nje anakuja kushereheke na wazazi na walezi waliojinyima kumlipia ada hivyo wanafunzi wamethibitisha kushiriki katika mahafali hayo," alisema.

Mollel, alisema wanafunzi wa-

naotarajia kwenda nje ya nchi kusoma wataalkwa ili kujifunza kutimiza malengo yao kama wenza walioenda kusoma wakahitimu na wakarudi nyumbani kuleta ujuzi kusaidia maendeleo ya nchi yao.

Alisema, wanafunzi wa Kitanzania watakaokwenda nje ya nchi watabebeshwa malengo ya kuitangaza nchi ili kusaidia jitihada za Rais Samia Suluhu Hassan, ambae amekuwa akitangaza nchi kwenye maeneo mbalimbali duniani.

"Tunamwona mama yetu anavyokwenda nje ya nchi yetu kuise-me katika rasilimali tulizonazo, fursa na uzuri wanchi yetu sasa peke yake hataweza tunataka watananzia watakaokwenda nje sasa hivi kuitangaza nchi liwe ajenda ya kipaumbele," alisema Mollel.

Alisema anataka kuona mwa-

nafunzi anayekwenda nje ya nchi anaporudi, arudi na wawekezaji kwenye nyanya mbalimbali kama elimu na utalii badala ya kuhitimu na kurejea nchini wakiwa na vyeti vitupu.

"Tunataka kuona kupitia wao tunapata watalii na wawekezaji wa elimu kwasababu hatuhitimu na vyeti tu tunapaswa kuhitimu na maarifa ili nchi iweze kupiga hatua," alisema.

Alisema mahafali hayo ni kwa wanafunzi wote waliosoma nje ya nchi na siyo tu kwa waliopitia Global Education Link hivyo al-wataka amba hawkupitia GEL waingie kwenye tovuti ya GEL watakuta sehemu ya mahafali ili wajaze maelezo yao.

Alisema, mwanafunzi anayeruhusiwa kushiriki kwenye mahafali hayo ni yule aliyehitimu na anaauthibitisho wa kuhitimu na thibitisho ni cheti.

Taasisi yagawa miguu, mikono bandia

Na Halfani Chusi

TAASISI ya Lohama Mahajan, imegawa bure viungo bandia vya miguu na mikono kwa watu 179 wenye ulemavu ili kuwasaidia wengi wanashindwa kumudu gharama ya kuvinunua.

Akizungumza, wakati wa kugawa msada huo mkoani Dar es Salaam ziji, Mratibu wa Lohama Mahajan, Tanuja Vithlani, alisema mwitikio wa watu kujandikisha ili wapate viungo hivyo umekuwa mkubwa tangu walivyotangaza na kuchukua vipimo vyao Julai mwaka huu.

Alisema, waliamua kutoa viungo hivyo baada ya kubaini kuwa wenye ulemavu wengi wanashindwa kumudu gharama za kununua viungo bandia, hali inayosababisha washindwe kufanya shughuli za.

Vithlani alisema Julai 11 na 12 mwaka huu, walichukua vipimo kwa wenye ulemavu 179 vikapelekwa Taasisi ya Narayana Seva, India kwa ajili ya kutengeneza miguu bandia ambayo iligawiwa Agosti 13 na 14, mwaka huu.

"Tunawashukuru walio- andikisha wakati ule wamepata miguu na mikono na wengi wao wamefurahia kupata viungo hivyo kwa sababu walikuwa hawana uwezo wa kuvinunua," alisema.

Pia, alisema wanaendelea kuwaandikisha wenye ul-emavu wengine ili wataalamu waliokuja kutoka India waondoke na vipimo kwa ajili ya kuwatengeneza viungo vingine vya bandia na wakashamili-sha tutawataarifu warudii tena hapa kwa ajili kuwagawia," alisema.

"Hadi sasa tumeisha waandikisha wenye ulemavu 242, bado tunaendelea kupokea wengine japo muda wetu ni kuanzia saa mbili asubuhi mpaka saa kumi jioni, lakini kama unavyoona bado kuna kundi kubwa la watu wanaoingia kujandikisha lakin tutahakikisha mpaka watu wote wanaisha ndio tunafunga ugawaji huu," aliongeza.

Mwenye ulemavu wa mguu aliyepeata mguu wa bandia, Musa Omari, aliishukuru taasi-si hiyo pamoja na wadau wen-gine waliovezesha huduma hiyo.

"Ukiangalia gharama ya mguu wa bandia ni zaidi ya Sh. milioni 1 kwa hiyo mimi nisingeweza kupata hiyo pesa kabisa katika maisha yangu, lakini hawa watu wametsaidia sana tumepata mguu ya bandia angalau kwa sasa kuna mambo niliyokuwa nashindwa kuyafanya naweza kuyafanya kwa wepesi," alisema.

Mshtakiwa apewa somo kutoka mahabusu anakokaa na mtoto

Na Grace Gurisha

MAHAKAMA ya Hakimu Mkazi Kisutu, imemshauri Prepetua Gondwe (25) kumalizana na mstaafu aliyechukulia fedha zake kwa njia ya udanganyifu ili asiendelee kuishi na mtoto wake mahabusu.

Gondwe amesema shida ni kiasi cha fedha kilichotajwa wakati alichukua Sh. milioni 135 na si Sh. milioni 300 kama anavyodai mlalamikaji.

Ushauri huo ultolewa jana na Hakimu Mkazi Mkuu Huruma Shaidi wakati kesi hiyo ilipoletwa kwa ajili ya mshtakiwa kupewa dhamana. Mshtakiwa anadaiwa kujipatia fedha kwa njia ya udanganyifu kutoka kwa Ritha Remi.

Hakimu Shaidi alimweleza mshtakiwa kuwa amtafute huyo mama mstaafu ili amalize deni kwa sababu serikali ni kubwa na asipofanya hivyo ataendelea kuwa kwenye mikono ya serikali.

"Uongozi unaweza kubadilika

ila serikali ni ile ile. Jitahidi umalizane na mstaafu wa watu," alisema Hakimu Shaidi.

Akijibu ushauri huo, Gondwe alidai kwamba kiasi cha fedha kilichotajwa na mlalamikaji sicho alichochukua, hatua iliyosababisha Hakimu kumuuliza alichukua kiasi gani.

Gondwe alidai alichukua Sh. milioni 135 na si Sh. milioni 300 anazoidai mdai wake (Remi) na pia kutokana na kwamba amekaa sana mahabusu, hana fedha za kumlipa.

Hakimu Shaidi alisema anashukuru kwamba amekubali kuwa amechukua Sh. milioni 135 kisha akamuuliza mshtakiwa anajisikiaje kuishi na mtoto wake mdogo mahabusu kwa sababu yege (Gondwe) ndiye amechagua maisha hayo na si mtoto.

Hata hivyo, Hakimu Shaidi alifuta kesi hiyo kama Wakili wa Serikali, Adolf Lema alivyoomba mahakama ambapo mshtakiwa alikamatwa tena na kupandishwa kizimbani kusomewa mashtaka mapya.

The land Disputes Courts (The District Land and Housing Tribunal) Regulations GN.No. 174/2003

Form no 2B

BARAZA LA ARDHI NA NYUMBA KIGOMA

MAHALI: KIGOMA

MAOMBIA NA. 78 MWAKA 2022

FRANCIS MBANGUKA: MWOMBALI

DHDII YA

OMARY BIHAGARA: MJIBU MAOMBI

WITO/KUITWA SHAURINI

KWA: OMARY BIHAGARA POPOTE ULIGO

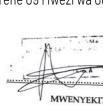
Fahamu kwamba shauri hili imepangwa kusikilizwa tarehe 25 Mwezi 08 Mwaka 2022 Saa 2.30 Asubuhi mbele ya Msheminiwa **M. MWINYI** Mwenyekiti ya Baraza. Hivyo unaamri kuhuduria mbele ya Baraza siku hiyo bila kukosa.

AMRI hili imetolewa kwa mkonon wangu mimi na Lakiru / Muheri wa Baraza hili leo tarehe 16 Mwezi wa 08, Mwaka 2022.

Dated at MOROGO this 10 day of AUGUST.....2022

SH. ABDI M. MWINYI
M. MWINYI
M. MWINYI

MWENYEKITI

IN THE COURT OF DISTRICT DELEGATE OF MOROGORO DISTRICT AT MOROGORO PROBATE AND ADMINISTRATION CAUSE NO 85 OF 2022

In the Matter of the Estate of the Late: REDEPTUS MAKATI MSAMBILA BY 1. AVELINA IVO KIBANGA 2. ELIAS ELIAS MSAMBILA

All persons claiming to have any interest in the estate of the above named deceased are hereby cited to come and see the proceedings if they think fit before the grant of probate (or letter of administration) is made to the above -named petitioner.

Objection to the grant should be filed on or before the day of AUGUST.....2022

Dated at MOROGO this 10 day of AUGUST.....2022

SH. ABDI M. MWINYI
M. MWINYI
M. MWINYI

MWENYEKITI

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA MAHAKAMA YA TANZANIA

KATIKA MAHAKAMA YA MWANZO

WILAYA YA MJINI MOROGORO

KITUO CHA MJINI

MKOYA WA MOROGORO

Usimamizi wa Mirathi Na.....52/2022

KATIKA SHAURI LA MIRATHI YA MAREHEMU: TUNTUFYE DICK MWANDETELE WA KIMARA-KILUNGULE

KATIKA SHAURI LA MAOMBI YA USIMAMIZI WA MIRATHI YALIYOLETWA NA: FIDEA DICK MWANDETELE

TANGAZO

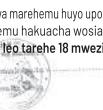
(kanuni ya 5(2) ya Kanuni ya Usimamizi wa Mirathi Mahakama za Mwanza)

Watu wote wanaodua kuwa na uhusiano wowote/maslahi yoyote na mirathi ya marehemu tajwa hapo juu/wanaailika kuja na kuhuduria katika shauri hili endapo wakaitaka kufanya hivyo mnno tarehe 18 Mwezi 09 Mwaka 2022 kabla huyo mwombaji hajatolewa kuwa msimamizi wa mirathi hiyo.

Zingatia:

- Wosha wa marehemu huyo upo makahana na waweka kugaliwa
- Marehemu hakuacha wosha wowote.

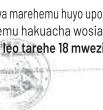
Imetolewa kwa tarehe 18 mwezi 08 mwaka 2022

SH. ABDI M. MWINYI
M. MWINYI
M. MWINYI

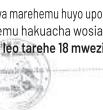
MWENYEKITI

SH. ABDI M. MWINYI
M. MWINYI
M. MWINYI

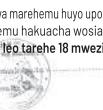
MWENYEKITI

SH. ABDI M. MWINYI
M. MWINYI
M. MWINYI

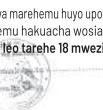
MWENYEKITI

SH. ABDI M. MWINYI
M. MWINYI
M. MWINYI

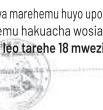
MWENYEKITI

SH. ABDI M. MWINYI
M. MWINYI
M. MWINYI

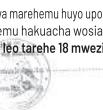
MWENYEKITI

SH. ABDI M. MWINYI
M. MWINYI
M. MWINYI

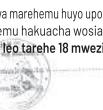
MWENYEKITI

SH. ABDI M. MWINYI
M. MWINYI
M. MWINYI

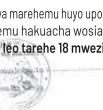
MWENYEKITI

SH. ABDI M. MWINYI
M. MWINYI
M. MWINYI

MWENYEKITI

SH. ABDI M. MWINYI
M. MWINYI
M. MWINYI

MWENYEKITI

HABARI KITAIFA

RC akemea upotoshaji

Na Neema Emmanuel,

MWANZA

MKUU wa Mkoa wa Mwanza, Adam Malima, amewataka wananchi kujiepusha na maneno ya upotoshaji kuhusu kazi ya sensa inayotarajia kufanyika Agosti 23, mwaka huu.

Akizungumza na waandishi wa habari ofisini kwake jana jijini hapa, Malima aliwataka wananchi kutoa ushirikiano kwa makarani watakapita kwenye maeneo yao.

Sambamba na hilo, Malima aliwataka watu kuwa makini na watu wenyewe lengo la kuvuruga kazi hiyo kuitia maneno ya upotoshaji.

"Yapo maneno mengi yanayosemwa ambayo yanapotosha habari ya sensa nichukue nafasi hii kuwataka wananchi kutokubali maneno hayo ya upotoshaji na waswahili wanasema akili za wengine changanya na za kwako," alisema Malima.

Mkuu wa Wilaya ya Magu, Salum Kali, aliwataka wananchi kujitokeza kuhesabiwa katika maeneo mbalimbali.

"Tutahesabu mashamba yote, nyumba za kulala wageni, mifugo na viwanja vyote hivyo nichukue nafasi hii kuaomba walio na vitambulisho vya taifa kukumbuka namba zao kwa kuwa karani atapata nafasi za kuwaliza taarifa muhimu za umiliki wa nyumba na mashamba," alisema Kali.

Naye Mkuu wa Wilaya ya Nyamagana, Amina Makilagi, alisema kazi ya sensa itaanza saa 6:00 usiku kwa maeneo ya stendi za mabasi na meli na mabasi yote yatahesabwa.

Alisema abiria watakoingia jijini hapa watahesabiwa pamoja na nyumba za kulala wageni na wageni wote watakoalala ndani ya mipaka ya Nyamagana.

Kazi ya sensa kwa nchi nzima inatarajia kufanyika Agosti 23, mwaka huu.

Kazi za kibunifu zafanya maajabu sokoni

Na Elizabeth Zaya

KAZI za kibunifu zinazofanywa na wanafunzi wanasyansi chipukizi na kuonyeshwa kwenye maonyesho yanayoandalila na Shirika la YST, zimeanza kuzaa matunda baada ya kuingizwa sokoni.

Kazi hizo hufanywa na wanafunzi kutoka shule mbalimbilia Tanzania Bara na Zanzibar, hushindanishwa na washindi kupewa zawadi za fedha taslimu, medali pamoja na kufadhiwa masomo ya vyuo vikuu.

Akizungumza na waandishi wa habari jana jijini Dar es Salaam, Mwanzilishi Mwenza wa YST, Dk. Gozibert Kamugisha, alisema tayari baadhi ya kazi za kibunifu zilizowahi kufanywa na wanafunzi hao

zimeanza kuingizwa sokoni na kumtika ikiwamo zilizoshinda katika miaka ya 2014, 2015 na 2018. "Kwa mfano washindi wa mwaka 2014, hawa walibuni namna ya kutumia mmea wa mchaichai katika kutibu ugonjwa wa malaria. Baada ya kuperenzwa na mpango wao, Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH), iliwaschukua na kuwapatia ufadili wa kusoma zaidi kuboresha kazi yao na sasa wametengeneza dawa na iko sokoni inatumika," alisema Dk. Kamugisha.

"Washindi wa mwaka 2015, wao walitengeneza programu ya kompyuta ambayo inasidia namna ya kupata taarifa za kiafya na tayari inafanya kazi na wale walioshinda mwaka 2018 wao walibuni namna ya kutumia simu ya mkononi kugundua ishara za hatari za moto kabla haujatokea.

"Kwa hiyo katika miaka 12 ya maonyesho ya YST, tumeanza kuona matunda yake isipokuwa kikubwa tunaendelea kuwasihii wazazi na wanajamii, kuwasaidia watoto wao pale wanapoona wanafanya kazi za kibunifu ili kuwaunga mkono kutimiza ndoto zao za kuwa wanasyansi na wabunifu wakubwa," alisema Dk. Kamugisha alisema kwa mwaka huu watafanya maonyesho ya aina mbili ambayo ya awali yataendeshwa katika kila mkoaa Oktoba, na kwamba kazi za kisayansi zaidi ya 336 zitashindanishwa na kisha watachagua kazi sita bora kutoka kila maonyesho ambazo zitashindanishwa tena katika maonyesho ya kisayansi ya kitaifa Desemba 8, mwaka huu.

Alisema maonyesho hayo ya Desemba yatahusisha utafiti wa ugunduzi wa kisayansi zisizopungua 168 zote zikitoka kwenye michepuo

ya fizikia, kemia, hesabu, teknologia na kompyuta, sayansi ya kilimo, biologija na ikolojia, sayansi ya jamii na mabadiliko ya tabia nchi na mazingira.

Naye Ofisa Mtendaji Mkuu wa Karimjee Jivanjee Foundation, ambao ni wadhamini wakuu wa maonyesho hayo, Caren Rowland, alisema mpaka mwaka jana shirika hilo limedhamini wanafunzi 37 wanashinda katika maonyesho hayo ya YST katika vyuo mbalimbali nya elimu ya juu.

Rowland alisema shirika hilo limepanga kuendelea kutoa udhamini kwa wanafunzi wanaofanya vizuri katika maonyesho hayo na kwamba lengo ni ku-jenga msingi kwa wanafunzi hao kuwa na ari ya kitaaluma na kuperenda masomo ya sayansi pamoja na kuongeza idadi ya wanasyansi na wabunifu nchini.

Mafundi wa Kampuni ya ujenzi ya Group Six International, wakiendelea na awamu ya kwanza ya ujenzi wa langoo kuu la kuingilia katika mradi wa viwanda vipatavyo 200 wa Sino Tan Kibaha Industrial Park, mkoani Pwani jana. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Waomba kuwekwa vituo vya sensa migodini

Na Shaban Njia, KAHAMA

JUKWAA la Wanasiwa Vijana Tanzania (WAVITA) limeiomba serikali kuweka vituo vya kuhesabiwa wakati wa sensa ya watu na makazi katika maeneo ya wachimbaji wadogo ili kurahisisha kuwapata na kushiriki vyema katika jambo hilo.

Mwasisi na Mlezi wa Jukwaa hilo, William Machimu, alitoa ombi hilo jana wakati akizungumza na vyombo mbalimbali vya habari kama sehemu ya uhamasishaji wananchi kushiriki kikamilifu sensa ya watu

na makazi itakayofanyika Agosti 23, mwaka huu.

Alisema katika maeneo ya wachimbaji wadogo ambao katika mkoaa wa Shinyanga wako wengi, hivyo ni bora ikaweka vituo vya kuhesabiwa katika maeneo hayo kwa lengo la kurahisisha kuwapata wachimbaji kwa kuwa wamekuwa wakifanya kazi saa 24 katika mashimo.

Pia alisema pamoja na kuamini sensa ni uchumi, vijana ambao ndio nguvu kazi ya taifa wanatakiwa kushiriki kwa wingi kwa sababu

wengi wanapatikana katika maeneo ya wachimbaji wadogo. Alisema kuwapo kwa vituo katika maeneo yao itasidia kuwapata na kuwahesabu wote.

Mwenyekiti wa WAVITA, Shinganga George, alisema jukwaa hilo halifanyi siasa za majukwaani badala yake linafanya siasa za kiuchumi za kubadilisha maisha ya vijana kwa kutafuta fursa ili kuondoa wimbi wa vijana wanaoshinda vijiweni.

Alisema katika mkoaa wa Shinyanga, kuna fursa nyingi za kiuchumi ambazo vijana wanaweza kufanya

na kujingizia kipato na kuendesha maisha badala ya kuendelea kusubiri ajira kutoka serikali hususani katika shughuli za uchimbaji wa madini zinazoundelea kwa sasa.

Aidha, George alisema kupitia sekta ya madini, wachimbaji wameweza kuboresha maisha yao pamoja na kuongeza kipato cha kaya na hivyo kuleta mabadiliko makubwa ya kiuchumi kwa nchi kwa kuperelika maendeleo katika vijiji vinyoyozunguka maeneo ya wachimbaji wadogo.

Mjumbe wa Jukwaa hilo, Irene

Ngowi, alisema wako mstari wa mbele kuwahamisisha vijana na wachimbaji wadogo wenzao wanawake kujitokeza kwa wingi siku ya sensa na kuhesabiwa kwa sababu hakuna maendeleo bila serikali kujua idadi ya watu iliyonao.

Alisema kutokana na fursa zilizoko hususani sekta ya madini, wameamua kujikita katika uchimbaji wa madini licha ya kwamba awali walikuwa wakidharauliwa na wachimbaji vijana na sasa wanapata vypato vya kuendesha familia na wanalipa kodi za serikali.

India, UEA watua kuwekeza katika afya

Na Yasmine Protace

SERIKALI ya Tanzania inaendelea kuwapokea wawekezaji katika sekta ya afya kwa ajili ya kuwawezeshi Watanzania na watu kutoka nchi jirani kupata matibabu bora na ya kibingwa.

Waziri wa Afya, Ummy Mwalimu, alisema hayo juzi jijini Dar es Salaam alipokutana na kufanya mzungumzo na wawekezaji kutoka India na Umoja wa Falme za Kiarabu (UAE).

Katika mzungumzo na

wawekezaji hao, Ummy aliwakribisha na kujadili kuhusu fursa za uwekezaji katika sekta ya afya nchini.

Waziri Ummy pia alizipongeza nchi hizo kwa kuonyesha nia ya kuwekeza kwenye sekta ya afya na kuongeza kuwa ushirikiano katika kusaidia maendeleo ya serikali ya Tanzania katika kuboresha huduma za afya.

Tumekuwa tukishirikiana na India kwenye mambo mengi kuhusu afya. Tuna madaktari wetu Watanzania wanasona masuala ya udakarti huko India na tuna wawekezaji

kutoka India hapa nchini. Ushirikiano huu ni mzuri na una tija kwa serikali na Watanzania," alisema.

Pia alipongeza Umoja wa Falme za Kiarabu kwa kuvutiwa kuwekeza kwenye sekta ya afya nchini.

Alisema kuwa kipaumbele cha serikali kwenye sekta ya afya ni ubora wa huduma, hivyo anawakribisha wawekezaji hao kuwekeza nchini ili Watanzania na raia kutoka nchi jirani wapate huduma za kibingwa za matibabu.

Ummy pia alitoa wito kwa wawekezaji hao kuweka mkazo zaidi katika fursa za uwekezaji katika

kuboresha mifumo ya teknolojia ya habari na mawasiliano (TEHAMA) kwenye masuala ya afya ambako alisema bado kuna changamoto nyingi.

Lav Aggarwal, kiongozi wa wawekezaji kutoka India, alisema lengo la kufika Tanzania ni kuboresha zaidi ushirikiano baina ya nchi husika na wanatarajia kuendelea kushirikiana katika kuboresha zaidi upatikanaji wa huduma bora za matibabu.

Naye Baloozi wa UAE nchini, Khalifa Al Marzooqi, alisema ziara ya Rais Samia Suluhu Hassan katika nchi

hiyo hivi karibuni, imefungua zaidi milango ya uwekezaji kutoka UAE na kufika kuja kuona nini cha kuwekeza kwenye sekta ya afya.

Katibu Mkuu wa Wizara ya Afya, Prof. Abel Makubi, alisema serikali kupitia Wizara ya Afya inafanya ushirikiano na taasisi mbalimbali za afya kutoka India na UAE kwa lengo la kuimarisha sekta ya afya.

Prof. Makubi aliwakribisha wawekezaji hao kwenye upande wa uzalishaji wa dawa huku akisema kuwa Tanzania ina malengo ya kuvalisha dawa.

Ruksa kutumia Bandari ya Ujiji

Na Mwandishi Wetu

SERIKALI kupitia Mamlaka ya Usimamizi wa Bandari Tanzania (TPA) imetoa kibali kwa wafanyabiashara wanaofanya shughuli za usafiri na usafirishaji wa mizigo na abiria kupitia Bandari ya Ujiji mkoani Kigoma kutumia sehemu ya miundombinu iliyokamilika kwa sasa ili kupunguza gharama kubwa wanazotumia kwa kutumia eneo la nje ya bandari hiyo.

Akizungumza juzi alipotembelea bandari hiyo, Naibu Waziri wa Uchukuzi, Atupele Mwakibete, alisema matumizi ya miundombinu hiyo yataongeza usalama kwa abiria na mizigo inayosafirishwa na kuingia bandarini hapo kutoka maeneo mengine ndani na nchi jirani zinazunguka mkoaa huo.

"Wakati TPA inaendelea kukamilisha sehemu ya mradi iliyobaki ya bandari hii, miundombinu iliyokamilika kwa sasa ianze kutumika ili kupunguza changamoto ambazo zinajitokeza kwa sasa ambapo wafanyabiashara hao hulalamika kushushia abiria na mizigo kwenye mazingira yasiyo salama," alisema Mwakibete.

Naibu Waziri aliiwataka TPA kufanya uamuhi sahihi ndani ya wiki mbili kuhusu uendelezaji wa bandari hiyo ambayo ujenzi wake umekuwa ukiusuasa kwa sababu ya changamoto ya kina cha maji kupanda na kushuka.

Mkuu wa Wilaya wa Kigoma, Ester Mahawe, aliiishukuru serikali kwa kusikiliza kilio cha wakazi wa Kigoma ambacho kimekuwapo kwa muda mrefu na kusema mkoaa utaendelea kutoa ushirikiano kwa mkandarasi ili akamilishe sehemu ya mradi iliyobaki.

Kaimu Meneja wa Bandari za Ziwa Tanganyika, Edward Mabula, amesema TPA iko hatua za mwisho za kupitia taarifa ya tume ya wataalamu iliyowasilisha kuhusu changamoto za bandari hiyo na alimhakikishia Naibu Waziri kuwa mradi huo utaendelea kutekelezwa na kumalika kwa wakati.

Mradi wa upanuzi wa Bandari ya Ujiji ni sehemu ya mradi mkuwapa unaohusisha maboresha ya bandari hiyo, Bandari ya Kibirizi na Bandari ya Kigoma Mjini.

Rais wa Chama cha Msalaba Mwekundu Tanzania, David Kihenzile, akizungumza kabla ya kutoa msaada wa vitu mbalimbali kwa waathirika wa ukame katika Kijiji cha Idonyonaado, Jimbo la Monduli, mkoani Arusha hivi karubuni. Kulia ni Mbunge wa Jimbo hilo, Fredrick Lowassa na viongozi wengine. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Wanaume waonywa kukwepa malezi watoto wenyewe ulemavu

Na Francis Godwin, IRINGA

WANAUME wameonywa juu ya tabia ya kutelekeza watoto wenyewe ulemavu badala yake wametakiwa ushirikiana na wake zao katika malezi. Wito huo ultolewa jana katika ukumbi wa Yatima Idoga wilayani Mufindi na mkunfuni na mwanaasaikolojia, Anastazia Godfrey, wakati wa mafunzo ya siku tatu kwa wazazi 170 wanaoishi na watoto pamoja na vijana wenyewe ulemavu.

Alisema imekuwapo dhana potofu kwa baadhi ya wanaume pindi wake zao wanapojifungua watoto wenyewe ulemavu hukimbia familia na kuachia wanawake jukumu la malezi jambo ambalo si jema

kwa kuwa mtoto mwenye ulemavu ni mtoto kama aliyovo mwininge na anapaswa kupewa haki zote ikiwamo kuthaminiwa na wazazi wake.

Alisema furaha ya familia ni pamoja na kutowabagua watoto na familia inayokimbia au kumficha mtoto mwenye ulemavu inapaswa kukemewa kwa nguvu zote kwa kuwa kuendelea kuwfumbia macho wale wote wanaowanyanya watoto wenyewe ulemavu ni kuongeza ukubwa wa tatizo na kuwakosesha fursa mbalimbali ikiwamo ya elimu.

"Wazazi wanapaswa kuhimili changamoto wanazokutana nazo katika familia ikiwamo ya kulea watoto wenyewe ulemavu kwa kuziona changamoto za

kulea mtoto mwenye ulemavu kuwa ni kawaida kwake," alisema.

Kwa mujibu wa mtaalamu huyo, mtoto mwenye ulemavu si mkosi katika familia bali ni mipango ya Mungu na mtoto mwenye ulemavu ana uwemo mkubwa wa kuwa msaada katikajamii inayomzunguka pamoja na taifa kwa ujumla.

Alisema kupitia mafunzo hayo, ana matarajio makubwa ya kuona elimu zaidi inaendelea kutolewa ili watoto wenyewe ulemavu katika wilaya ya Mufindi wanaendelea kufichuliu ili kupata fursa mbalimbali za kijamii. Mzazi Ester Ngolo kutoka Kijiji cha Iyegea, alisema kupitia mafunzo hayo amepata mwanga wa nini cha kufanya

katika malezi ya mtoto wake mwenye ulemavu kwa kuwa mwanzo hakuwa na elimu ya ulezi wa mtoto wake hivyo kwa sasa atawafikishia elimu hiyo wale wanaomzunguka, wakiwamo wazazi ambao wanaishi na wenyewe ulemavu ambao hajajapata fursa ya mafunzo.

Meneja wa mradi wa YAM, Zilpa Mgeni, alisema mradi huo unaendeshwa kwa ushirikiano na serikali, hivyo wanaishukuru serikali kwa kuonyesha ushirikiano wa hali ya juu.

Mradi huo una msaada mkubwa sana kwa vijana na wato-to wenyewe ulemavu katika wilaya ya Mufindi hasa kata za Ihanu, Mdabulo na Luhunga ambako unafanya kazi kwenye vijiji 16 vya kati hizo.

Ukurasa 13

Mama anaupiga mwingi na wananchi wanapigwa mwingi!

BUFF

IJUMAA AGOSTI 19, 2022

Nipashe

BIASHARA, UCHUMI NA FEDHA

Athari za ajali za bodaboda kiuchumi ni balaa zito kitaifa

Ukurasa 14

BIASHARA
DICK MAGAWA
Shujaa vita umaskini anayelenga kuwa mbobezi wa umeme jua

Na Beatrice Philemon

DICKSON Magawa, ni kijana anayesifika kwa kupambana na umaskini bila kujali kuwa anatoka kwenye kaya maskini ili-yoko Kijiji cha Nghahelezi Chamwino mkoani Dodoma.

Anasema, lengo lake ni kuwa mtaalamu mbobezi wa umeme jua, azima anayoanza kuifanya kazi sasa, baada ya kuwa mtaalamu wa umeme anayesikika kijiji ni kwao akiaminiwa na wanavijiji na taasisi za umma.

Anaambia Nipashe kuwa, pamoja na wenzake 8,000 walijifunza ufundi umemejua na nishati jadidifu katika Chuo cha Ufundisti Don Bosco Dodoma, kwenye programu ya uanagenzi inayoghamariwa na Ofisi ya Waziri Mkuu baada ya kumaliza sekondari.

Dick ameutanmia ufundi 'kutooba' baada ya kuhitimu mwaka 2020, akijifunza kufunga umejua majumbani, ukarabati, kuandika mabango ya biashara, kututua changamoto mitaani na sasa amejikita kwenye uwekezaji huo na anafanyabiashara na kuta kipato kinono.

Anatinga Don Bosco baada ya walimu wa Sekondari ya Igandu alikosoma kumpa taarifa za kuwapo kozi zinazotolewa na chuo hicho, walizoziona kwenye mitandao ya kijamii, wakimletea taarifa nyumbani kwake ili amome na akafanikiwa kujiungu.

Dickson akiwa kazini: **PICHA: MWANDISHI WETU**

KUINGIA SOKONI

Dick anasema haikuwa rahisi, ilichukua nusu mwaka kujulikana kwa wananchi: "Nilianza kuweka matangazo mitaani, kwenye maduka ya watu binafsi na namba zangu za simu, baadaye watu walianza kunitafuta na hivi sasa napata tenda hadi vijiji jirani."

Anasema: "Leo nimekuwa mtu kati ya watu, ni fundi ninayeamini kazi ninazofanya zinasiifika. Si maskini tena ninamiliki duka la vifaa vya umeme, nilifungua la vifaa vya ujenzi mwaka 2021 kwa mtaji wa 715,000. Namshukuru Mungu mtaji wangu

umeongezeka hadi milioni 1.5."

Anauza vifaa vya umeme na vya sola, lakini hajaishia hapo anauza bidhaa mchanganyiko kama rasta, nguo za kike, vifungashio, urembo, na vifaa vya shule, yote ni kujiongezea kipato ili pasikosekane mauzo kwa siku. Ameanzisha kampuni binafsi inayoitwa Dickson Enterprises' mwaka jana. Ikiunganisha umeme katika nyumba na taasisi mbalimbali, kushauri masuala yote ya umeme na kuapata fedha za kuendesha maisha.

Kuanzia 2020 ameunganisha umeme nyumba zaidi ya 40 za vijiji vya Nghahelezi, Igandu, Han-

dali, Chanumba na Ndebwe wilayani Chamwino.

"Najivunia kuwa fundi anayetegemewa na kijiji na shule za sekondari na ya msingi Nghahelezi zimenitumia kuweka umeme. Nimeongeza kipato kutoka ziro hadi milioni..." anasema. "Nashukuru walionisaidia naweza kula milo mitatu kwa siku tofauti na miaka ya nyuma nililala njaa au kushindia zambarau na maji. Leo nina kipato naboresha maisha yangu na familia," anasema.

Anatoa angalizo kwa serikali kuwafikia zaidi vijana wa kaya maskini ili kuwafungulia njia za kupambana: "Tukisoma kozi fupi kama hizi na tukazitumia kikamilifu tunafika mbali na kutimiza malengo yetu."

"Nashukuru Don Bosco Dodoma kwa kunipatia mafunzo yanayoendana na wakati hata nimekuwa hivi niliyvo leo, Mungu azidi kuwapa maarifa, mbinu mbalimbali za kufundishia na hata kujitoa zaidi kufundishia vijana," anasema na kuishukuru Ofisi ya Waziri Mkuu pia ndugu na walimu wa Sekondari ya Igandu.

NI MWALIMU KIJINI

Kutokana na kupata kazi vijiji jirani na kutumia ujuzi alionao, Dick anawafundisha vijana wawili wa kijiji kwake ujuzi ili wawe wasaidizi na pia wajikombue na umaskini baada ya kupata uatalamu na ujuzi.

Anasema, alikotoka ni shida,

alifanyakazi kwa mtu binafsi kwenye steshenari kwa miezi miwili alipokuwa analipwa mshahara kiduchu usiotosha hata mahitaji ya siku.

"Niliamua kufanya kazi hiyo ili kupata hela ya kununua chakula na mahitaji mengine baada ya mama kufariki mwaka 2013, nilipomaliza darasa la saba na baada ya hapo maisha yakaanza kuwa magumu sana kwa sababu baba hakunisaidia." Anasema, kwa msaada wa Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF) yeeye na dada yake Rachel Magawa, walunganishwa na mpango wa kunusuru kaya maskini uliomwezesha kununua sare za shule, daftari, karamu, viatu vya shule na mahitaji ya mwanafunzi

Mkufunzi wa Nishati Jadidifu na Elektroniki, kutoka Don Bosco Dodoma, Elias Mwaimu anasema, wakati wa mafunzo Dickson na wenzake wame-wafundisha kozi ya mfumo wote wa kuunganisha umeme jua majumbani, kutatua changamoto zinazohusu umeme mitaani na pia kuwa mafundi umeme mbadala.

Aidha, elimu ya ujasiriamali, jinsi ya kuandika wazo la biashara, kuandaa mawazo ya biashara, kutoa ushauri kwenye ufungaji umemejua na ukarabati.

Mbali na hilo, wanafunzi wamepata fursa ya kujifunza kwa vitendo kwenye kampuni mbalimbali na wanapokwendwa huko uongozi wa chuo unawafuatilia maendeleo, changamoto ili kuwafanikisha.

"Tunashukuru kampuni zinazowapokea wanafunzi wetu zimetupa mrejesho mzuri, baadhi ya wanafunzi wameajiriwa kwenye kampuni ambazo walifanya mazoezi kwa vitendo na wengine wameanzisha kampuni zao na kuajira wenza," anasema.

UCHUMI

Kiama cha vikwazo Russia uchumi duniani mahututi

• Marekani, Ulaya, Ujerumani zilivyoumia, viwanda kadhaa vyafungwa

Na Mwandishi Wetu

Ni mieuza sita ya vita vya Russia na Ukraine vilivyoasabibisha Russia kuwekewa vikwazo vya kuchumi, ambavyo vimeachia dunia maumivu kila upande. Warusi, Waukraine, Afrika, nchi za Magharibi hasa Marekani na Umoja wa Ulaya (EU) waasisi wa vikwazo.

Ni dhahiri mataifa yote yamepigika kutokana na ongezeko la bei ya mafuta na chakula duniani, mathalani kasi ya mfumuko wa bei ya Marekani imefikia asilimia 9.1 kiwango cha juu zaidi kufikiwa katika miaka 40 iliopita.

EU imefikia asilimia 8.6 na Uingereza iliyojitoa EU kupitia BREXIT ni asilimia 9.4. Kupungua uwemo bidhaa zake kushindana kwenye masoko ya kimataifa na nakisi (pergo) kwenye biashara ya nje ni changamoto zinazozaliwa na vikwazo dhidi ya Russia.

Vikwazo vimeshusha kiwango cha maisha ya watu na kuongeza uchungu kwa raia Ulaya na Amerika ya Kaskazini wakulima, madereva, wafanyakazi wa kampuni na ndege na wa bandari wanagoma. Migogoro ya kisasa inaongezeka ikishuhudia mawaziri wakuu wa Bulgaria, Uingereza, Italia na Estonia kutumbuliwa kutokana na hali ngumu ya uchumi.

Leo si rahisi kutabiri matokeo ya uchaguzi wa katikati ya muhula (midterm elections) utakaofanya ka Novemba 8, 2022 katika Bunge la Marekani kutokana na hali ngumu zinazoumiza Waamerika.

UCHUMI ULYVYOTIKISWA
Wachumi wanaona kufungu sehemu kutuba ya amana ya dhabatu na fedha za kigeni za Russia (hifadhi ya dhabatu) kunesababisha mataifa mengi kutathmini upya mikakati yao katika eneo hilo. Kwa mujibu wa matokeo ya robo ya kwanza ya mwaka 2022, kiasi cha kimataifa cha hifadhi ya dhabatu kimepungua hadi asilimia 12.2 ya pato la dunia, kinaleewa ni kwanza cha chini tangu mwaka 2018.

Mnamo Aprili 2022, Benki ya Israeli ilitangaza mikakati mpya wa kusimamia hifadhi yake, ambao unalenga kupunguza kiwango cha Dola na Euro. Aidha, Juni 2022 Benki ya Watu wa China ikishirikiana Benki ya Biashara

Bei za mafuta zimeongezeka duniani kote PICHAKOTE MTANDAO

“

Kampuni nyingine Groupe Renault, Jaguar Land Rover, Stellantis and the Volkswagen Group, zipo kwenye hati hati kutokana na ukweli kuwa vikwazo vya 'big brother' vimewaumiza.

Vladimir Putin Rais wa Urusi

ya Kimataifa, ilitangaza kuundwa kwa mfumo wa hifadhi wa Yuan, kwa ushiriki wa Indonesia, Singapore, Malaysia, Hong Kong na Chile, ambapo kila nchi itawekeza Yuan bilioni 15 katika mfumo huo.

Habari kutoka Beijing zinaeleza kuwa pia suala la kuunda sarafu ya hifadhi ya kimataifa inayozingatia maslahi ya wanachama wa Jumuiya ya Brazil, Russia, India, China na Afrika Kusini (BRICS) lipo mbioni.

Mauzo ya dhamana za deni za serikali ya Marekani yameongezeka. Kuanzia Februari 28 hadi Mei 31 mwaka huu, China iliuza hati fungani za serikali kwa kiasi cha Dola bilioni 74, au asilimia 7 ya jumla ya kiasi chake. Saudi Arabia inauza hati fungani zake kwa takriban Dola bilioni mbili hadi tatu kwa mwezi. Brazil imepunguza hazina zake kwa kasi na sasi kiwango hicho ni cha chini mmo tangu mwaka 2011.

Athari hasi zimefika Indonesia inayopunguza takribani asilimia 20 ya hifadhi yake, wakati Uturuki imepunguza uwekezaji wake wa hati fungani ikikaribia ziro. Na kuna ongezeko la mahitaji ya kutafuta mbadala wa Dola katika mikataba ya biashara, ikiwa ni pamoja na kuhamisha miamala sarafu kwenye nyingine.

Ili kuokoa kampuni cubwa za usambazaji wa nishati yanayopata hasara kutokana na kupanda kwa bei ya nishati, hatua kadhaa zinachukuliwa, ikiwa ni pamoja na kuzitafisha. Nchini Ufaransi

taarifa za kibashara zinaeleza kuwa Julai, nchi hiyo ilieleza mpango wa kuitafisha kampuni EDF, na Ujerumani, kueleza nia ya kumunua asilimia 30 ya hisa za kampuni ya kubwa ya nishati ya Uniper.

Ujerumani kibashara zinaeleza kuwa vifaa vya kuunganisha bidhaa umesababisha wasiwi, mfano Ujerumani kibashara kimoya kati ya sita huagiza vifaa vya kiunganishi kutoka Russia ambavyo vimewekewa vikwazo.

Chipu ni kama simu kadi, zilizoko kweenye ATM kadi na kwenye kompyuta na huenda wafanyabashara katika nchi nyingi wanahofia uwezekano wa matatizo katika ugavi wa bidhaa za Russia kama "iodine", "red phosphorous", "molybdenum oxide", "tungsten", "tinanium", "neon" zinazotumika kutengeneza zana

INAENDELEA UK.14

yne hati hati kutokana na ukweli kuwa vikwazo vya 'big brother' vimewaumiza.

Jumuia ya viwanda vya kemikali Ujerumani, inaonyesha wasiwi kuwa ikiwa kazi za sekta hiyo zitakwama kutokana na kukataza biashara ya gesi asilia kutoka Russia, itashusha sana uzalishaji wa kemikali ambazo zinatumika katika kutengeneza asilimia 95 ya bidhaa za viwandani na matokeo yake, uzalishaji wote wa viwanda nchini Ujerumani utaanguka.

Mtandao wa 'autocar.co.uk' wa Uingereza unasema wazalishaji magari wengi wamekata uhusiano na Russia, ambayo ni soko kubwa magari duniani. Magari 1,666,780 yaliuzwa nchini humo mwaka jana ikizidzi Canada, Ufaransa na Uingereza Hivyo ni hofu tupu.

Gharama kutoka ya umeeme inawaumiza wazalishaji wa aluminiam cha AlcoaCorp ilifunga kiwanda cha aluminiam cha San Cipriano Hispania, NorskHydro ilisimamisha uzalishaji katika kiwanda cha Slovalco kilichoko Slovakia na kuitaga mpango wa kupunguza wafanyakazi wengi.

Vikwazo vya Magharibi vimesababisha kampuni kutoka ya usafirishaji, za Maersk au Hagap-Lloyd kutopeleka shehena Russia, badala yake hukusanya makontena kwenye bandari za Ulaya na kusababisha uchelweshaji, upotetu mkubwa wa fedha pamoja na uaminifwa ya kibashara na hatifame kuvurugika kwa taratibu za usafirishaji wa mizigo duniani.

Kusharka kwa viwango vya mai-sha kunaathiri uweza wa mnunuzi hasa katika bidhaa za matumizi ya muda mrefu. Kwa mujibu wa tathmini ya nusu ya kwanza ya mwaka 2022, mauzo ya magari mapya nchini Uingereza yali-pungua kwa asilimia 11.9, Ujerumani inayongoza katika utengenezaji wa magari barani Ulaya kwa asilimia 11, Ufaransa asilimia 16.3 na Italia 22.7.

INAENDELEA UK.14

Viwanda vya magari vinapitia wakati mgumu.

za "laser", pamoja na "lithium oxide" na "lithium hydroxide" kuzalisha betri za magari ya umeme.

NDEGE HOI

Kwa mujibu wa mtandao wa 'traveldailymedia', bei kutuba ya mafuta ya ndege na anga la Russia kufungwa ni shida kutoka Ulaya. Aidha, kampuni ya ndege ya Finland Finnair ikitajwa kuathirika zaidi.

"Bila kupitia anga la Russia, Finnair analazimika kupita njia ndege ya ndege kwenda Asia, aktumia muda mrefu na kukosa sifa kuu msafirishaji wa haraka zaidi na mahiri Ulaya kwenda Asia." Unasema mtandao.

Aidha, tathmini iliyofanya na Wizara ya Uchukuzi ya Russia Machi 2022, inasema, gharama za miruko hiyo imeongezeka kwa kiasi cha Dola milioni 37.5 kila wiki. Yote havo pamoja na kupunguwa kwa idadi ya abiria yamesababisha kampuni hizo kupata hasara kutoka, kwa mfano hasara iliyopata Finnair katika nusu ya kwanza ya mwaka 2022 imekaribia Euro milioni 133.

Tangazo la vikwazo liliofunga anga la Russia kuanzia Februari 28, 2022, nchi hiyo illazimika kufunga anga yake kwa nchi 36 kiasi ni pamoja na Finland (Finland).

Gharama kutoka ya umeeme inawaumiza wazalishaji wa aluminiam cha AlcoaCorp ilifunga kiwanda cha aluminiam cha San Cipriano Hispania, NorskHydro ilisimamisha uzalishaji katika kiwanda cha Slovalco kilichoko Slovakia na kuitaga mpango wa kupunguza wafanyakazi wengi.

Russia inauza zaidi ya asilimia 40 ya madini ya palladium duniani, malighafi inayohitajika katika utengenezaji wa vichochoe na zana za elektroniki kwenye magari, vikwazo dhidi ya Russia na kuitengo kunawenza kutazidisha tatio katika soko la 'semiconductor' na matokeo yake ni kuizidisha uhaba wa "chip" duniani na kusababisha kupanda kwa gharma na bei za bidhaa zinazotengeneza kwa teknolojia ya juu.

Ujerumani kibashara zinaeleza kuwa vifaa vya kuunganisha bidhaa umesababisha wasiwi, mfano Ujerumani kibashara kimoya kati ya sita huagiza vifaa vya kiunganishi kutoka Russia ambavyo vimewekewa vikwazo.

Chipu ni kama simu kadi, zilizoko kweenye ATM kadi na kwenye kompyuta na huenda wafanyabashara katika nchi nyingi wanahofia uwezekano wa matatizo katika ugavi wa bidhaa za Russia kama "iodine", "red phosphorous", "molybdenum oxide", "tungsten", "tinanium", "neon" zinazotumika kutengeneza zana

INAENDELEA UK.14

TAFAKURI YA MLALAHOI

Mama anaupiga mwingi na wananchi wanapigwa mwingi!

NA JOSEPH KULANGWA
Simu: +255 713 410008
barua pepe:
kulangwas@gmail.com

ikwa na Mkaguzi na Mdhibiti Mkuu wa Hesabu za Serikali (CA), katika ripoti yake ya 2021/22, ilikwua na haja ya kusubiri mpaka Mama aende Tanga kuzindua chuo ndipo aagize hatua zichukuliwe! Mwakilishi wa Mama katika hilo alikuwa wapi? Huo nasema ni mfano tu, yapo matukio mengi yanayotazamwa hivyo tu, mpaka ziara za Raia ziwashtue wahuusika, tena kwa kupitia mabango na risala za wananchi. Au wakati mwininge mpaka Mbio za Mwenge wa Uhuru zipite, ndipo yafunuke.

Kwa kwele Mama anaupiga mwingi, lakini mijue wananchi nao wanapigwa mwingi na mengi! Ona sasa, mathalan kuna makato mengi sana yameanzishwa kama vyando vya mapato na wanakatwa wananchi, kuanzia kwenye simu. Mpaka kwenye makazi yao.

Serikali imeanzhisha utaratibu mzuri wa nyumba kuwa na namba, sambamba na mitaa kuwa na majina, leo wananchi wanakatwa na kufanana kwa wakilishi wake hawa, kwamba pengine bila ziara hakuna kinachojulikana.

Sitaki ni maminimia kwamba Rais huwa anawaambia walijoko mikao au wilayani kuwa kero hii msiione mpaka nifike mimi ndipo ionekane na niitolee tamko. Sidhani kabisa na sitaka niamini hilo. Ni uzembe wao tu na kumbebesha mzigio na kutaka kumzee-kabila ya wakati.

Sijui kama kuna mitaa Dar es Salaam wakazi walikaa na kukubaliana bei ya vibao vya namba! Litazamwe hili wananchi wasiendelee kupigwa mwingi! Alamsiki!

UCHUMI

UJUMBE WA MTAALAMU WA BIASHARA

Athari za ajali za bodaboda kiuchumi ni balaa zito kitaifa

Na Sabato Kasika

VIJANA 10 hadi 15 majeruhi wa ajali za bodaboda, wanafikishwa katika Taasisi ya Mifupa ya Hospitali ya Muhimbili (MOI), Dar es Salaam, kwa matibabu.

Idadi hiyo ni sawa na takriban wagonjwa 400 kwa mwezi, wengi wao wakiwa ni madereva wa pikipiki ambao walioumia mifupa, uti wa mgongo na mishipa ya fahamu kwenye ajali.

Ni maelezo ya Waziri wa Afya, Ummy Mwalimu, aliyojotoa hivi karibuni baada ya kutembelea taasisi hiyo na kuwataka madereva kuwa makini, ili kuepuka au kupunguza ajali hizo zinazochangia kupoteza viungo yya miili.

Ni baada ya kutembelea MOI na kujionea hali halisi na kukemea baadhi ya vijana kujifunza udereva kwa siku moja kisha kuingia barabarani kubeba abiria akisema ajali nyingi zinashabisha na uzembe na kutofuta sheria ya usalama barabarani.

Waziri anaahidi kukutana na Wizara ya Mambo ya Ndani kutafuta ufumbuzi wa kupunguza ajali za uzembe zinazoweza kuzuulika ili watu wengi wasipoteze viungo na maisha.

"Bodaboda zimekuja kurahisisha usafiri, lakini zimeleta mzigo kwa jamii na kwa upande wa sekta ya afya, kwani matibabu yake yanaanza Shilingi 2,000,000 kwa mgonjwa," anasema Ummy.

ATHARI KIUCHUMI

Mtaalamu wa masuala ya uchumi kutoka Chuo cha Elimu ya Biashara (CBE) Mariam Tamwe, anasema ajali hizo zina athari nyingi za kiuchumi kwa madereva wenye na taifa, na

Moja ya ajali za bodaboda.

kwamba ni muhimu wawe makini barabarani.

"Madereva wa bodaboda wanafanya kazi hiyo, ili kuinua uchumi wao na wa nchi kwa kulipa kodi mbalimbali za serikali na pia kulipia leseni za udereva, hivyo wanapopata ajali biashara inakwama," anasema Mariam.

Anafafanua kuwa wanapopata ajali, wakati mwininge wanafariki dunia au kuwa na ulemavu wa kudumu, hawawezi tena kuzalisha na kwamba hapo ndipo athari za kiuchumi zinapoanzia.

"Ikumbukwe kuwa kama dereva ana watu wanawategemea, anapopata ajali na kufariki dunia au ku-

pata ulemavu wa kudumu, ni wazi uchumi wa familia utayumba, kwa kuwa mtegemezi anakosa uwezo wa kufanya kazi," anasema.

Mhadhiri huyo anasema ajali hizo husababisha yatima, si kwa dereva tu hata kwa abiria wake, kwa kuwa wakati mwininge ajali inapotokea, wote wanawenza kupoteza maisha.

"Hivyo, kama abiria alikuwa anatgegemewa na jamii au familia, watege-mezi wanaathirika kiuchumi kwa kudosmezi, na hata nchi kukosa kodi kutoka kwake, hivyo suala la umakini barabarani halina mbadala," anasema.

Aidha, udereva wa bodaboda umeongeza ajira kwa vijana wanao-

fanya biashara hiyo ya kusafirisha abiria na kujipatia kipato cha kusaidia kuinua uchumi wao, na anawatalaka waitambue na kuithamini.

BIMA YA MATIBABU

Mwenyekiti wa Chama cha Kutetea Abiria Tanzania (CHAKUA), Hassan Mchanjama, anashauri yawekwe masharti katika upataji wa leseni za udereva wa bodaboda ikiwamo bima ya afya ili kupunguza ajali kizembe.

"Mwaka 2019, Waziri Ummy alisema, serikali ilikuwa kwenye mpango wa kuhakikisha kuwa moja ya masharti ya kuwa dereva wa bodaboda ni kumiliki kadi ya bima ya afya," anasema Mchanjama na

kuongeza kuwa CHAKUA inakubalilana na utaratibu huo, ili wawe na uhakika wa matibabu wanapopata ajali, akiongeza kuwa bila kuchukua hatua kudhibiti ajali nguvukazi ya taifa itaendelea kupotea.

"Tunahimiza madereva wa vyombo vya moto vinavyobeba abiria kuzingatia sheria za usalama barabarani, ili wawafikishe salama kule wana-kokwenda, lakini baadhi yao hasa wa bodaboda ni wazembe," anasema.

Anasema, kutokana na ajali hizo kuendelea kutokeea, anashauri impanago wa serikali wa kupeleka muswada bungeni ili mojawapo ya masharti ya kupata leseni na kuwa dereva bodaboda wa kuwa na bima ya afya uharakishwe.

AJALI ZA 2022

Tangu kuanza kwa mwaka huu wa 2022 yametokea matukio mbalimbali ya ajali za barabarani ya magari na bodaboda ambayo yamesabisha vifo na ulemavu wa kudumu kwa baadhi ya watu, mfano Machi 24, wanafunzi wawili wa Sekondari ya Kivesa wilayani Handeni mkoani Tanga walifariki baada ya pikipiki iliyokuwa ikiwapeleka shule kugongana na nyininge, kisha wenye kugongwa na lori la Fuso.

Aidha, Machi 27, watu watano waliripotiwa kufariki dunia na wengine wanne kujeruhwa mkoani Mbeya baada ya lori la mizigo kufeli breki kwenye mteremko wa Mlima Mbalizi na kugonga magari madogo matatu, bajaji na watembea kwa mguu.

Ajali za magari ni pamoja na ya Machi 16 iliyoua watu wanne na wengine 37 kujeruhwa katika ajali iliyotokea wilayani Handeni mkoani Tanga ikihusisha magari mawili, kadhalika

Machi 18, watu 23 waliripotiwa kufariki dunia eneo la Malela Kibaoni wilayani Mvomero, Morogoro, ikihusisha basi la abiria na lori la mizigo, kisha Machi watatu wawili walifariki dunia eneo la Nanenane mkoani Morogoro.

Ajali iliyotokea Machi 28, ilipoteza maisha ya watu wawili akiwamo Profesa wa Uchumi wa Chuo Kikuu Mzumbe, Honest Ngowi na dereva wake, Innocent Mrangi walifariki dunia kwa kuangukiwa na kontena eneo ya Mlandizi mkoani Pwani.

INATOKA UK.13

Kiama cha vikwazo Russia uchumi duniani mahututi

Familia za Waingereza zimelazimika kupunguza ulaji wa nyama na samaki kutokana na kupanda kwa bei za vyakula. Kwa mujibu wa ripoti ya tarehe 17 Julai ya kampuni ya utafiti itwayo "Kantar" inasema mauzo ya kuku yalipungua kwa asilimia 9.7, nyama ya ng'ombe, asilimia 13.7, nguruwe asilimia 10.6, wakati kondoo ilishuka hadi asilimia 23.7 na samaki 11.6. Mfumuko wa bei unazidi asilimia 9.4 ni kwa mujibu wa mtandao wa taifa wa takwimu (ons.gov...)

Katika miji kadhaa nchini Ufaransa, wakazi walianza kupewa

kuponi za kulpia vyakula na sasa wameahidiwa kupewa kuponi hizo tena endapo bei za chakula zitaendelea kupanda.

Ni dhahiri, itachukua muda mrefu kwa uchumi wa dunia, ambao haujapona kikamilifu kutokana na athari za UVIKO-19,

kutoka katika eneo la sasa la misukosko. Matarajio ya Shirika la Fedha Duniani(IMF), hadi kufikia mwisho wa mwaka 2022 ukuaji wa pato la dunia hautazidi asilimia 3.2, ilikadiria awali kuwa asilimia 3.6, mwaka 2023 ukuaji hautazidi asilimia 2.9 awali ilitarajiwaa kufikia asilimia 3.6. Wataalamu

wa IMF, wanaona kuwapo kwa uwezekano wa kusitisha usambazaji wa gesi ya Russia katika Ulaya, kurasuka kwa mahusiano ya kibashara na kugawanyika kwa uchumi wa dunia, kuwa kati ya mambo yanayoweza ugumu.

Hii linathibitishwa na ukweli kwamba mataifa yenyewe uchumi mkubwa zaidi duniani ya Marekani, Umoja wa Ulaya, Ujeruman, yamepata m dororo wa uchumi mwanzoni mwa nusu ya kwanza ya mwaka huu, ndiyo maana mataifa ya magharibi kwa kauli tofauti yanakiri matatizo ya kiuchumi yanaongezeka na viwango

ya maisha vinashuka na kwamba zama za maisha mazuri zimepita. Lakini wakikiri kwamba inabidi kuvumilia na kusubiri.

Swali linabaki licha ya kuwa kuiwekeea Russia vikwazo vya kiuchumi na kuendelea kuijamia kwa kuijamia Ukraine kutavumiliwa hadi lini? Wananchi wao wataweza kuvumilia bila kikomo

AFRIKA TAABANI

Rais Cyril Ramaphosa wa Afrika Kusini, Mei mwaka huu anasema vikwazo vya Russia vin-aumiza mataifa yasifungamana na pande yoyote hususan Afrika.

Afrika, ambayo bado inakabiliwa na athari za kiuchumi za COVID-19, iko hoi kutokana na kupanda mno bei za mafuta na chakula.

Ramaphosa anasema, vikwazo vimeithiri, akisema Afrika itapeleka mjumbe Moscow kusihii kuendelea mazungumzo ya amani kati ya Moscow na Kyiv.

"Hata nchi watazamaji ambaosi sehemu ya mizozo tumekumwa na vikwazo dhidi ya Russia," anamweleza Kansela wa Ujeruman Olaf Scholz na kunukuliwa na Al Jazeera Mei, 2022 huko Pretoria.

Watoto wanaoishi mazingira magumu kuhesabiwa usiku wa kuamkia sensa

Na Renatha Msungu, DODOMA

ZIKIWA zimesalia siku tano kufanya kwa Sensa ya Watu na Makazi Agosti 23, Wilaya ya Dodoma imeweka namna itakavyo wahesabu watu wenye magonjwa ya akili na watoto wanaoishi mazingira magumu.

Mratibu wa sensa wilayani humo, Calista Makacha akizungumza na Nipashe jana, alisema kundi hilo litahesabiwa usiku wa kuamkia siku ya sensa kutokana na mazingira wanayoishi.

Makacha alisema wameamua kufanya kwa kuwa ni rahisi kuwapata usiku wakiwa wamelala maeneo mbalimbali mtaani tofauti na mchana.

"Watoto wa mitaani usiku wa kuamkia sensa tutaenda kwenye maeneo ambayo huyatumia mara nyingi kuwahesabu, maana kwa mchana kuwapata eneo moja ni vigumu," alisema.

Alisema sensa itahesabu watu wote watakaola katika kaya binafsi na watu wote watakaokuwa kwenye kaya za jumuiya kama vile hotelini, nyumba za kulala wageni, hospitalini, magereza, mabweni ya wanafunzi, watu wasio na makazi maalum, vituo vya mabasi, gari moshi, viwanja vya ndege na bandari.

Alibainisha kuwa makarani wa sensa wamejipanga kikamilifu kuhakikisha wanafanikisha suala hilo ili serikali ipate takwimu sahihi.

Alisema sensa ni muhimu katika kukusanya taarifa za kila mtu aliylala ndani ya mipaka ya nchi usiku wa kuamkia siku hiyo ili kuwa na takwimu sahihi kwa maendeleo.

"Lengo la sensa ni kupata taarifa sahihi za kidemokrasia, kijamii, kiuchumi na hali ya mazingira kupata takwimu sahihi zitakazoiwezesha serikali na wadu wengine kupanga kwa usahihi mipango ya maendeleo ya watu wake," alisema.

Mratibu huyo alisema, makarani wa sensa watatembelea kaya zote na kufanya mahojiano ya ana kwa ana baina ya karani wa sensa na mkuu wa kaya.

Naye karani Eliakumbulusa Mungure, alisema wamepata mafunzo ya kutosha ili kuhakikisha wanatekeleza kazi yao kwa manufaa ya taifa.

Mungure alisema mafunzo waliiyopata ni mazuri na wanaamini watakwendwa kuyatumia vizuri ili kuhakikisha wanafikia malengo yaliyowekwa na serikali.

Aliwataka wananchi kutoa ushirikiano wakati wa kuhesabiwa ili kuwarahishia katika utendaji kazi wao.

'Wajengeni watoto wanaolelewa vituoni kujitegemea'

Na Ibrahim Joseph, DODOMA

WAMILIKI wa makao ya kulea watoto wametakiwa kuwaandaa kisaikolojia ili wasione maeneo wanayolelewa ni ya kudumu.

Waziri wa Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wanawake na Makundi Maalum, Dk. Dorothy Gwajima, alitoa kauli hiyo juzi kwenye maadhimisho ya miaka 20, Kijiji cha Matumaini cha kulea watoto wenye mazingira magumu, jijini hapo.

Alisema wanapolelewa hadi kufikia utu uzima mara nyingi wakitoka kwenye makao hushindwa kujitegemea.

"Naagiza wamiliki na waendeshaji wa makao nchini kuhakikisha kila mtoto anayepokewa kwenye kituo anaandalisha mpango wa huduma wa kutoka makaoni na taarifa zote zihifadhiwe katika jalada la mtoto," alisema.

Aidha, aliwataka maofisa Ustawi wa Jamii nchini kutekeleza agizo hilo na wafanye ufuatiliaji.

Alibainisha kuwa kuna watoto takribani 24,254 wanalelewa

kwenye makao 324 yaliyosajiliwa hapa nchini na makao 322 ni ya binafsi na mawili ni ya serikali yaliyoko Kurasini, Manispaa ya Temeke, Dar es Salaam na Kikombo, jijini Dodoma. Naye Mwanzilishi wa Kijiji cha Matumaini, Sista Rosalia Gabujulo, alisema kituo hicho kilianzishwa mwaka 2002 na wamekuwa wakipokea watoto wanaozaliwa na maambukizo ya ugonjwa wa Ukimwi (VVU).

Sista Rosalia alisema walianza na watoto watatu na kati hao mmoja alifariki, mwingine anasoma chuo na kuna aliyeoa na

kuanzisha familia yake.

Kwa upande wake, Askofu Mkuu wa Jimbo Kuu Katoliki la Dodoma, Beatus Kinyaiya, alisema wanakabiliwa na tatizo la utozwaji kodi katika miradi iliobuniwa ambayo inaathiri utumiaji wa mapato kukidhi mahitaji mbalimbali ya watoto wanaolelewa hapo.

Askofu Kinyaiya alilitaja miradi iliopo kwenye eneo hilo kuwa ni shule ya msingi na sekondari, ufugaji wa ngombe wa maziwa, duka la mikate na uendeshaji wa huduma za afya kama sehemu ya ustawi wa taasisi hiyo.

Meneja Mauzo wa Vodacom Business Kanda ya Kati, Athumani Ngoma (kushoto), akikabidhi cheti kwa mwanafunzi Catherine Sanga wa Shule ya Sekondari Kingwe ya Wilaya ya Bahi, mkoani Dodoma, wakati wa kufunga mafunzo ya wiki moja ya kuwajengea uwezo wa masomo ya TEHAMA kwa wanafunzi wasichana wa shule za sekondari yajulikanayo kama 'Code Like A Girl', jijini Dodoma jana kwa ufadili wa Vodacom Tanzania Plc. Kulia ni Meneja Rasilimali Watu na Mafunzo wa Vodacom, Naiman Moshi. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Kiongozi mbio za Mwenge akerwa miradi umma kushindwa kusimamiwa

Na Paul Mabeja, DODOMA

KIONGOZI wa mbio za Mwenge wa Uhuru kitaifa 2022, Sahili Geraruwa, amekerwa na wataalamu wa idara za manunuza na fedha ya Halmashauri ya Jiji la Dodoma kushindwa kusimamia maelekezo ya serikali kwenye utekelezaji wa miradi ya umma.

Geraruwa, alibainisha hayo juzi wakati Mwenge wa Uhuru ulipotia jijini hapo kukagua, kufungua na kuweka mawe ya msingi kwenye miradi mbalimbali ya maendeleo. Alisema, katika miradi ali-yokagua ikiwamo ujenzi wa shule ya awali na msingi ya mchepuo wa Kiingereza ya Msangalale na kituo cha afya Kata ya Chang'ombe, amebaini kuwapo kwa matumizi

ya fedha ambayo hayafuli utaratibu wa serikali.

"Wataalamu wa Idara ya manunuza pamoja na malipo inabidi mbadilike mfuate utaratibu ya fedha unavyotaka kama fedha imetoka lazima 'flow' (mtiririko) yake ionekane sio mnafanya kama ambayo nyinyi mnataka," alisema kiongozi huyo.

Pia, alisema ni lazima miradi iliyo maeneo ya mjini iwe ya mfano kwa viongozi wa maeneo ya vijijini kwa kutekelezwa kwa viwango na ubora wa hali ya juu.

"Nyinyi mpo hapa mjini mnakuwa hivi inakuwaje sasa huko vijijini lazima kuwapo na utaratibu sio kila siku mnabadili fundi huyu mara huyo hamuwezi kupata ubora unaostahili mtu unawenza kuwa

hujala hata shilingi, lakini kuto-kana na namna fedha zimetoka la-zima ujengewe mashaka," alisema.

Aliwataka wataalamu kusimamia kwa ukaribu miradi inayotekelawa na serikali ili kuhakikisha inakuwa na ubora kulingana na fedha zilizotolewa.

"Wataalamu wetu mnanis-hangaza sana serikali inaleta utaratibu wa namna ya kutekeleza miradi kwa lugha nyepesi, lakini wataalamu hawataki kusoma na kufanya wanavyoona wao."

"Hakikisheni maelekezo yanay-otolewa na serikali kuhusi miradi yanatekelezwa kama yalivyoolekezwa na sio vingineyo kwakuwa hali hii imekuwa ikisababisha kwa kiasi kikubwa miradi kujengwa chini ya kwango na nyinyi mpo,"

alisema.

Kadhalika, alizitaka halmashauri zote nchini kutoa mikopo ya asilimia 10 kwa kundi la vijana, wanawake na wenye ulemavu.

"Halmashauri zitoe mikopo kukopesha makundi haya kwa kila anayestahili bila kuchelewla, lakini wanaokopa pia wanapaswa kulipa kwa wakati ili kutoa fursa kwa wengine kukopa," alisema.

Vilevile, alitoa rai kwa Watan-zania kujitokeza kushiriki sensa ya watu na makazi inayotarajija kufanya wiki ijayo.

Mkuu wa Wilaya ya Dodoma Mjini, Jabir Shekimweri, alisema Mwenge huo umezindua, kuweka mawe ya msingi na kukaguliwa jumla ya miradi mitano yenye thamani ya Sh. bilioni 3.3.

Wakulima tumbaku waishukuru serikali kutafutiwa wanunuzi

Na Nebart Msokwa, CHUNYA

WAKULIMA wa tumbaku katika Wilaya ya Chunya, wameishukuru serikali kwa kuendelea kuwatatafuta wanunuzi wa zao hilo kutokana na bei ya zao hilo kuanza kupanda.

Walisema kuongezeka kwa wanunuzi wa zao hilo kumesababisha ongezeko la wakulima wa zao hilo hasa katika Tarafa ya Kipembawe ambako ndiko zao hilo linalimwa zaidi.

Wakizungumza na waandishi wa habari juzi katika Kata ya Luptingatinga, wakulima hao walisema awali walikuwa na mnunuzi mmoja aliyekuwa akinunu kwa bei ya chini na kusababisha wasipate faida.

Mmoja wa wakulima hao, Anyimike Shila, alisema mwanzoni walikuwa na wanunuzi wawili ambao baadaye mmoja alijitoa na wakabaki na mnunuzi mmoja ambaye hakuwa na mshindani.

Alisema walikuwa wanauzu tumbaku kwa bei ya chini ya Dola mbili za Kimarekani kwa kilo, lakini baada ya kupata mnunuzi mpya wanategemea kuuza kwa zaidi ya dola mbili msimu ujua.

Mnunuzi mmoja hawezij kutuletea tija kwa sababu anajipangia bei, tumehangaika kwa muda mrefu lakini sasa hivi tumeletewa mnunuzi mwingine ambaye ametangaza bei nzuri, alisema Shila.

Naye Frank Cheyo, alisema walipokuwa na mnunuzi mmoja walikuwa wanawekewa ukomo wa uzalishaji na sasa wamepewa uhuru wa kuzalisha kiwango chochote cha tumbaku na mnunuzi mpya ameahidi kununu tumbaku yote watakayozalisha.

Alisema kuna baadhi ya wakulima walikuwa na uwezo mkubwa wa kuzalisha, lakini walikuwa wanashindwa kutokana na kupewa ukomo wa uzalishaji.

Kaimu Meneja wa Chama Kikuu cha Ushirika wa Wakulima wa Tumbaku Wilaya ya Chunya (CHUTCU), Phesto Nshishi, aliwataka wakulima hao kuendelea kulima zao hilo kwa maelezo kuwa wanunuzi wameongezeka na wanahitaji kiwango kikubwa cha tumbaku.

Baadhi ya vijana waendesa bodaboda wa Kijiji cha Mwela, Kata ya Ilungu, Halmashauri ya Wilaya ya Mbeya, wakiota moto juzi jioni, kutokana na baridi kuzidi kwenye eneo hilo. **PICHA: NEBART MSOKWA**

TANROAD yatakiwa kukamilisha kituo ukaguzi malori

Na Nebart Msokwa, MBEYA

JESHI la Polisi nchini Kikosi cha Usalama Barabarani, limeuomba Wakala za Barabara nchini (TANROADS) kukamilisha haraka ujenzi wa kituo cha ukaguzi wa malori cha Inyala katika Halmashauri ya Wilaya ya Mbeya ili kianze kutumika mapema.

Jeshi hilo limetoa ombi hilo ikiwa ni siku chache baada ya kutokea kwa ajali za mfululizo kwenye mteremko huo ikiwamo iliyotokea hivi karibuni ambayo iliusisha magari manne na kusababisha vifo vya watu 19 na wengine 29 kujeruhwa.

Mkuu wa Kikosi cha Usalama Barabarani, Kamishna Msaidizi Mwandamizi wa Polisi, Wilbroad Mutafungwa, alitoa ombi hilo

jana alipotembelea eneo hilo kwa lengo la kukagua maendleo ya ujenzi wa kituo hicho.

Alisema pamoja na kituo kutokamiliha, tayari wameshaanza kuyasimamisha malori kwenye eneo hilo na kuyakagua kabla hayajaanza kuteremka mteremko huo ambao alisema ni hatari kwa maisha ya watu na mali.

Alisema ajali zinazotokea katika eneo hilo zinaghari mu maisha ya watu na kuharibu vyombo vya usafiri kutokana na mteremko huo kuwa mkali huku barabara ikiwa nyembamba.

"Pia, tunaomba wenzetu TANROADS watusaidie kuweka alama za usalama barabarani kwenye maeneo ambayo inatakawa kufanya hivyo, lakini kwenye lile daraja ilipotoka ajali wanatakiwa watuvekee kingo

maana hazipo kabisa na huenda zingesaidia kuokoa," alisema Kamanda Mutafungwa.

Kadhalika, aliagiza maaskari wa usalama barabarani kuyakagua magari yote na kuyazuia yote yanayoonekana kuwa ni mabovu ili yafanyiwe matengenzo kabla ya kuendelea na safari.

Alisema jeshi hilo linaanza kufanya operesheni maalumu ya kukagua makosa mbalimbali ya barabarani ambayo yanaonekana kuwa ni hatarishi kwenye vyombo vya usafiri.

Aliyataya makosa ambayo watashughulika nayo kuwa ni pamoja na magari ya mizigo kubeba abiria, magari ya abiria kujaza watu kupita uwezo wake, matrekta na mikokoteni kuingia barabarani bila kuwa na alama za aina yoyote.

Alisema wanaandaa mpango

kazi maalumu wa maaskari kushughulikia makosa hayo ili kumaliza ajali za barabarani ambazo zinaghari mu maisha ya wananchi.

Jusi Mkuu wa Operesheni na Mafunzo wa Jeshi la Polisi nchini, Kamishna Msaidizi wa Polisi, Awadh Juma Hajji, alitembelea pia eneo ilipotoka ajali hiyo na kueleza kuwa chanzo cha ajali hiyo ilikuwa ni uzembe na ukaidi wa dereva wa lori aliyesababisha ajali hiyo.

Alisema dereva huyo kabla hajasababisha ajali hiyo alisimamishwa na maaskari, lakini alikaidi na kuendelea na safari na ndipo gari lilitomshinda na kusababisha madhara hayo.

Hata hivyo, alisema jeshi hilo linamsaka dereva huyo ambaye alitoroka na kutokomea kusikulikana.

Asasi zakumbushwa elimu kumkomboa mwanamke

Na Nebart Msokwa, MBEYA

ASAS za kiraia nchini zimetakiwa kuendelea kutoa elimu ya ukombozi wa mwanamke kwenye jamii ili kunguza matukio ya ukatili na unyanasaji wa kijinsia.

Mkfunzi wa mafunzo ya ukombozi wa mwanamke, Flora Obed, aliyasema hayo juzi wakati wa mafunzo maalumu kwa asasi za kiraia yaliyoandaliwa na Shirika lisilokuwa la kiserikali la ELIMISHA chini ya ufadhilli wa Women Fund Tanzania.

Alisema jamii inapaswa kuwaamini wanawake kwamba wana uwezo wa kushiriki kwenye naafasi mbalimbali za uongozi na wakasaidia kuleta maendeleo ambayo yanatarajiwa

kama ilivyo kwa wanaume.

Alisema asasi za kiraia zinatakiwa kuwa sehemu ya wadada wa kubadili mitazamo ya watu kwenye jamii hasa kuhusu ushirikishwaji wa wanawake kwenye shughuli za maendeleo.

Flora alisema tatizo kubwa lipo maeneo ya vijijini ambako bado matatizo ya mfumo dume yanaendelea kushamiri kwenye jamii hali ambayo alisema ni hatari kwa maendeleo ya taifa.

Tunapaswa kuwaeleza watu faida za kumkomboa mwanamke, tumeona wanawake wengi wanajihusisha na shughuli mbalimbali wakiwamo viongozi wanafanya kazi vizuri, tunaye rais ambaye ni mwa-

namke, wapo mawaziri wanawake wanafanya kazi nzuri hivyo hii ni mifano mizuri ya kuitumia," alisema Flora.

Alisema baadhi ya viongozi hao wamekuwa wakifanya jitihada kubwa za kumpinga ukatili na unyanasaji wa kijinsia kwa kuwa wao ndiyo wapo jirani na jamii hasa watoto wa kike ambao ni waathirika wakubwa wa ukatili wa kijinsia.

Alisema ukatili wa kijinsia unatokana na mfumo dume na kusababisha ubaguzi, watoto wa kike wamekuwa wakibaguliwa, kutothaminiwa na kusahaulika kwenye jamii zao.

Alizitaja haki ambazo mwanamke anazikosa kuwa ni pamoja na haki ya kuchagua au kuchaguliwa, kumi-

lik, kuzungumza, kupata cheo, kufanya kazi na kusikilizwa.

Kwa upande wake Ofisa Habari wa Shirika la ELIMISHA, Elizabeth Nyiambe, alisema lengo la mafunzo hayo ni kuziunganisha asasi za kiraia zinazohusika na masuala ya haki za wanawake na watoto ili kufikia malengo.

Alisema shirika hilo linafanya shughuli mbalimbali ikiwamo kuhamisisha wanajamii kupanga vizuri bajeti kuanzia ngazi ya familia ili kuwa na matumizi sahihi ya fedha na kujiletea maendeleo.

"Tunatambua umuhimu wa Asasi za kiraia katika kufikisha elimu kwa jamii ndiyo sababu ya kutoa mafunzo haya, baada ya mafunzo

haya Asasi zote zilizoshiriki ziweze kuanza utekelezaji wa kutoa elimu ya ukombozi wa mwanamke," aliseema Nyiambe.

Alisema katika Mkoa wa Mbeya mradi wa kumkomboa mwanamke unatekezwa katika wilaya tatu ambazo ni Mbeya, Rungwe na Kyela na wanalenga kuyafikia maeneo yote.

Wenyekiti wa Mtandao wa Asasi za Kiraia Jiji la Mbeya, Selina Lyapinda, alisema kupitia mafunzo waliiyoyapatia yataswaaidia kutoa elimu kwa makundi mbalimbali.

Alilishukuru Shirika la ELIMISHA kwa kuanzisha mafunzo hayo huku akionba yaendelee kutolewa kwa makundi mengine ili kusambaza zaidi elimu hiyo.

SMZ yaeleza mchango mashirika ya umma, binafsi kufanikisha sensa

**Na Rahma Suleiman,
ZANZIBAR**

MAKAMU wa Pili wa Rais, Hemed Suleiman Abdulla, amesema serikali inathamini mchango wa mashirika ya umma na binafsi katika maandalizi ya sensa ya watu na makazi katika kuhalikishia zoezi hilo linakamilika kwa maendeleo.

Hemed aliyasema hayo jana katika ukumbi wa Idris Abdulkarim, Kikwajuni Zanzibar, katika hafla ya uchangiaji wa rasilimali za sensa ya watu na makazi ya mwaka huu.

Alisema serikali kwa kutam-

bua umuhimu wa mashirika hayo kwa kuwashirikisha moja kwa moja katika suala la uchangiaji wa rasilimali za kufanikisha kazi hiyo. Hemed ambaye ni Mwenyekiti Mwenza wa Kamati Kuu ya Taifa ya Sensa ya Watu na Makazi, aliserna uhitaji wa vifaa na rasilimali fedha, jumuiya ya wafanyabiashara, asasi za kiraia na wadu wengine wako mstari wa mbele kwa kuiunga mkono serikali kwa kuleta mchango mzuri katika utekelezaji wake.

Alitumia fursa hiyo kuwapongeza wafanyabiashara na mashirika ya serikali na binafsi kwa kuchangia rasilimali mbalimbali kwa lengo la kufanikisha utekelezaji wa sensa.

Sensa hiyo, alisema ina umuhimu mkubwa kwa kuiwezesha serikali na wadau kupata takwimu halisi kuhusu ya idadi ya watu pamoja na taarifa zao za kijamii, kiuchumi na makazi yao.

Pia alisema matokeo yatakayopatikana katika sensa yatasaidia kupata takwimu sahihi katika kufanya uamuzi wa kuleta maendeleo ya taifa.

Naye Wazir wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais (Sera, Uratibu na Baraza la Wawakilishi), Hamza Hassan Juma, alisema uelewa wa wananchi kuhusu sensa ni mkubwa kutokana na uhamasishaji uliofanywa, hatua ambayo inaashiria kukamilika vyema kwa kazi hiyo.

Mtakwimu Mkoo wa Serikali ya Zanzibar, Salum Kassim Ali, alisema serikali zote mbili ziko katika hatua za mwisho kukaamilisha maandalizi ya sensa na zimeona ni vyema kushirikiana na mashirika ya umma na sekta binafsi kwa kuchangia rasilimali zitakazosaidia kukamilisha jambo hilo. Mkurugenzi Mtendaji Jumuiya ya Wafanyabiashara Zanzibar, Hamad Hamad, aliezeza kufurahishwa kwa kushirikishwa katika hatua zote za maandalizi ya sensa mwaka huu na kueleza kufurahishwa kwao kuona kuwa sensa ya mwaka huu itarahisha wananchi kupata biashara kirahisi kwa kutumia mfumo wa anwani za makazi.

Katibu Mkoo Wizara ya Maji, Nishati na Madini Zanzibar, Joseph Kilangi (kulia), akibadilishana hati na Mwenyekiti wa Taasisi Global Water Partnership Tanzania, Gwisa Mpembe, jiji Zanzibar juzi, baada ya kutiliana saini mkatuba wa mashirikiano ya kazi ya pamoja ili kututua changamoto ya maji visiviani humo. **PICHA: RAHMA SULEIMAN**

Mfanyakazi ZECO mbaroni madai ya rushwa

**Na Rahma Suleiman,
ZANZIBAR**

MAMLAKA ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi Zanzibar (ZAECA) kwa kushirikiana na Ofisi ya Mkurugenzi wa Mashtaka (DPP) imemfikisha mahakamani mfanyakazi wa Shirika la Umeme Zanzibar (ZECO), Steni Hajji Steni, kwa tuhuma za kuomba na kupokea rushwa ya Sh. 500,000.

Kaimu Mkurugenzi Mkoo wa ZAECA, Makame Khamis Hassan, alisema kuomba na kupokea rushwa ni kinyume cha kifungu cha 36(3)(a) cha Sheria ya Kuzuia

Rushwa na Uhujumu Uchumi Na. 1 ya mwaka 2012.

Makame alisema hayo jana ofisini kwake Mnazi Mmoja mjini Unguja wakati akitoa taarifa kwa waandishi wa habari.

Alisema mamlaka hiyo pia inamshikilia Mhasibu Mkoo wa

Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Uchukuzi, Mohamed Mussa Ussi, na msaidizi mhasibu wa wizara hiyo, Issa Barakat Abdallah, kwa madai ya kujipatia Sh. bilioni 10.3 za serikali kwa njia ya udanganifu.

Kwa mujibu wa makame, kitendo hicho ni kinyume cha kifungu cha 36(3)(a) na 43(1) ya

Sheria ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi Na. 1 ya mwaka 2012.

Alisema upelelezi wa jalada la kesi hiyo umekamilika na tayari limeshafikishwa kwa Mkurugenzi wa Mashtaka (DPP) kwa hatua za kisheria zaidi.

Pia alisema Juni 9, mwaka huu, mamlaka hiyo iliuarifu umma juu ya tuhuma inayohusiana na kujipatia fedha kwa njia ya udanganifu inayowahusisha watuhumiwa Mashavu Khammis Omar aliyekuwa Kaimu Mtakwimu

Mkoo wa Serikali, Issa Ramadhan Senga, ambaye ni mkoo wa kitengo cha ununuzi na Fadhil Ali

Hassan, mratibu wa miradi wa ofisi hiyo.

Alisema watuhumiwa hao wanadaiwa kujipatia Sh. milioni 50 kwa njia ya udanganifu na bila ya uhalali kinyume cha kifungu cha 42 cha Sheria ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi Na. 1 ya mwaka 2012.

Kwa mujibu wa Makame, upelelezi wa tuhuma hizo ume-kamilika na jalada tayari limeshawasilishwa kwa DPP.

Aliwataka wananchi kuendelea kutoa ushirikiano katika mapambano dhidi ya rushwa kwa kutoa taarifa ZAECA kwa kupiga simu bure namba 113.

Ahimiza usalama kwa waandishi wa habari

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

KAMISHNA wa Polisi Zanzibar, Hamad Khamis Hamad, amesema usalama wa waandishi wa habari unahitajika wakiwa katika majukumu yao ya kazi kwa sababu jamii inawatgejima katika kuwajuza na kuwapa taarifa mbalimbali.

Aliyasema hayo jana wakati aki-fungua mdahalo wa majadiliano kati ya vyombo vya ulinzi na usalama na waandishi wa habari mjini Zanzibar kuhusu usalama wa waandishi na uhusiano na Jeshi la Polisi.

Hamad alisema katika utekelezaji wa majukumu yao, wanahabari wakati mwingine hujikuta katika mazingira yanayohatarisha au kuthishia usalama wao.

"Tishio la usalama kwa wanahabari ni tishio kwa jamii na demokrasia kwa sababu watu wanatategemea taarifa na habari muhimu ninazohusu jamii na maendeleo," alisema Kamishna Hamad.

Alisema uhusiano kati ya wanahabari na Jeshi la Polisi ni muhimu kwa sababu malengo yao yanafana, hivyo hujenga misingi ya uminiana.

Kamishna Hamad alisema miongoni mwa vikwazo vya kujengwa au kuimariswa mahusiano ni kukosa uadilifu, kukosekana utashi wa kushirikiana.

Alisema waandishi wa habari wanafasi kubwa katika jamii na huchukuliwa kama walini wa umma kutokana na kazi zao.

Pia alisema mdahalo huo ni moja ya njia za kutafuta tiba ya changamoto zinazoathiri uhusiano, hivyo ni jukwaa mwafaka la kutambua na kujadili mazingira yenye mwelekeo wa kuohatarisha usalama wa wanahabari na kukubaliana hatua za kuchukua.

Alishauri midahalo hiyo kuwa endelevu kwa sababu wanahabari na askari wa vyombo vya ulinzi wanadhima kubwa ya kulinda amani ya nchi.

Alisema nguvu walizo nazo wanahabari na vyombo vya dola zikitumika vibaya husababisha madhara kwa jamii.

Kamishna huyo aliwataka washiriki wa mdahalo huo kuzingatia sheria, kanuni na maadili ya kazi zao.

Naye Mwenyekiti wa Klabu ya Waandishi wa Habari Zanzibar, Abdallah Abrahman Mfaume, alisema lengo la majadiliano hayo ni kufanya kazi bila ya kukwaruzana ingawa polisi wanasheria zao na waandishi wanasheria zao lakini kuwe na m-paka na uhuru wa kufanya kazi.

Mdahalo huo umeandalisha na Klabu ya Waandishi wa Habari Zanzibar kwa kushirikiana na Umoja wa Klabu za Waandishi wa Habari Tanzania (UTPC).

VISIONFUND TANZANIA MICROFINANCE BANK LTD VACANCIES

VisionFund Tanzania Microfinance Bank Ltd (VFT MFB) formerly known as SEDA is a fast growing and reputable Micro Finance Bank (MFB), that has a loan book of approximately TZS. 20 billion and more than 30,000 client base, more than 5,000 of whom are small holder farmers. VFT-MFB is seeking to employ a dynamic and committed Tanzanian young man or woman who has a passion for people's economic development to fill in the vacant positions detailed here below;

Work Reference No. 015/22
Position: Chief Operations Officer
Reporting to: Chief Executive Officer
Responsibility:

The Chief Operations Officer (COO) provides overall leadership to VFT's commercial business and ensures that the bank meets annual business targets as approved by the Board in the annual operational plan. The position holder is responsible for the development, review and implementation of VisionFund Microfinance Bank Operations Strategy including market development, product development, disbursement plan, budgeting, people and performance management, risk and internal controls management to reduce VFT's Operational Risk. The position ensures growth of the loan and deposits portfolio while enforcing compliance with country laws and regulations. The position holder also ensures that the banks products and services positively impact the lives of clients through VFT's social performance framework. In addition, the position holder ensures that VFT work in close integration with World Vision Area Programs in fostering economic development for low income entrepreneurs.

Main tasks
1. Performance Management:

- Oversee the management and staff of the operations department to ensure that all branches and exceed the monthly and annual business targets. Mentor and coach Regional Managers for performance.
- Maintain a high standard of discipline within the operations department and ensure that all managers meet their targets on an ongoing basis.

2. Compliance with Banks Policies and Regulatory requirement:

- Manage the application of policies, norms and procedures at the branch level and supervise that business operations are working according to procedures.
- Ensure that all identifies gaps in compliance through internal audit and risk units are fully addressed within agreed timelines.

3. Department reporting:

- Perform analysis on financial indicators and provide reports for the CEO on these indicators including deposits, channels performance, disbursements, and client retention, growth of different products, and branch profitability and delinquency.
- Provide timely and accurate information and reports on a regular basis to the Chief Executive Officer and other senior management members of VFM as well as other stakeholders as required. These include VFM Board of Directors, Bank of Tanzania, VisionFund International etc.

4. Business Development

- Lead Branch network in ensuring that all business targets as approved by the Board are delivered which include, Loan Portfolio, Deposits, Clients and Revenue targets.
- Participate in Market Research in collaboration with the Marketing and Product Development Teams to determine the products and services appropriate for various customer segments.

5. Product and Systems Development

- Maintain and update the operations manuals of policies, procedures and norms annually;
- Evaluate the characteristics of the Loans, Deposit/Retail and other services and make necessary modifications (with the joint agreement of the management team).

6. Financial Planning and Management

- Develop annual plans and budgets for the Branch Network and expansion, incorporating input from management team and branch managers.
- Approve branch expenses within the budget parameters;
- Fulfill all other functions and duties within the scope and intent of the job as maybe required by the CEO.

7. Required Qualifications:

- A minimum of Bsc in Business, accounting, finance or related area of study and minimum of ten years of senior operational management experience, preferably in a bank or microfinance institution. An MBA in business, accounting, finance or related

area of study and minimum of seven years of senior operational management experience, preferably in a bank or microfinance institution.

- Experience in strategic planning, budgeting, operations, deposit product and systems development, and risk management.
- Prior experience with innovative technology and channels is a plus (point of sale devices, ATMs, prepaid cards, mobile phone banking, internet infrastructure and banking, etc.)

Work Reference No. 016/22
Position: Head of Credit & Operations
Reporting to: Chief Operations Officer
Responsibility:

The position holder's primary responsibility is managing the credit risk by ensuring quality origination and structuring detailing appropriateness of loan size, purpose and tenor of credit facilities advanced to clients in line with the bank's risk appetite. The role is responsible in building capacity of credit staff to undertake quality loan assessment and provides leadership and support to Credit Analysts who are responsible for supporting branch offices in loan origination. The position conducts in-depth analysis of the loan portfolio through a numbers of credit reports as needed in order to rectify identified risk through frequent review of credit risk policy, triggering the suction policy in line with the identified gaps. The role also supervises the Operations Manager and monitors efficiency in the back-office functions to ensure that the bank provides superior service to its customers.

Main tasks

- Supervising Credit and Operation function of VisionFund Tanzania Microfinance Bank.
- Implementing policies and procedures related to Credit underwriting, Collection and Bank Operations.
- Recommending changes to the credit and saving policies to align with Market, regulatory requirements and Best practices.
- Analyze Institution portfolio performance using different metrics including products, sector, industry, by branch and by Loan officer.
- Analyze portfolio quality including PAR trends and take appropriate remedy action including recommending approval limits changes to Credit Risk, Policy and Pricing Committee.

1. Specific responsibilities

- Chair of the Head Office Credit Committee (HOCC) that review and approve loans above Branch/Business Center limits and Regional Limit.
- Coordinate credit reference bureau access to VFT staff, Training, liaison person of Credit reference bureau and responsible for submitting all report to credit reference bureau as required by the regulation.

2. Regulatory & Business Conduct

- Monitor Risk Triggers, Covenants and other credit conditions and institute appropriate corrective measures.
- Take personal responsibility for embedding the highest standards of ethics, including regulatory and business conduct, across VFT MFB. This includes understanding and ensuring compliance with, in letter and spirit, all applicable laws, regulations, guidelines and the Group Code of Conduct.

Qualifications:

- A bachelor's degree in Banking and Finance, Accounting, Microfinance, Economics, Business Administration, Finance or any related field.
- Master's Degree in business Administration/Management, Microfinance, Accounting, finance or related field is an added advantage.
- Minimum of 6 years working experience in a financial institution is required of which at least 3 should be at Managerial level.

Work Reference No. 017/22
Position: Marketing Manager
Reporting to: Chief Executive Officer
Job Purpose

The main purpose of the Marketing Manager is to promote VisionFund

Microfinance Bank's brand, products and services. The position holder shall lead in the development of VFTs Marketing Strategy and marketing plan. The Marketing Manager shall lead the development of innovative strategies to significantly improve VFT brand visibility and appeal in the market. The position holder shall ensure that VFTs branches are located in appropriate places to increase client coverage and brand visibility and that branches are well and uniformly branded to maintains a compelling cooperate appeal to the clients. The Manager shall ensure VFTs has a strong presence on social media, radio and all other appropriate medias. Marketing Manager shall track and analyze the performance of advertising campaigns, managing the marketing budget and ensuring that all marketing material is in line with VFT's brand identity. The position holder shall also be the key PR person for the bank as delegated by the CEO from time to time. Ultimately, the position holder will help VFT build and maintain a strong and consistent brand through a wide range of online and offline marketing channels.

Main tasks

- Develop strategies and tactics to get the word out about the bank and drive qualified traffic to the front door
- Deploy successful marketing campaigns and own their implementation from ideation to execution
- Produce valuable and engaging content for our website and social media blog that attracts and converts our target groups
- Build strategic relationships and partner with key industry players, agencies and vendors
- Prepare and monitor the marketing budget on a quarterly and annual basis and allocate funds wisely
- Oversee production and approve marketing material, from website banners to hard copy brochures and case studies
- Measure and report on the performance of marketing campaigns, gain insight and assess against goals
- Work with branch offices in identify the right location of the branch offices
- Facilitate the branding of the branches to maintain a compelling corporate appeal for the bank.
- Evaluating and optimizing marketing and pricing strategies.
- Coordinating marketing strategies with the operations department.
- Developing and managing the marketing department's budget.
- Overseeing branding, advertising, and promotional campaigns.
- Managing the marketing department's staff.
- Preparing and presenting quarterly and annual reports to senior management.
- Promoting our brand at trade shows and major industry-related events.
- In coordination with the CEO, manage all external communications for the bank.

Qualifications:

- Marketing Manager Requirements:
- Bachelor's degree in marketing, finance, business administration, or similar. A master's degree in a relevant field will be advantageous.
 - At least 5-year experience as a marketing manager preferably in similar industry.
 - Extensive knowledge of marketing strategies, channels, and branding.
 - Superb leadership, communication, and collaboration abilities.
 - Exceptional analytical and problem-solving skills.
 - Strong time management and organizational abilities.
 - Good public speaking skills.

Work reference no. 18/22
Position: Senior People and Culture Officer
Reporting to: Head of People and Culture
Responsibility:

- Responsible for Assisting/ supporting the Head People and Culture in facilitating all personnel related issues (management of staff expenses, training, talent management, & staff productivity) in accordance with VFT - MFB's policies

Main tasks

- Ensures annual staff training plan & budget
- In collaboration with HoDs develops and reviews staff update/training manuals/modules

- Coordinates all staff induction training
- Prepares training calendar and report as appropriate
- Conduct training needs assessment, suggest training courses and advise management accordingly
- Works with the HP&C to coordinate Our Voice survey & reporting, monitors implementation of the identified gaps
- Plan and advise on staff team building events as Appropriate
- Any other duty as shall be assigned by Head of People and Culture

Education/Experience

- At least 5 years' experience in a professional HR environment
- Member of the local institute of human resources management governing body
- Understanding and training in the local labour laws in Tanzania
- Experience with and proficiently in using Human Resource Information Systems
- Payroll management and experience in benefits administration is preferred
- Proficient in Micro Soft office applications

Work Reference No. 19/22

Position: Regional Credit Analyst
Reporting to: Head of Credit and Operations

Job Purpose

The Regional Credit Analyst is responsible for analyzing the creditworthiness of customers and potential debtors for high value loans in the region. The position holder's main responsibility involves gathering and reviewing the financial data of loan applicants, assessing an applicant's ability to repay a loan and recommending loans to be approved or denied. The position holder also monitors the credit risk of the branches and continually conduct capacity building initiatives for loan officers and Business Center Managers in the area of quality loan origination in line with the banks policies.

Main tasks

- Conduct thorough analysis of financial statements and assessment of credit requests, including new requests and refinancing of credit customers.
- Prepares the loan package for presentation to appropriate credit committee for approval.
- Provides recommendations tied to analysis and assessment of credit risk to the appropriate credit committee.
- Present analysis, findings, and recommendations to managers, especially findings that involve a borrower's ability to repay
- Ensure that all loans applications comply with the bank's lending protocols
- Monitor credit risk and recommend appropriate corrective actions to the branch, regional and Head Office leadership.
- To Prepare portfolio analysis report by different categories such as loan size, client sector, product, Branch and Loan Officer.
- Training of Business Centre Managers and Loan officer on loan documentation and Loan assessment in line with banks policies and lending protocols.
- Monitor the implementation of best practice policies and procedures on each Product
- Provide periodic portfolio performance to Chief operation officer, CRPPC and Management.
- Review and Confirm customer as well as portfolio credit risk Rating.
- Analyze all loans above Branch credit committee that are sent to head office credit committee for approval and recommend to the committee.
- Analyze portfolio quality including PAR trends and recommend remedy action to head office portfolio management committee or Management committee.
- Coordinate credit reference bureau access to VFT staff and provide credit reference bureau training to users.
- Recommend Policy improvement based on the emerging best practices, experience from other institution and regulatory provisions.

Regulatory & Business Conduct

- Take personal responsibility for embedding the highest standards of ethics, including regulatory and business conduct, across VFT MFB. This includes understanding and ensuring compliance with, in letter and spirit, all applicable laws, regulations, guidelines and the Group Code of Conduct.
- Take personal responsibility to achieve the outcomes set out in the Bank's Conduct Principles with respect to assigned names: Fair Outcomes for Clients; Effective Operation of Financial Markets; Financial Crime Prevention; The Right Environment.

Qualifications/Experience:

- A bachelor's degree in Banking and Finance, Accounting, Microfinance, Economics, Business Administration, Finance or any related field.
- Minimum of 3 years working experience in a financial institution out of which at least one should be in similar position, or related position.
- Excellent financial analysis skills especially financial ratio analysis to determine credit worthiness.
- Understanding of banking practice and related policy issues, their

implications and applications.

Work Reference No. 020/22

Position: Regional Manager
Reporting to: Chief Operations Officer

Responsibility:

The Chief Operations Officer (COO) provides overall leadership to VFT's commercial business and ensures that the bank meets annual business targets as approved by the Board in the annual operational plan. The position holder is responsible for the development, review and Implementation of VisionFund Microfinance Bank Operations Strategy including market development, product development, disbursement plan, budgeting, people and performance management, risk and internal controls management to reduce VFT's Operational Risk. The position ensures growth of the loan and deposits portfolio while enforcing compliance with country laws and regulations. The position holder also ensures that the banks products and services positively impact the lives of clients through VFT's social performance framework. In addition, the position holder ensures that VFT work in close integration with World Vision Area Programs in fostering economic development for low income entrepreneurs.

Main tasks

1. Performance Management:

- Oversee the management and staff of the operations department to ensure that all branches and exceed the monthly and annual business targets. Mentor and coach Regional Managers for performance.
- Maintain a high standard of discipline within the operations department and ensure that all managers meet their targets on an ongoing basis.

2. Compliance with Banks Policies and Regulatory requirement:

- Manage the application of policies, norms and procedures at the branch level and supervise that business operations are working according to procedures.
- Implement the performance management system for the branch managers which enforces compliance to policies, procedures and regulations.
- Ensure that all identifies gaps in compliance through internal audit and risk units are fully addressed within agreed timelines.

3. Department administration:

- Supervise that the branch network maintains up-to-date and accurate client records.
- Organize and maintain neat, up-to-date and accurate files regarding performance of all regions and in particular the Branch Managers and Regional Managers.

4. Business Development:

- Lead Branch network in ensuring that all business targets as approved by the Board are delivered which include, Loan Portfolio, Deposits, Clients and Revenue targets.
- Collaborate with the Head of Business Development and other Managers to develop the marketing and sales strategy in order to increase the number of clients, maximize sales, and keep current clients.
- Conduct required Feasibility studies for the new areas and providing recommendations for market potential.

5. Product and Systems Development:

- Maintain and update the operations manuals of policies, procedures and norms annually;
- Evaluate the characteristics of the Loans, Deposit/Retail and other services and make necessary modifications (with the joint agreement of the management team).

6. Required Qualifications:

- A minimum of Bsc in Business, accounting, finance or related area of study and minimum of ten years of senior operational management experience, preferably in a bank or microfinance institution. An MBA in business, accounting, finance or related area of study and minimum of seven years of senior operational management experience, preferably in a bank or microfinance institution.
- Experience in strategic planning, budgeting, operations, deposit product and systems development, and risk management.

Work reference no. 021/22

Position: Business Centre Manager
Reporting to: Regional Manager

Responsibility:

- To develop business plan and annual work plan of the Business Centre and ensure an efficient performance of the Business Centre to achieve the set targets. To market VFT-MFB products and services & conduct market survey within the prescribed areas of operation.

Main tasks

- To ensure efficient performance of the Business Centre

- Ensures that the Business Centre meets or exceeds the targets as agreed upon the business plan
- Chairs Business Centre Credit Committee and participates in evaluating, approving or rejecting loans according to policies
- Oversees implementations of internal controls, audit issues and compliance at the Business Centre
- Develop & maintains good working relations with staff, customer relationship and ensure customer satisfaction

Education/Experience

- Bachelor Degree in Economics, Marketing, Accounting and Business Administration
- Very good knowledge of oral & written English
- Very good analytical & reporting skills
- Proficient with Microsoft applications
- 3 years' experience Banking or Microfinance operations

Work Reference No. 022/22

Position: Loan Officer Supervisor (Individual Loan)
Reporting to: Branch/Business Center Manager

Job Purpose

The Loan supervisor is responsible for overall supervision of Individual loan officers to deliver the agreed portfolio and client target with quality within the agreeable and acceptable level. The oversight will include monitoring Loan officer to operate within acceptable operation areas, verification of clients brought by Loan officer, supporting loan officer with daily reports and other essentials to enable them to deliver their required targets, conducting screening of clients and provide appropriate recommendation to Loan officer and Branch/Business center Manager. The position holder also provides periodic report to the Branch Manager and Regional manager of Loan officer performance and recommend appropriate remedy actions as required by VFT policies.

Responsibilities

- To supervise and monitors the daily activities of the Individual Loan Officers;
- To lead the conduct of the market research and survey activities within the outreach coverage area;
- To ensure that the Loan officer meets or exceeds the performance targets as agreed upon in the Business plan/Projections;
- Assist the Loan officer to undertake prescreening including checking against the eligibility criteria, credit history check and credit reference bureau check;
- To conduct Home, Business and collateral visits of clients for verification and monitoring purposes; discusses with the concerned LOs any findings, and provides appropriate guidance;
- To conduct regular performance evaluation of the Loan Officers, and recommends any remedial action to the Business Center/Branch Manager and /or Regional Manager;
- To coaches, encourage, and mentor Loan Officers and other staff at the Outreach Center;
- To Ensure 100% on-time collection or enforces "zero tolerance against missed loan payments;
- Prepares performance reports on a daily, weekly and monthly basis and analyze reports vis-à-vis performance targets;
- To perform other tasks as may be prescribed by the Branch/Business Center Manager or Regional Manager;

Regulatory & Business Conduct:

- Display exemplary conduct and live by the Group's Values and Code of Conduct.
- Take personal responsibility for embedding the highest standards of ethics, including regulatory and business conduct, across VFT MFB. This includes understanding and ensuring compliance with, in letter and spirit, all applicable laws, regulations, guidelines and the Group Code of Conduct.
- Take personal responsibility to achieve the outcomes set out in the Bank's Conduct Principles with respect to assigned names: Fair Outcomes for Clients; Effective Operation of Financial Markets; Financial Crime Prevention; The Right Environment.
- Effectively and collaboratively identify, escalate, mitigate and resolve risk, conduct and compliance matters.

Qualifications/Experience:

- A bachelor's degree in Banking and Finance, Accounting, Microfinance, Economics, Business Administration, Finance or any related field.
- Banking or Financial Institution experience of not less than 3 years 1 of which should be in supervisory position.
- Good understanding of credit analysis.
- Excellent financial analysis skills especially financial ratio to determine credit worthiness.

Work Reference No. 023/22

Position: Loan Officer (Individual Loan)
Reporting to: Loan Supervisor/Branch/Business Center Manager

Responsibility:

The Loan officer is responsible for promoting VFT Individual loan and other products to potential customers, screening them against the eligibility criteria's, assess the loan and recommend to the credit

KANALI BAKARI WA JWTZ ATUNUKIWA NISHANI URUSI

Na Mwandishi Wetu

WIZARA ya Ulinzi ya Jeshi la Shirikisho Urusi, limemtunukia nishani ya kuimarishe ushirikiano katika Majeshi ya Kimataifa, Kanali Joseph Bakari wa Jeshi la Ulinzi la Wananchi wa Tanzania nchini Urusi.

Kanali Bakari ambaye ni Mkurugenzi wa Baraza la Michezo ya Majeshi Duniani (CISM), alitunukiwa nishani hiyo kutokana na mchangano na juhudzi zake katika kusimamia maandalizi ya michezo ikiwamo ya maofisa wanafunzi yaliyofanyika nchini humo hivi karibuni.

Mashindano hayo yaliandaliwa kutokana na mgogoro unaoendelea kati ya nchi ya Urusi na Ukraine, na yalikabiliwa na changamoto ikiwamo kwa nyakati tofauti kuanzia mwaka 2019 hadi 2022, baadhi ya wanachama kutaka michezo hiyo isifanyike.

Nishani hiyo, alivishwa na Naibu Waziri wa Ulinzi wa Jeshi la Shirikisho Urusi, Jenerali Nikolay Pankov imbele ya

viongozi mbalimbali wa Jeshi la Shirikisho Urusi pamoja na wageni wengine wakiwamo washiriki kutoka nchi 20.

Kwa mujibu wa tovuti ya Wizara ya Ulinzi ya Shirikisho Urusi, nishani hiyo hutunukiwa kwa Wanajeshi wa Jeshi la Shirikisho Urusi au raia kuto-kana na mafanikio yao katika kuunda na kutekeleza sera ya nchi kwenye eneo la mahusiano na mashirikiano ya Kijeshi Kimataifa (International Military Cooperation).

Aidha, nishani hiyo pia hutunukiwa wananchi wa Shirikisho Urusi na mashirikisho ya kimataifa na raia wa nchi nyingine amba wamechangia kutekeleza kwa mafanikio jukumu maalumu la Jeshi la Shirikisho Urusi Kimataifa.

Pamoja na Kanali Bakari, wengine waliotunukiwa nishani ni Meja Jenerali Maikano Abdullahi kutoka Nigeria ambaye ni Rais wa Baraza la Michezo ya Majeshi barani Afrika na Mityrshin Alexei kutoka Urusi ambaye ni Rais wa Shirikisho Urusi ambaye ni Rais wa Rugby nchini Urusi.

Naibu Waziri wa Ulinzi wa Jeshi la Shirikisho Urusi, Jenerali Nikolay (kushoto), akimtunuku nishani Kanali Joseph Bakari wa Jeshi la Ulinzi wa Wananchi wa Tanzania ambaye ni Mkurugenzi wa Baraza la Michezo ya Majeshi Duniani (CISM), kwa ajili ya kuimarishe ushirikiano nchini humo. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Hitimana alia na bahati KMC FC

Na Adam Fungamwango

KOCHA Mkuu wa KMC, Thierry Hitimana, amesema timu yake ilikosa bahati tu kuweza kushinda mechi ya kwanza ya Ligi Kuu juzi dhidi ya Coastal Union, badala yake ikalala kwa bao 1-0.

Mrundi huyo alisema, kwenye mechi hiyo hawakuzidiwa, ila hawakuwa na bahati na hata bao walilofungwa lili-kuwa ni la mkwaju wa penati na si la ufundi au kuzidiwa uwanjanji.

"Nafikiri kwa sababu hii ni mechi ya kwanza, bado hatujakaa vizuri, kwenye mechi hii hatukuzidiwa ila tulikuwa na bahati mbaya tu, tumefungwa bao la mkwaju wa penalti siyo kwamba walitushambulia wakafunga. Penalti huwa hazina ufundi, tumelekali matokeo kwa sababu pamoja na kufungwa bao hilo tumeshambulia sana, tumefanya mabadiliko mengi, lakini hatukufani-kiwa, tunawapa hongera Coastal Union sisi tunaangalia mechi inayofuata si hii

tena," alisema kocha huyo.

Kwa upande wa Kocha Mkuu wa Coastal, Juma Mgunda, amewasifu vijana wake na kuwashukuru mashabiki wa timu yake waliosafiri kutoka Tanga na kujazana kwenye Uwanja wa Sheikh Amri Abeid, Arusha kuishangilia timu hiyo amba wamechangia kwa kiasi kikubwa nao wamechangia ushindi.

"Nawapongeza vijana wangu kwa kumpambana na kuanza ligi kwa ushindi, lakini timu bado ina mapungufu ambayo tunakwenda kuyafanya kazi kama si kuyaondo kabisa basi kuyapunguza. Pia niwashukuru mashabiki wa Coastal, unaona kigoma kule? Wale wamesafiri kutoka Tanga na kuja Arusha, wamefanya wachezaji wangu kucheza kama wapo nyumbani, nao wamechangia kwa kiasi kikubwa timu kupata ushindi.

Bao pekee kwenye mechi hiyo lili-fungwa kwa mkwaju wa penalti na Amza Moubarack ambalo liliipa pointi tatu timu hiyo.

committee. The position holder also recruits customer not less than agreed targets and ensure portfolio quality below the acceptable level at all times.

Main tasks

- Markets VFT- MFB LIMITED Individual loan products or services and finds Individual loan clients in designated areas of operation.
- Orient Clients on VFT- MFB LIMITED's product and process as per the set policies and loan documentation required.
- Conducting Business and Home verification to establish credit worthiness and verification of collateral.
- Open and maintain client's files and ensure that all required information is filed according to the laid down policies.
- Guide the clients on filling and completing loan application forms, ensures that the forms are properly filled and affixed with clients' photos as required and that clients read and understand every loan form before filling.
- Compile loan document to a loan file with all required document as per credit policy and product book and Presents the loan file to the branch/Business center credit committee, is also a member of credit committee as per credit Manual.
- Coordinate with client and Business Center Manager on completion of Notice of deposit or Mortgage for clients who are required as per the credit policy.
- Responsible in ensuring that repayment of loans is done as per the agreed schedules and enforce zero tolerance policy to clients on loan repayment
- Immediate and close follows up on all delinquent loans to ensure on time repayment and file in CRM the delinquency procedure undertaken in compliant to credit Manual.
- Attend Individual loan customers visiting the office and as well as customer complain and other

- Ensures that clients complete all other collateral requirements as per the set policies according to the loan products.
- Compile loan file with all required document as per credit policy and product book and Presents the loan file to the branch/Business center credit committee
- Responsible in ensuring that repayment of loans is done as per the agreed schedules and enforce zero tolerance policy to clients on loan repayment
- Immediate and close follows up on all delinquent loans to ensure on time repayment
- Monitor the assigned targets and Ensures the monthly targets are met at all times.
- Attend customers visiting the office and as well as customer complain and other customer care related issues.

Regulatory & Business Conduct:

- Display exemplary conduct and live by the Group's Values and Code of Conduct.
- Take personal responsibility for embedding the highest standards of ethics, including regulatory and business conduct, across VFT MFB. This includes understanding and ensuring compliance with, in letter and spirit, all applicable laws, regulations, guidelines and the Group Code of Conduct.
- Take personal responsibility to achieve the outcomes set out in the Bank's Conduct Principles with respect to assigned names: Fair Outcomes for Clients; Effective Operation of Financial Markets; Financial Crime Prevention; The Right Environment.
- Effectively and collaboratively identify, escalate, mitigate and resolve risk, conduct and compliance matters.

Qualifications:

- A bachelor's degree in Banking and Finance, Accounting, Microfinance, Economics, Business Administration, Finance or any related field.
- Excellent financial analysis skills especially financial ratio analysis to determine credit worthiness.
- Good knowledge in collateral and character evaluation of loan clients.
- Understanding of banking practice and related policy issues, their implications and applications.
- An understanding of the functions of and the implementation of Credit Bureau strategies.

Other attributes to all positions above:

- Good communication and writing skills
- Is honest, hardworking, friendly, focused,
- Experience in banking or microfinance
- Able to work independently and as a team member;
- Competent in Microsoft word, excel and power Point
- Commitment to the social mission of microfinance,
- Committed Christian
- High level of integrity

About our working environment & remuneration:

VisionFund Tanzania Microfinance Bank has a calm and harmonious working environment where staffs are highly valued. Good work is recognized and rewarded accordingly and there is an opportunity to grow professionally and spiritually.

Mode of Application:

- Interested and suitably qualified individuals should:
1. Forward their application letter, detailed CVs with three referees, attaching certified copies of NIDA ID, academic and professional certificates; to vftHRstaff@vftz.co.tz.
 2. All applications should be addressed to;
- The Chief Executive Officer,
VisionFund Tanzania Microfinance Bank Limited
P.O. Box 1546,
Arusha, TANZANIA.
3. The position should be the subject of the email application.
 4. The deadline for the application is on 02nd September, 2022.
- N.B. Only short-listed candidates will be contacted.
- Disclaimer**
VisionFund Tanzania Microfinance Bank would like to inform the general public that it has not engaged any consultant/agent to conduct recruitment on its behalf.

HABARI MICHEZO

ZISIKUPITE

PULISIC ATAKIWA UNITED

KLABU ya Manchester United ina nia ya kumsajili mshambuliaji Mmarekani. Christian Pulisic mwenye umri wa miaka 28 kutoka Chelsea kwa mkopo wa msimu mzima. (*Times*)

ATLETICO YAMZUIA FELIX

KLABU ya Manchester United imekataliwa dau la pauni milioni 110 na Atletico Madrid kwa ajili ya kumnunua mshambuliaji wa Ureno, Joao Felix mwenye umri wa miaka 22. (*AS*)

ANTONY HATAKIWI

MSHAMBULIAJI Antony sio chaguo tena kwa Manchester United huku mchezaji huyo wa kimataifa wa Brazil mwenye umri wa miaka 22, akisema kuwa ana furaha katika klubu ya Ajax. (*De Telegraaf*)

DIAZ AWINDWA EVERTON

KLABU ya Everton inafikiria kumsajili fowadi wa Chile, Ben Brereton Diaz, kutoka Blackburn Rovers huku mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 23 akizingatiwa kama mbadala wa fowadi wa Dominic Calvert-Lewin mwenye miaka 25 ambaye ni majeruhi. (Sky Sports, via Express)

FOFANA ATOA NENO

MCHEZAJI wa Leicester City, Wesley Fofana, anaamini kwamba klubu yake imemwekeea gharama ya juu ili asipate uhamisho. (*Mail*)

AOUAR SASA KIMEELEWEKA

KLABU ya Nottingham Forest imekubaliana maslahi binafsi na Houssem Aouar wa Lyon, lakini bado hawajafikia makubaliano ya ada ya kumnunua kiungo huyo wa kati wa Ufaransa mwenye umri wa miaka 24, ambaye hapo awali alivutiwa na Arsenal. (*L'Equipe*)

CASEMIRO ATAKIWA UNITED

KLABU ya Manchester United ipo tayari kulipa pauni milioni 67 kwa kiungo wa kati wa Real Madrid, Casemiro mwenye umri wa miaka 30, na mara mbili ya mshahara wa Mrazil huyo hadi pauni milioni 360,000 kwa wiki, hiyo ikiwa ni baada ya mazungumzo na kiungo wa kati wa Juventus na Ufaransa Adrien Rabiot mwenye miaka 27, kuvunjika. (*Relevo*)

RONALDO ATAKIWA LISBON

KLABU ya Sporting Lisbon imeonyesha nia ya kutaka kumsajili mshambuliaji wa Ureno, Cristiano Ronaldo mwenye umri wa miaka 37. (*90min*)

WILLIAN KURUDI ENGLAND

Willian mwenye umri wa miaka 34, anaweza kurejea Ligi Kuu Engand kwani ripoti zinaonyesha yuko tayari kuanza mazungumzo na Fulham. (*Mail*)

AUBAMEYANG HAITAKI CHELSEA

MSHAMBULIAJI wa zamani wa Arsenal, Pierre-Emerick Aubameyang, mwenye umri wa miaka 33, angependelea kuondoka Barcelona na kwenda Chelsea kuliko Manchester United. (*Telegraph, via Express*)

MALINOVSKYI ATAKIWA SPURS

KLABU ya Tottenham Hotspur inataka kumsajili kiungo wa kati wa Ukraine, Ruslan Malinovskiy kutoka Atalanta, mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 29, atakuwa wa nane kusajiliwa na Spurs katika dirisha la usajili la majira ya joto. (*TuttoAtalanta*)

RAMOS AGOMBANIWA EPL

SOUTHAMPTON na Newcastle zote zinataka kumsajili mshambuliaji wa Benfica, Goncalo Ramos mwenye umri wa miaka 21. (*Telegraph*)

DONDODA ZA SOKA MAGAZETI YA ULAYA

LEWANDOWSKI: NIMEKUJA BARCA KUIPA MAKOMBE

● ● ● Nadhani imekuwa muda mrefu sana kwa 'Blaugrana' bila kushinda mataji, hivyo...

BARCELONA, Hispania

ROBERT Lewandowski amesema mambo makubwa yanakuja kwa Barcelona, akiamini kuwa 'Blaugrana' hao wamesubiri "muda mrefu" kupata taji kubwa.

Mshambuliaji huyo, ambaye alikamilisha uhamisho wake wa euro milioni 50, kutoka Bayern Munich mwezi uliopita, alicheza mechi yake ya kwanza kwa wababe hao wa Katalunya dhidi ya Rayo Vallecano, Jumamosi.

Ingawa alishindwa kufunga bao kwenye sare ya bila kufungana pale Camp Nou, nahodha huyo wa Po-

land alifunga bao lilokataliwa na VAR huku pia akgongesha mwambba.

Barca wanatarajia kurejesha taji la Laliga msimu huu, baada ya kutwaa taji hilo mara ya mwisho msimu wa 2018-19, huku wakimiliza kwa pointi 13 nyuma ya mabingwa wapya Real Madrid msimu uliopita.

Na sasa Lewandowski anaamini kuwa ni suala la muda tu kabla ya kusubiri kutwaa taji kubwa.

"Nadhani imekuwa muda mrefu sana kwa Barcelona bila kushinda mataji," alisema kuititia nukuu zi-

lizoripotiva katika gazeti la Marca. "Nina uhakika tutawashinda.

"Nilipojua kwa mara ya kwanza kwamba Barcelona walikuwa na nia ya kumileta kwenye klubu, wakati wote nilifikiri ulikuwa wakati muafaka kwangu na kwa klubu.

"Sikutaka kuchenza maisha yangu yote katika ligi moja. Katika Bundesliga, kila kitu kilikwenda sawa, ulikuwa uzoefu mzuri kwangu, lakini nilijua ni hatua nyingine kwa maisha yangu kwenda LaLiga."

Lewandowski atatarajia kufunga akaunti yake ya mabao Barca wakati vijana hao wa Xavi watakaposafiri kwenda Real Sociedad Jumapili.

BREAKING NEWS

SUPA JACKPOT KWA 1000/-

1,023

MECHI KALI

SEVILLA FC
VERSUS
VALLADOLID1 | 1.56
X | 3.94
2 | 5.65

KUWEKA PESA:

- PIGA *150*87#, CHAGUA 4
- WEKA PESA.

BREAKING

airtel money

ZANTEL

EZYPESA

SEND

SportPesa
SPORTPESA.CO.TZ
PIGA*150*87#

GBT:0249

HUDUMA KWA WATEJA MASAA 24, PIGA:
0764115588, 0677115588
0685115588

@TzSportPesa

@SportPesaTZ

@tzsportpesa

ATLETICO YAKATAA KUMUUZA JOAO FELIX

MADRID, Hispania

KLABU ya Atletico Madrid imejibu tetesi za Manchester United kutaka kumununa mshambuliaji, Joao Felix, na kumtaja mchezaji huyo wa kimataifa wa Ureno kuwa 'hauziki'.

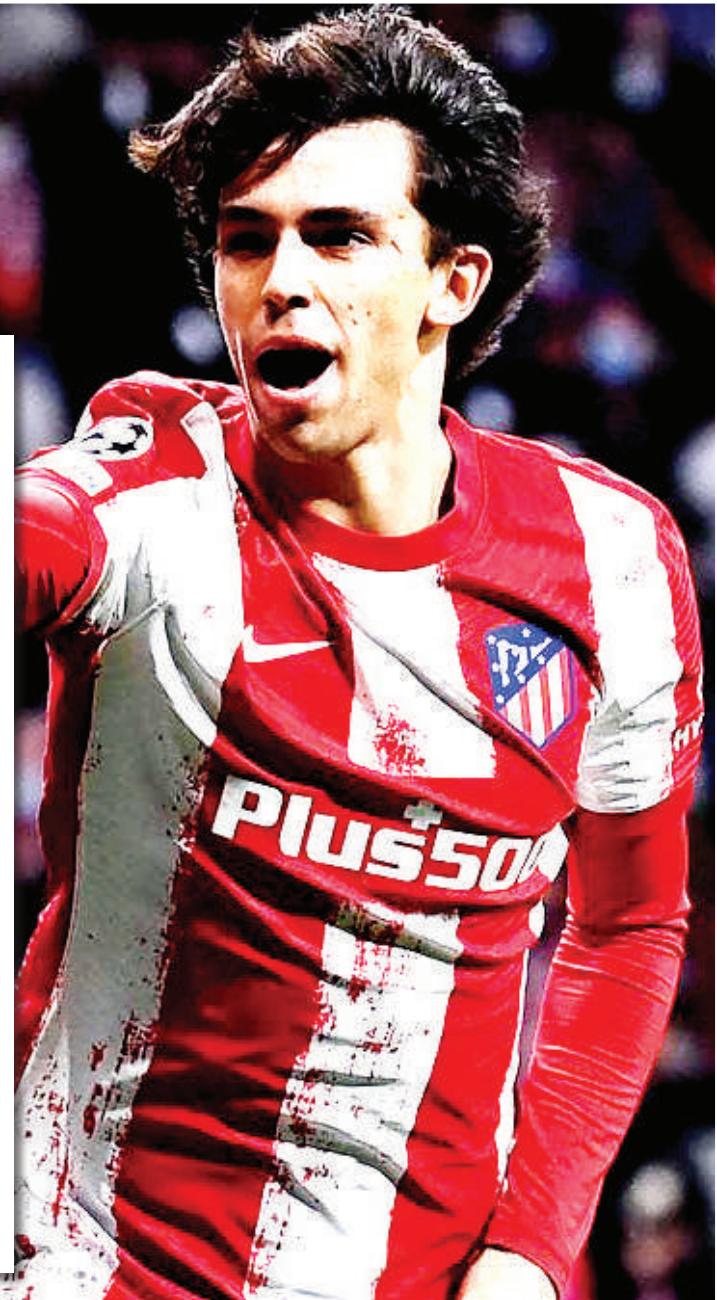
Ripoti kutoka Hispania Jumatano zili kwamba, United walikuwa wametoa ofa kwa Felix yenye thamani ya euro milioni 130, ambayo ilidaiwa hata haikufurishwa na Atletico.

Vyanzo vya karibu na United vimeambia 90min kwamba hakuna ukweli katika habari hiyo, ingawa klubu kinafanya kila liwezekanalo kusajili wacheza wapya chini ya kocha Erik ten Hag.

Msimamo wa Atletico, kwa kuzingatia chapisho kwenye akaunti yao rasmi ya Twitter, ni kwamba United hawataweza kumsajili Felix hata kama wangetaka.

Felix ana kipengele cha kutolewa cha euro milioni 350, kilichoingizwa kwenye mkataba wake na Atletico, ambacho bado ni kile alichosaini alipojiunga na klubu hiyo kwa mara ya kwanza kutoka Benfica mwaka 2019.

Mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 22, amekuwa na mchanganyiko wa miaka michache na 'Los Rojiblancos', mwanzaoni akimuondoa Antoine Griezmann, lakini sasa ni mchezaji mwenza wa Mfaransa huyo.

Werner amchana Tuchel

MUNICH, Ujerumani

MSHAMBLIAJI wa zamani wa Chelsea, Timo Werner, amekiri mbinu za kocha Thomas Tuchel hazikuwa bora kwake akiwa pale Stamford Bridge.

Mjerumani huyo amerejea RB Leipzig miaka miwili tu baada ya ku-

jiunga na Chelsea, akiondoka akiwa na mabao 23 katika mechi 89 alio-wachezea 'The Blues'.

Werner alisitisiza kuwa atakuwa na kumbukumbu nzuri za Chelsea kila wakati, lakini alikiri kwamba kipindi chake kule London hakikupangwa.

"Kwangu mimi, kufurahia ku-

cheza soka ndio jambo muhimu zaidi," alisema mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 26.

"Ni kweli nilifanikiwa sana Chelsea, lakini mwisho nilipoteza furaha kidogo kwa sababu sikicheza mara kwa mara.

"Nadhani mfumo wa mchezo wa kocha haukuwa mzuri kwangu. Kwa hiyo ilikuwa wazi kwangu kwamba nilitaka kuchukua hatua mpya. Niko katika umri ambao nataka kucheza kadri niwezavyo. "Kwa kweli ninaihushisha Chelsea na mafanikio makubwa - kubwa zaidi katika maisha yangu ya soka. Itakuwa klubu maalum kwangu kila mara. Pia nitaendelea kuwasiliana na wacheza wengi wa timu."

Chini ya Tuchel, Werner alitumia muda mwingu kucheza kama winga wa kushoto nyuma ya Romelu Lukaku au Kai Havertz, akionyesha ubunifu wa hali ya juu - alimaliza akiwa na pasi za mabao 21.

HABARI MICHEZO

,154,178

MABAO 20, PENALTI KIBAO RAUNDI YA KWANZA LIGI KUU

Na Adam Fungamwango

RAUNDI ya kwanza ya Ligi Kuu Tanzania Bara, ilimalizika juzi huku jumla ya mabao 20 yaki-fungwa, ikizaa penalti nne na kutengeneza rekodi ya aina yake am-bayo haijawahi kutokea.

Hakuna rekodi yoyote huko nyuma inayooyesha kupatikana kwa penalti nne kwenye mechi za raundi ya kwanza tu ya Ligi Kuu.

Idadi hiyo ya mabao msimu huu im-ongezeka kwa asilimia 100 kwani kwenye mechi za raundi ya kwanza msimu uliopita mabao 10 tu yalifungwa.

Mabao 20 yaliyopatikana kwenye mechi za ufunguzi wa ligi msimu huu, yaliyopatikana kwa Ruvu Shooting iki-wa ugenini, Highland Estate, Mbarali mkoani Mbeya kuifunga lhefu bao 1-0, Namungo kulazimishwa sare ya mabao

2-2 Benjamin Mkapa, Dar es Salaam dhidi ya Mtibwa Sugar, Singida Big Stars ikiidungua Prisons bao 1-0 kwenye Uwanja wa Liti Singida, na Yanga ikiwa ugenini Shekh Amri Abeid Arusha ikiichapa Polisi Tanzania mabao 2-1.

Dodoma Jiji ikiwa nyumbani Uwanja wa Liti Singida, ilikiona cha moto kwa kubamizwa mabao 3-1, Coastal Union ikiwa Sheikh Amri Abeid jijini Arusha ikishinda bao 1-0 dhidi ya KMC, wakati Simba ikiisasambua Geita Gold mabao 3-0, na mechi ya mwisho ya raundi hiyo, iliishuhudia Azam FC ikitoa kipigo cha mabao 2-1 kwenye Uwanja wa Azam Complex dhidi ya Kagera Sugar.

Jumla ya penalti nne zimepatikana zikiwa ni nyingi zaidi kutolewa kwenye historia ya ligi hiyo kwenye raundi ya kwanza.

Simba na Yanga nazozimeingia

kwenye rekodi ya timu zilizobahatika kupata penalti kwenye mechi za ufun-guzi wa Ligi Kuu.

Hata hivyo, mbili ziliwekwa wavuni na zilizobaki zilikoswa, Namungo ndiyo timu iliyoanza kupata penalti msimu huu, lakini mpigaji wao, Ibrahim Ally kwenye mechi dhidi ya Mtibwa Sugar alikosa, huku Fiston Mayele naye akikosa penalti ambayo Yanga ilizawadiwa kwenye mechi dhidi ya Polisi Tanzania.

Penaltı mbili zilizowekwa wavuni ni zile zilizopatikana kwenye mechi katika ya Coastal Union dhidi ya KMC, Amza Moubarack raia wa Cameroon akifunga bao pekee lililoipa ushindi Coastal, na Mzambia Clatous Chama akitendea haki penalti ya nne iliopatikana kwenye raundi ya kwanza, akiifungia Simba bao kwenye mechi ambayo walishinda mabao 3-0 dhidi ya Geita Gold.

Moses Phiri (mbele), akishangilia na kuponge-zwa na mchezaji mwenza wa Simba, Pape Sakho, baada ya kuifungia timu yake bao la pili wakati ikiibuka na ushindi wa mabao 3-0 dhidi ya Geita Gold FC, kwenye mechi ya Ligi Kuu Bara iliypigwa Uwanja wa Benjamin Mkapa juzi. Bao hilo ni sehemu ya mabao 20 yaliyofungwa kwenye ligi hiyo mzunguko wa kwanza. **MPIGAPICHA WETU**

CRDB kupeleka wateja Kombe la Dunia

Na Mwandishi Wetu

BENKI ya CRDB kwa mara nyingine imezindua kampeni maalum ya matu-mizi ya kadi iliopewa jina la 'Tisha na TemboCard' inayolenga kuendelea kuhamasisha wateja kujenga utamaduni wa kutumia kadi zao za TemboCard huku wakijiwekea nafasi ya kushinda zawadi mbalimbali ikiwamo kushuhu-dia fainali za Kombe la Dunia zitakazo-fanyika Qatar baadaye mwaka huu.

Akizungumza katika hafla ya uzin-duzi wa kampeni hiyo iliyofanyika katika viwanja vya Skauti Upanga jijini Dar es Salaam jana, Kaimu Mkurugenzi wa Wateja Wadogo na wa Katu wa Benki ya CRDB, Boniventure Paul, alisema zawadi zitatolewa kwa wateja ambaa watafanya miamala mingi zaidi kupitia

TemboCard zao katika kipindi chote cha kampeni hiyo ambayo inatarajiwa kuchukua miezi sita hadi mwishoni mwa Januari 2023.

"Lengo letu ni kuona wateja na Watanzania wanaendeleza utamaduni wa kutumia kadi zao za TemboCard huku wakijiwekea nafasi ya kushinda zawadi mbalimbali ikiwamo kushuhu-dia fainali za Kombe la Dunia zitakazo-fanyika Qatar baadaye mwaka huu.

"Katika kipindi hiki cha kampeni tutatoa zawadi kwa washindi zaidi ya 200 ambapo zawadi zenyenye jumla ya thamani ya Sh. milioni 100 zitashin-daniwa," alisema Bonaventure.

Akielezea kuhusu zawadi zitatolewa katika kampeni hiyo, Bonaventure alisema wateja watapata zawadi mbalimbali ikiwamo kurudishiwa asil-imia 10 ya kiasi walichotumia baada ya

kufanya ununuzi.

"Kubwa zaidi ni zawadi ya safari ya kwenda Qatar kushuhudia michuano ya Kombe la Dunia kwa wateja wanne ambaa watakuwa na miamala mingi zaidi katika kipindi chote cha kampe-ni," alisema.

Awali akielezea namna ya kushiriki katika kampeni hiyo na kuibuka mshindi, Meneja Mwandamizi wa Biashara ya Kadi Benki ya CRDB, Erica Mwaiopopo, alisema wateja wanatakiwa kutumia kadi zao za TemboCard kuli-pia ununuzi na huduma katika maduka, supermarkets, migahawa, hoteli na vituo vya mafuta kuitia vifaa vya ununuzi (POS) pamoja na malipo ya mitandaoni ikiwamo kulipia tiketi za ndege au malipo ya kuagiza bidhaa nje ya nchi.

SUPA JACKPOT MECHI WIKI HII BASHIRI KWA USAHIHI MECHI ZOTE

TAREHE	MUDA	MICHEZO	NYUMBANI	SARE	UGENINI
			1	X	2
01. 20/08/22	17:00	Crystal Palace vs Aston Villa	2.53	3.23	2.78
02. 20/08/22	17:00	Fulham vs Brentford	2.39	3.28	2.93
03. 20/08/22	17:00	Preston vs Watford	2.89	3.14	2.49
04. 20/08/22	17:00	Birmingham vs Wigan	2.41	3.18	2.98
05. 20/08/22	17:00	Swansea vs Luton Town	2.41	3.18	2.98
06. 20/08/22	17:00	Bolton vs Sheffield Wed	2.85	3.39	2.39
07. 20/08/22	17:00	Forest Green vs Plymouth	2.70	3.40	2.50
08. 20/08/22	17:00	Burton vs Port Vale	2.31	3.38	2.98
09. 20/08/22	17:00	Doncaster vs Salford City	2.63	3.28	2.63
10. 20/08/22	17:00	Colchester vs Leyton Orient	2.98	3.33	2.33
11. 20/08/22	17:00	Crawley Town vs AFC Wimbledon	2.43	3.24	2.89
12. 20/08/22	17:00	Mansfield vs Stockport	2.25	3.49	2.99
13. 20/08/22	17:00	Dundee Utd vs St. Mirren	2.31	3.09	3.24
14. 20/08/22	17:00	Motherwell vs Livingston	2.25	3.13	3.33
15. 20/08/22	17:00	Ross County vs Kilmarnock	2.26	3.14	3.29
16. 20/08/22	17:00	St. Johnstone vs Aberdeen	2.93	2.98	2.58
17. 20/08/22	17:00	Hamilton vs Raith Rovers	2.43	3.14	2.99

MECHI ZA USHINDI

"1" NI TIMU YA NYUMBANI KUSHINDA "X" NI TIMU KUTOKA SARE
"2" NI TIMU YA UGENINI KUSHINDA.

IJUMAA - 19 - AGOSTI 2022

MUDA	GAME ID	MICHEZO	NYUMBANI	SARE	UGENINI
			1	X	2
13:00	5049	Hoang Anh Gia Lai vs Hai Phong	1.74	3.45	4.23
13:30	1685	Nagoya Grampus vs Jubilo Iwata	1.59	3.65	5.12
14:00	2706	Johor Darul Takzim vs Urawa Red Diamonds	6.27	4.31	1.41
14:00	4949	Hong Linh HA Tinh FC vs M. Nam Dinh	2.22	3.15	3.00
14:15	3615	Perseparam MU vs Dewa United	2.04	3.49	3.09
14:45	3108	Albirex Niigata (SIN) vs Tampines	1.44	4.80	5.09
15:15	1570	CLB Viettel vs Song Lam Nghe AN	2.01	3.05	3.64
16:00	5821	Alashkert Martuni vs Ararat Armenia	2.64	2.98	2.59
16:30	5515	PSS Sleman vs Persib Bandung	3.69	3.05	2.00
17:00	3090	Teraktor Sazi vs Zob Ahan	2.32	2.69	3.37
18:00	4033	Havadar vs Naft Masjed Soleiman FC	2.15	2.75	4.00
18:30	3461	Kustosja vs Nf Dugopolje	2.38	3.04	2.84
19:00	2239	Persepolis FC vs Foolad Khuzestan	1.89	3.00	4.60
19:00	4038	Kryliya Sovetov vs Fakel	1.76	3.71	4.11
19:00	4500	Chojnice vs Gornik Lecznia	2.60	3.09	2.55
19:00	4723	Sanat Naft Abadan vs Aluminium Arak	2.79	2.50	2.94
19:00	4743	Vifk Vaasa vs Narpes Kraft	1.65	4.04	4.04
19:10	5339	SKN St Polten vs Kapfenberg	1.38	4.71	6.08
19:30	1493	Farco FC vs Zamalek	5.43	3.27	1.71
19:30	3172	Misr Lel Makasa vs Arab Contractors	6.43	3.67	1.55
20:00	1778	Lyngby vs Copenhagen	4.62	3.72	1.70
20:00	2209	FC Helsingør vs Fremad Amager	1.48	4.22	5.30
20:00	2412	Tondela vs Covilhã	1.53	3.88	5.76
20:30	2553	Orleans vs Nancy	2.27	3.08	3.13
20:30	4890	Moroka Swallows FC vs Amazulu	2.90	2.70	2.75
21:00	1582	Novi Pazar vs FK Napredak	2.26	3.15	3.15
21:00	1618	Dordrecht vs Jong Utrecht	2.49	3.44	2.54
21:00	1859	Espanyol vs Rayo Vallecano	2.27	3.13	3.23
21:00	2032	Boluspor vs Genclerbirligi	1.82	3.32	4.01
21:00	2900	U Craiova SA vs Petrolul Ploieşti	2.04	3.05	3.80
21:00	3474	Slaven Belupo vs HNK Gorica	2.44	3.19	2.65
21:00	4481	NAC Breda vs FC Oss	1.62	3.89	4.79
21:00	4718	Villarreal B vs Eibar	3.01	3.06	2.38
21:00	4891	Helmond Sport vs FC Eindhoven	3.78	3.53	1.86
21:00	5441	Umraniespor vs Galatasaray	3.92	3.52	1.87
21:30	1440	Legia Warszawa vs Gornik Zabrze	1.74	3.54	4.13
21:30	3395	First Vienna vs Admira Wacker	2.70	3.38	2.31
21:30	5328	Volos vs Asteras Tripolis	2.61	2.97	2.81
21:30	5961	Monchengladbach vs Hertha BSC	1.50	4.38	5.37
21:45	1831	Bari vs Palermo	2.11	3.20	3.40
21:45	2941	Shelbourne vs Bohemians FC	2.61	3.06	2.56
21:45	2976	Partick Thistle vs Inverness	2.38	3.08	2.93
21:45	3591	Cobh Ramblers vs Cork City	9.04	5.31	1.25
21:45	4877	UCD Dublin vs St Patricks	5.89	4.13	1.45
21:45	5927	Drogheda Utd vs Derry City	5.51	3.94	1.51
22:00	1818	Pyramids vs Smouha Club	1.43	4.41	6.62
22:00	4241	Lyon vs Troyes	1.30	5.44	8.26
22:00	4736	Norwich City vs Millwall	1.89	3.39	3.89
22:15	1283	GD Estoril vs Rio Ave	2.14	3.22	3.37
23:00	5479	Sevilla FC vs Valladolid	1.56	3.94	5.65

CHEZA KWA WAJIBU. KIWANGO CHA MAKATO YA SIMU KUZINGATIWA.

Michezo

Ijumaa Agosti 19, 2022

Nipashe**Lewandowski: Nimekuja Barca kuipa makombe****TUTA...**

Kiungo wa Simba, Clatous Chama, akipiga mkwaju wa penaltı na kuipatia timu yake bao la tatu, wakati ikiibuka na ushindi wa mabao 3-0 dhidi ya Geita Gold FC kwenye mechii ya Ligi Kuu Bara, iliyopigwa Uwanja wa Benjamin Mkapa juzi. **MPIGAPICHA WETU**

Mayele: Mwaka wa furaha tena Yanga

Na Saada Akida

MSHAMBULIAJI wa Yanga, Fiston Mayele, amewaaahidi mashabiki wa timu hiyo kuwa mambo mazuri yanakuja na wameanza msimu huu wa 2022/23 pale walipoishia msimu uliopita.

Nyota huyo ameanza kufungua kapu la magoli akiifungia timu yake bao la kwanza katika mchezo wa kwanza wa Ligi Kuu Tanzania Bara wakati wakashinda mabao 2-1 dhidi ya Polisi Tanzania.

Akizungumza na gazeti hili jana, Mayele alisema wamerejea katika ligi msimu huu kuendelea walipoishia msimu uliopita kwa sababu wanahitaji kutetea mataji yao yote baada ya kufanikwa kutwaa Ngao wa Jamii.

Alisema walianza dhidi ya Simba kwa kutetea tajii la Ngao ya Jamii, wakafuata Polisi Tanzania kwenye Ligi Kuu kwa kuibuka na ushindi wa mabao 2-1 ugenini jambo ambalo ni mwanzo mzuri kwao.

"Pointi tatu ugenini ni jambo zuri na nimeendelea kufunga, bao la kwanza sasa tunaendelea tulipoishia na tunawahakikishia mashabiki mambo mazuri yanakuja zaidi ya waliyopata msimu uliopita," alisema Mayele.

Alisema kocha Nabi (Nasreddine) ameona mapungufu yao na kuyafanyia kazi ili kutorudia katika mchezo wao ujao dhidi ya Coastal Union utakaopigwa Uwanja wa Sheikh Amri Abeid jijini Arusha kesho, Jumamosi.

ZORAN AICHAMBUA SIMBA

Na Saada Akida

BAADA ya kuiongoza timu yake kupata ushindi katika mechii ya kwanza kwake kwenye Ligi Kuu Bara na ikiwa ya kwanza kwao msimu huu, Kocha Mkuu wa Simba, Zoran Maki, amekitazama kikosi chake kilivyocheza, akawasifu wachezaji kwa namna walivyopambana, lakini akasema bado hajapata muunganiko mzuri kati ya wachezaji wapya na wale wa zamani.

Simba juzi iliibuka na ushindi wa mabao 3-0 dhidi ya Geita Gold FC, katika mchezo wa ligi hiyo uliopigwa Uwanja wa Benjamin Mkapa, Dar es Salaam, shukrani kwa Agustine Okrah, Moses Phiri na Clatous Chama waliocheka na nyavyo katika mechii hiyo.

Akizungumza na gazeti hili baada ya mchezo huo, Zoran alisema kipindi cha kwanza wapinzani wao walicheza

●●● Asema bado haijapata muunganiko, asifu viungo washambuliaji akiwataja...

kwa kuzua sana na alifanya mabadi-liko baada ya kuona mapungufu yao na kuingiza mbinu za kuweza kupata matokeo.

Alisema mbinu zake zilifanikiwa, hivyo anawapongeza wachezaji wake kwa kupambana kwa sababu kisaikolojia hawakuwa sawa kutoptana na mechii iliyopita.

"Mechii ilikuwa ngumu sana hasa kwa upande wa kisaikolojia baada ya kufungwa na Yanga, tulitengeneza nafasi katika kipindi cha pili na kupata mabao mawili, si rahisi hasa kuwa na wachezaji wengi wapya, lakini tunaendelea kuimariika," alisema Zoran.

Alisema katika kipindi cha pili alifanikiwa kutawala mchezo na kufanikwa kuibuka na ushindi wa mabao tatu na pointi tatu muhimu katika mchezo wa

kwanza.

"Kuhusu muunganiko wa wachezaji wangui, kwa sasa ni mapema kwa sababu wachezaji wengi ni wapya na tunaendelea kufanyia kazi kwa kila mmoja kupata nafasi ya kuweza kupata muunganiko mzuri na kupata kombinesheni," alisema Zoran.

Alisema ubora wa safu yake ya kiungo cha ushambuliaji iko vizuri kwa uwazo ulionyeshwa na nyota wake wote akiwamo Okrah na Peter Banda.

Kwa upande wa Kocha Msaidizi wa Geita Gold FC, Mathias Wandiba, alisema mechii ilikuwa nzuri na ushindani mkubwa kwa sababu walifanya makosa na Simba kuyatumia kupata ushindi.

Alisema kikubwa wameona mapungufu yao na wamekosa matokeo katika mchezo wa jana kwa sababu wachezaji

wao hawakuwa makini na kufanya makosa ambayo Simba iliyatumia.

"Kimsingi Simba wametuzidi kwenye maandalizi ya msimu, lakini ndani ya uwanja tulikuwa 50 kwa 50 kwenye suala la kumiliki mpira, matokeo tu ndio yameangukia upande wao kwa kuwa walitumia nafasi," alisema Wandiba na kuwapongeza Simba kupata matokeo mazuri lakini wachezaji wao kwa sababu ya kupambana na timu ambayo ifanya maandalizi mazuri ya msimu.

